Grupări economice

Iosif Crupescu, Iași. Sugestia dv. este, într-adevăr, utilă. Îi dăm curs. Din considerente de simplificare, literatura economică și-a însușit o serie de expresii sintetice, desemnînd grupări economice, organizații și organisme economice sau chiar numai grupuri de state. Astfel : **„Cei șase"** — grup de șase țări vest-europene (R.F.G., Franța, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg), făcînd parte din Comunitatea Economică Europeană (C.E.E.) sau Piața comună (creată în 1957), între care există o „uniune vamală" din anul 1968 (taxele vamale între țările membre sînt desființate și este adoptat un tarif vamal extern comun față de terți) ; **„Cei șapte"** — grup de state vest-europene (Marea Britanie, Elveția, Austria, Portugalia, Danemarca, Norvegia, Suedia), făcînd parte din Asociația Europeană a Liberului Schimb sau A.E.L.S. (creată în 1959), între care există o zonă de „liber schimb", respectiv taxele vamale între țările membre sînt desființate, dar fiecare țară menține o politică comercială de sine stătătoare față de terți (din 1970, prin aderarea Islandei, „cei șapte" devin „cei opt" ; Finlanda este membru cu statut de asociat la A.E.L.S.) ; **„Cei nouă"** — grup de state vest-europene (R.F.G., Franța, Italia, Belgia, Olanda, Luxemburg, Marea Britanie, Danemarca, Irlanda), alcătuind Piața comună lărgită, creată la 1 ianuarie 1973 (cuprinde deci pe „cei șase", Irlanda — Eire — și doi membri ai A.E.L.S. ; prin aderarea acestora din urmă la Piața comună lărgită, A.E.L.S. nu se desființează, prevederile acestei organizații urmînd a se aplica între membrii care nu au aderat la Piața comună lărgită, precum și, într-o anumită măsură, între aceștia și Marea Britanie și Danemarca, pînă cînd va expira perioada de tranziție de 4 ani și jumătate, în cadrul căreia cele două țări vor adopta reglementările uniunii vamale, presupuse de apartenență la Piața comună ; de altfel, între „cei nouă" și membrii A.E.L.S. care nu au aderat la Piața comună lărgită, s-au încheiat acorduri de liber schimb) ; **Grupul „celor 10"** — organism interoccidental de consultare în domeniul monetar, cuprinzînd principalele țări capitaliste dezvoltate (S.U.A., Marea Britanie, Franța, R.F.G., Italia, Belgia, Olanda, Suedia, Japonia, Canada ; participă, ca observator, Elveția), organism în cadrul căruia s-au convenit, în ultimii ani, majoritatea modalităților de ieșire din diversele răbufniri ale crizei valutare occidentale ; **„Cei 18"** — grup de state afro-malgașe, de expresie francofonă, asociate la Piața comună, potrivit Convenției de la Yaoundé (1964), reînnoită periodic (Camerun, Republica Africa Centrală, Republica Populară Congo, Republica Zair, Coasta de Fildeș, Dahomey, Gabon, Volta Superioară, Republica Malgașă, Mali, Mozambic, Niger, Senegal, Ciad, Togo, Ruanda, Burundi, Somalia) ; **Comitetul „celor 20"** — grup de lucru creat în cadrul Fondului Monetar Internațional, la solicitarea țărilor în curs de dezvoltare, pentru a permite participarea și a acestor țări la consultările și negocierile privind reforma sistemului valutar ; cuprinde delegați din 11 țări dezvoltate și 9 din țări în curs de dezvoltare ; 5 delegați reprezintă cîte o țară — S.U.A., Franța, R.F.G., Marea Britanie, Japonia — iar 15 delegați reprezintă cîte un grup de țări, astfel încît totalitatea țărilor membre ale F.M.I. iau parte direct sau indirect la lucrările comitetului și își pot expune punctul de vedere (în prezent, este format din delegați din Marea Britanie, Suedia, Brazilia, Maroc, India, Franța, Etiopia, Argentina, Italia, Mexic, Olanda, Zair, R.F.G., S.U.A., Australia, Canada, Japonia, Belgia, Indonezia, Irak) ; **Grupul „celor 25"** — grup de țări în curs de dezvoltare, cu nivelul de dezvoltare cel mai scăzut, care urmează — așa cum s-a convenit în cadrul UNCTAD — să beneficieze de măsuri preferențiale speciale pe plan internațional ; **Grupul „celor 77"** — grup de țări membre ale Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), creat cu prilejul primei sesiuni UNCTAD (Geneva 1964) și destinat să realizeze o coordonare a pozițiilor țărilor membre în problemele privind înfăptuirea obiectivelor UNCTAD, respectiv contribuția schimburilor economice internaționale la progresul țărilor în curs de dezvoltare (grupul cuprinde în prezent 96 de țări, dar își păstrează numele inițial ; poziția țărilor din acest grup se găsește definită în principiile formulate în „Carta de la Alger", adoptată în 1967, și în „Declarația de la Lima", adoptată în 1971).

IMPORTANT !

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de :

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Crișan Vasile, Alba Iulia. „Globtic Tokyo" — cel mai mare petrolier din lume (deplasament : 477 000 tone) — va părăsi apele japoneze pentru a ajunge, în prima sa călătorie, în Golful Persic. Petrolierul-gigant a fost lansat în portul Kure, la 14 octombrie 1972, de către șantierele navale ale companiei japoneze Ishikawajima-Harima, care, de altfel, l-au și construit.

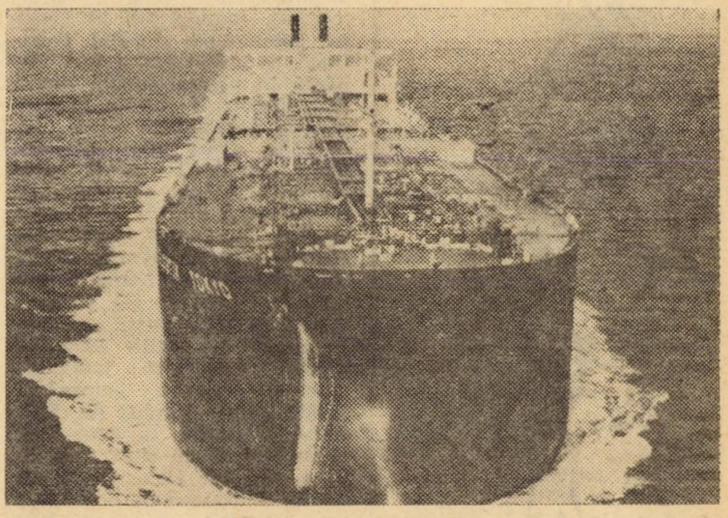

1 miliard de pagini

Ilie Negulescu, Tecuci. În Raportul secretarului general al O.N.U. asupra activității Organizației în perioada 16 iunie 1971 — 15 iunie 1972 **se dau cîteva cifre asupra activităților care vă interesează.** La sediul din New York al Organizației s-au desfășurat, în 1969 — 2 683 reuniuni, în 1970 — 2 787 reuniuni, iar în 1971 — 2 665 reuniuni. La Oficiul din Geneva al Organizației au avut loc, în 1969 — 3 276 reuniuni, în 1970 — 3 727 reuniuni, iar în 1971 — 4 205 reuniuni. Cît privește volumul documentației, aceeași sursă precizează că numărul paginilor documentelor multiplicate în cadrul secretariatului, la New York, s-a ridicat, în 1969 — la 511 984 064, în 1970 — la 547 899 325, iar în 1971 — la 557 768 550 ; în cadrul secretariatului, la Geneva, s-au tipărit, în 1969 — 211 729 000 pagini, în 1970 — 225 101 093 pagini, iar în 1971 — 233 792 780 pagini.

Oferte

Bogus Petre, București, tel. 43.82.96. posedă toate numerele revistei „Lumea" începînd din anul 1967. **Gheorghe N. Sapariuc, com. Știubieni, jud. Botoșani, oficiul poștal Știubieni,** posedă întreaga colecție a revistei, de la nr. 1 la 489. **Vina Ion, București, str. Ceaikovski nr. 6, ap. 15, sect. I, telefon 33.14.77,** vinde colecția revistei „Lumea" din momentul apariției pînă în 1972. **Petric Stuparu, str. Socola nr. 4 b, bloc Q 1, sc. A, ap. 2, parter, municipiul Iași** — caută, spre completarea colecției, nr. 24 și 25 din 1970 ale revistei „Lumea".

POSTA REDACȚIEI

Togo

Ion Avădanei, elev, Buhuși. Țara noastră și Togo au stabilit relații diplomatice nu în 1972, cum ne-ați scris dv., ci în anul 1971, la 13 ianuarie. La cererea dv., vă oferim și cîteva date despre acest stat. Situat între Ghana, la vest, și Dahomey, la est, statul Togo are forma unui coridor lung de 600 kilometri a cărui bază nu depășește 50 de kilometri. Țara este o fotografie la scară redusă a tuturor regiunilor naturale ale Africii de vest : litoralul cu lagune și nisip (domeniu unde crește de obicei cocotierul), este urmat de regiunea

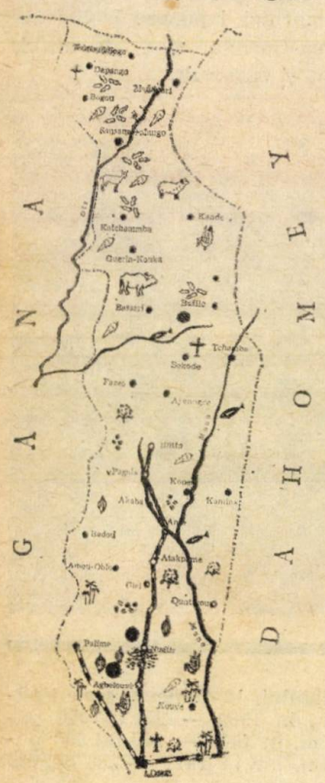

platourilor, cu înălțimi între care se detașează muntele Agu (1020 m), el fiind, de fapt, un preludiu al faimosului lanț de munți Atakora. În sfîrșit, spre nord, munții lasă loc cîmpiilor, mai exact savanei sudaneze și denselor plantații de palmieri. Evident, temperatura variază în funcție de latitudine ca și de altitudine, media ei fiind între 22—30 de grade. Ca în toate regiunile de sub tropice, important este regimul ploilor. În Togo sînt patru sezoane — două uscate și două umede — care alternează între ele, dar, în mod ciudat, regiunea de pe coasta Atlanticului este mai puțin umedă decît cea a platourilor. În timpul marelui sezon secetos (din decembrie pînă în martie), suflă „harmatanul", un vînt cald, pornit din nord, care usucă buzele, albește fețele și provoacă stări ciudate.

Statul Togo a preluat numele de la un mic sat situat pe malul lacului cu același nume. La începutul secolului al 18-lea, Togo a fost teatrul unui eveniment rămas celebru : exodul în masă al tribului Eve, avea să ducă la pieirea regelui Agakoli, marcîndu-se, astfel, declinul civilizației Benin, ale cărei sculpturi de bronz sînt mărturia vie a unui trecut măreț.

Primii europeni veniți pe aceste meleaguri au fost membrii unei misiuni religioase urmați, mai tîrziu, de portughezi. Azi încă, în regiunile de pe coasta Atlanticului, numele de rezonanță portugheză sînt foarte întîlnite. În anul 1884, germanul Nachtigal semnează cu regele Mlapa un acord de protectorat, inaugurînd, în acest fel, colonizarea statului Togo. După ce Germania a fost înfrîntă în primul război mondial, Franța și Anglia împart această colonie în două. În 1956, în urma unui referendum, togolezii aflați sub mandat britanic se pronunță în favoarea alipirii la Coasta de Aur (denumită, după proclamarea independenței, Ghana), în timp ce Lomé (oraș-port la Atlantic) s-a proclamat Republica Autonomă Togo, care, în aprilie 1960, va deveni un stat independent și suveran (suprafața 56 000 kmp), condus de Sylvanus Olympio. În istoria anilor trecuți de cînd majoritatea statelor africane și-au dobîndit independența, Togo se remarcă printr-un fapt deosebit : este prima țară africană în care la 13 ianuarie 1963 are loc o lovitură de stat, ea marcînd intrarea militarilor pe scena politică africană. Principalele bogății : manioc, fosfat (resursele brute din Togo de jos sînt evaluate la 100 milioane tone), minereu de fier la Bossari-Bangeli (estimări : între 500 milioane — un miliard tone).

„Septembrie negru"

Florentin Grigore, Balș, județul Olt. Așa cum ați citit și în articolul „Ce s-a întîmplat la Khartum" publicat în numărul 10/1973, Yasser Arafat, președintele Organizației pentru Eliberarea Palestinei, a declarat că „Al Fatah" n-are nici o legătură cu organizația „Septembrie negru". El a reafirmat acest lucru și într-o declarație făcută presei la 15 martie a.c.

Balanță comercială și de plăți

Andrei Murgu, București. 1) Aprecierea cu privire la faptul că R.F.G. a suferit, în urma ultimelor valuri speculative, pierderi în valoare de aproximativ 3 miliarde mărci este reală. S-a estimat că Bundesbank a fost nevoită să absoarbă, în cursul lunii februarie, peste 7 miliarde dolari. La cursul oficial marcă-dolar de atunci a cheltuit, deci, aproximativ 22,4 miliarde mărci. Prin devalorizarea monedei americane cu 10 la sută, cele 7 miliarde dolari absorbiți valorează doar 20,3 miliarde mărci la noul curs marcă-dolar cu alte cuvinte o pierdere de peste 2 miliarde mărci. Ulterior, banca centrală a R.F.G. a fost nevoită să cumpere încă 2,7 miliarde dolari — e drept, la noul curs mai redus, dar trebuie ținut cont că, mai apoi, cursul dolarului a scăzut sub cel oficial, ceea ce constituie o pierdere potențială pentru Bundesbank, care a achiziționat dolari (presupunînd că ar vinde dolarii pe piață, ea ar obține mai puțin în mărci). Aprecierea pierderilor la 3 miliarde dolari cumulează consecințele ambelor împrejurări și ele constituie pierderi rezultate numai din ultimele valuri speculative. Desigur, dacă ne gîndim la imensele rezerve valutare vest-germane (peste 24 miliarde dolari), alcătuite în proporție majoritară din dolari, pierderile sînt mult mai mari. 2) Aceste pierderi rămîn definitive. 3) O parte a presei occidentale a vorbit, într-adevăr, de faptul că S.U.A. aveau pregătită devalorizarea dolarului, așteptînd doar prilejul convenabil lor pentru a o anunța oficial. De altfel, devalorizarea dolarului este considerată piesa principală a noii strategii economice externe americane, vizînd reechilibrarea balanțelor comercială și de plăți. 4. **Balanța comercială** cuprinde operațiunile monetare decurgînd din tranzacții comerciale. Exporturile apar în balanță ca încasări, iar importurile ca plăți. **Balanța de plăți** înglobează balanța comercială dar cuprinde și alte operațiuni financiare, din care principale sînt cele rezultînd din așa-numitul „comerț invizibil" (plăți și încasări din turism, comerț cu brevete și licențe etc.) sau din fluxuri de capitaluri pe termen lung sau scurt. Din punctul de vedere al unei țări, un credit primit din străinătate fiind o „intrare", apare în balanța de plăți ca „încasare" (deși el reprezintă, în fond, o obligație financiară a țării respective față de alta, ce va trebui rambursată la un anumit termen), în timp ce un credit acordat altei țări sau o investiție în străinătate, fiind o „ieșire", apare în balanța de plăți ca „plată" (deși reprezintă, în fond, o încasare viitoare). Se spune, poate într-un mod impropriu, că o balanță de plăți este **excedentară** (cînd încasările depășesc plățile) sau **deficitară** (cînd plățile depășesc încasările) întrucît, în realitate, balanța de plăți este, în orice moment, echilibrată. Formulele respective se referă, de fapt, la **modul** în care este echilibrată balanța. Așa, de pildă, balanța de plăți este deficitară în cazul în care plățile mai mari decît încasările sînt acoperite prin credite din străinătate, fie ele pe termen lung sau pe termen scurt. Deficitul unei balanțe de plăți este acoperit, deci, în monedă străină. Face excepție deficitul balanței de plăți a S.U.A., care, datorită privilegiilor dolarului, este acoperit în monedă proprie. Deținătorii din străinătate ai monedei americane își replasează fondurile în bănci americane, în acest fel fiind finanțat (acoperit) deficitul balanței de plăți a S.U.A. Aceste replasări în S.U.A. reprezintă „intrări" din punctul de vedere al balanței de plăți americane, dar datoria externă a S.U.A. nicidecum nu se diminuează în acest mod.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

GRUPUL DE UZINE PENTRU CONSTRUCȚII DE VAGOANE

Confort, siguranță, rulare perfectă, parametri tehnici și funcționali ridicați la vagoanele de călători și de marfă realizate de

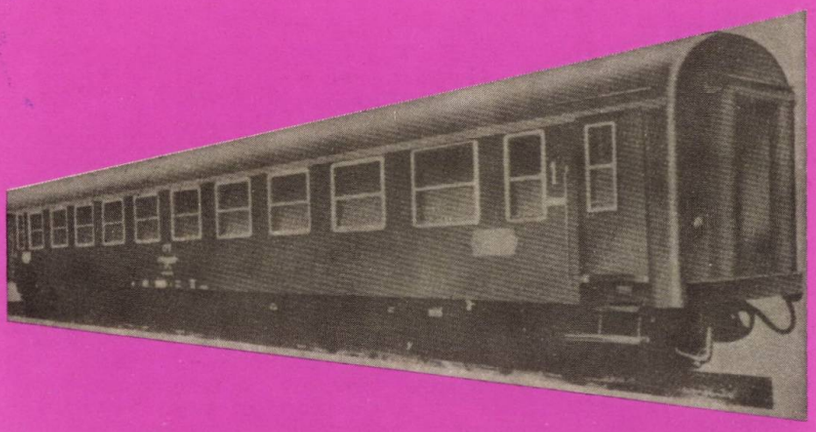

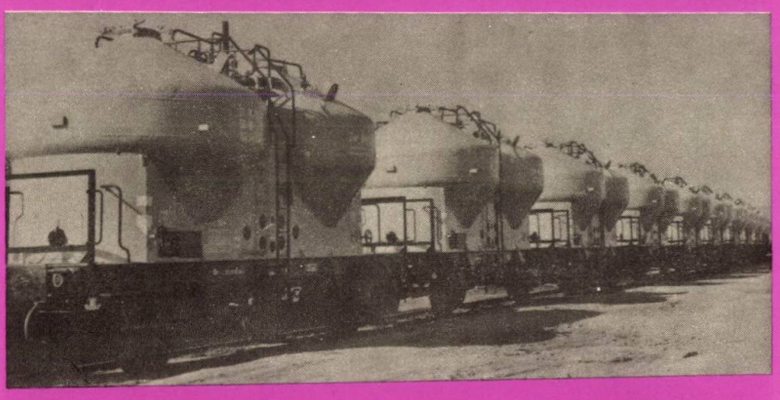

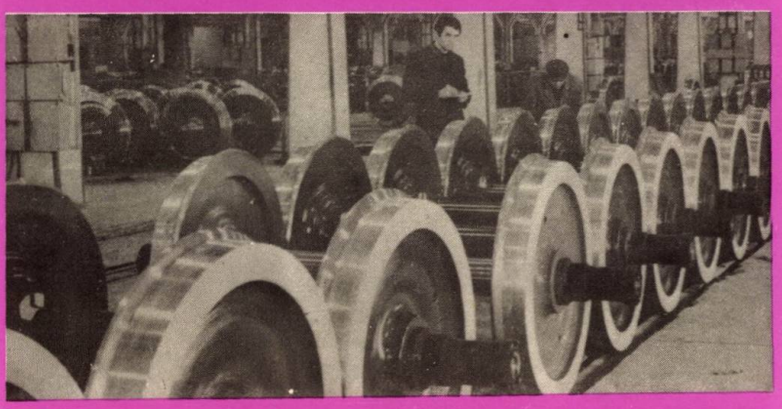

GRUPUL DE UZINE PENTRU CONSTRUCȚII DE VAGOANE
Arad, calea Aurel Vlaicu nr. 41—43

- Uzina de vagoane Arad
- Uzina de vagoane Drobeta—Turnu Sever
- Uzina mecanică Buzău
- Fabrica de osii și boghiuri Balș

Uzinele chimice

VALEA CĂLUGĂREASCĂ

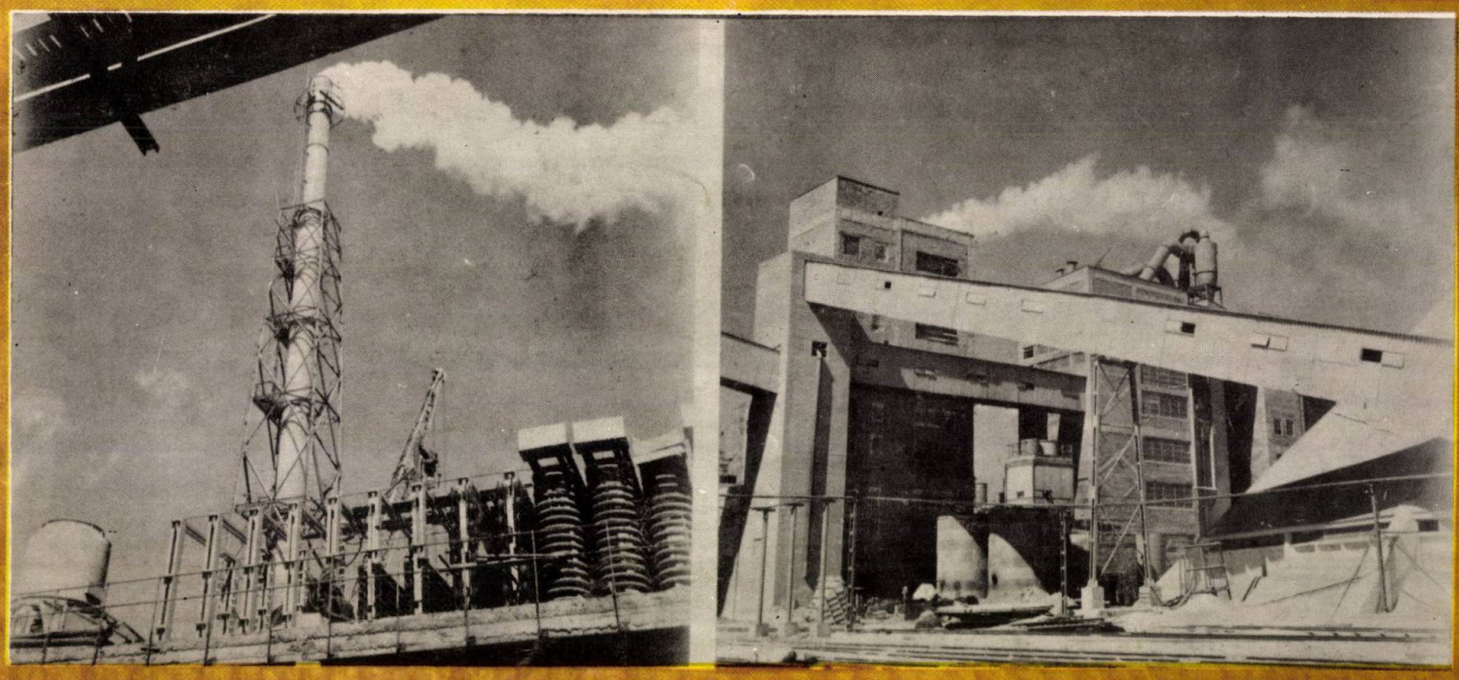

realizează

pentru piaţa internă

şi export

SUPERFOSFAT ŞI SĂRURI PE BAZĂ DE FOSFOR CAHEXAMETAFOSFAT DE SODIU, FOSFAT DISODIT ŞI TRISODIT FOSFAT DIAMONIU FOSFAT MONOPOTASIC, SĂRURI DE FOSFATARE PE BAZĂ DE ZINC ŞI DE MANGAN — SIMILARE CU SĂRURILE BONDER — SĂRURI DE TOPIRE — SIMILARE CU SĂRURILE JOHA — TRIPOLIFOSFAT DE SODIU. ACID SULFURIC, BIOXID DE SULF LICHID, SULFIŢI ALCALINI, RODALIT, CEMENT DE CUPRU. OXID DE ZINC ŞI ULTRAMARIN. OXIGEN TERMIC ŞI MEDICAL.

Lei 2

LUMEA

Nr. 14 29 martie 1973

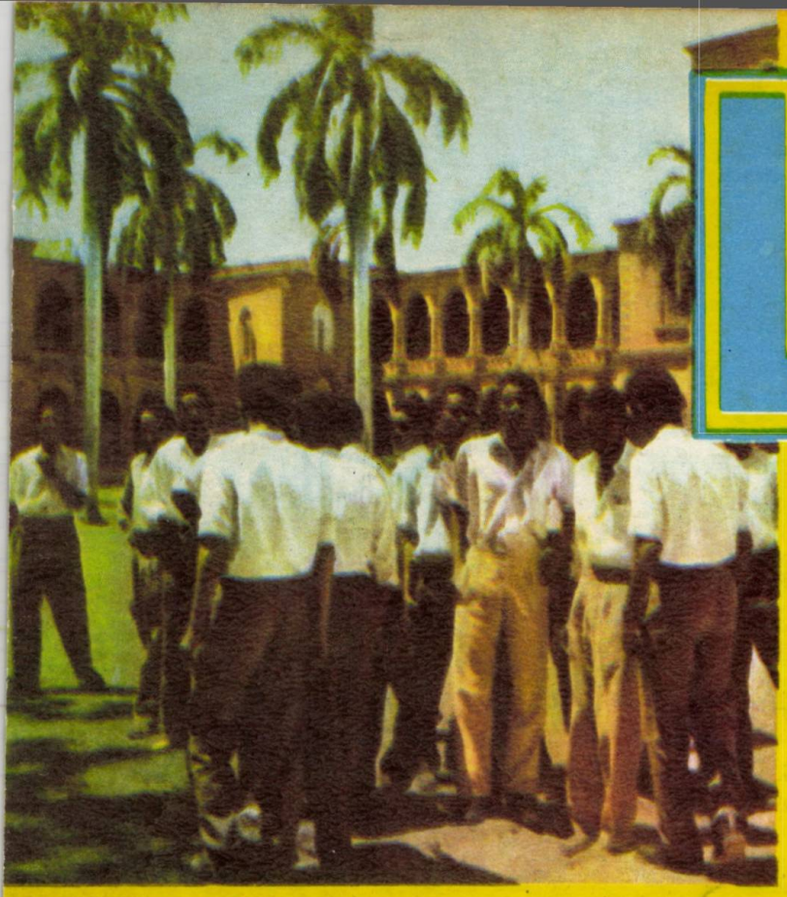

SUDAN

Constante ale dezvoltării

CIUDAD DE PANAMA

Opinii privind sesiunea Consiliului de Securitate

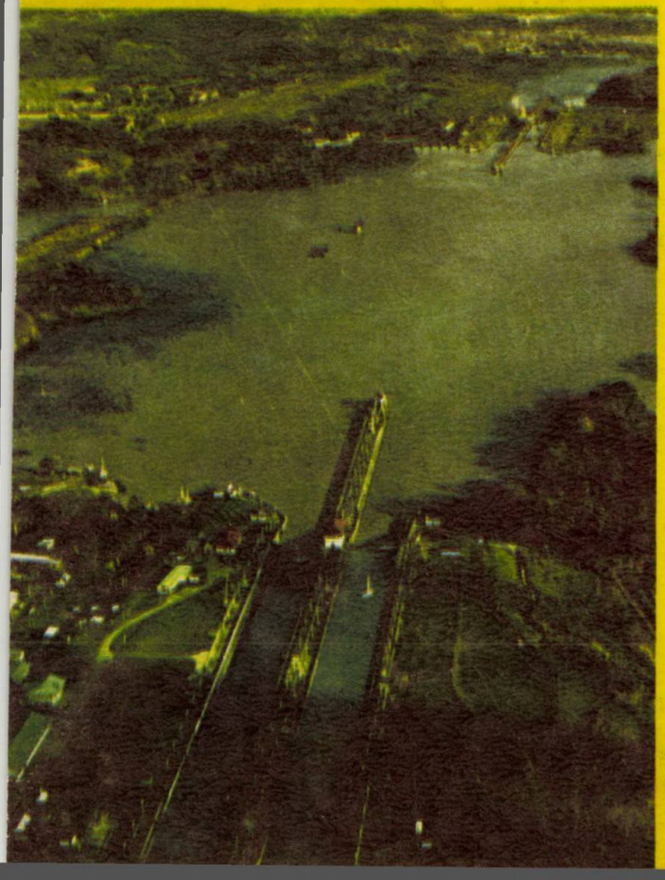

reportaj pe glob

HAGA • AMSTERDAM

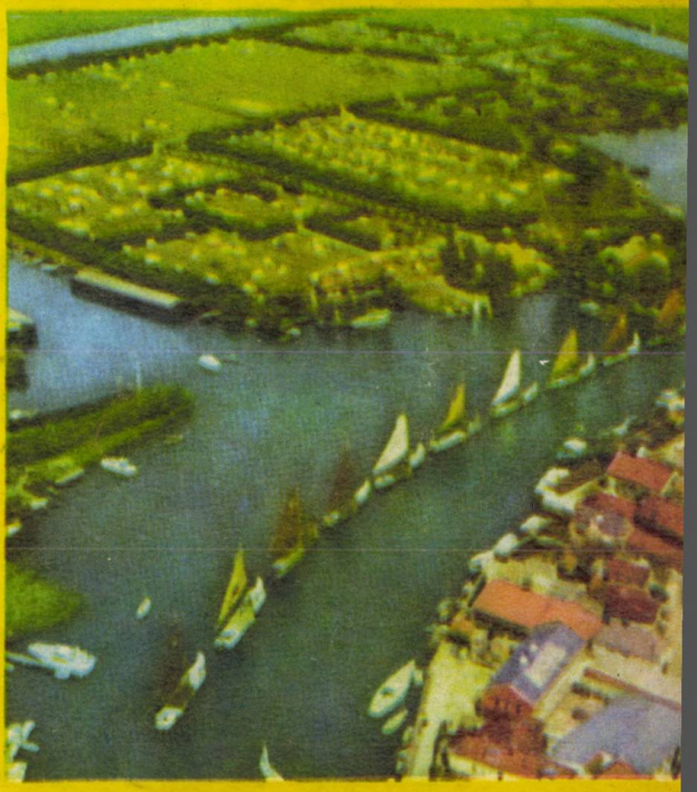

Încetarea manevrelor militare – cerință a păcii și securității în lum

Lucrările Conferinței Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști din România. La tribună, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, a primit delegația Partidului Socialist Desturian din Tunisia, condusă de Habib Chatti, membru al C.C. al P.S.D., directorul Cabinetului președintelui Republicii Tunisia, Habib Bourghiba

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, tovarășul Santiago Carrillo, secretar general al Partidului Comunist din Spania, a efectuat, la mijlocul lunii martie a.c., o vizită de prietenie în România

LUMEA

14 (492)

29 martie 1973

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Helsinki. Consultările continuă alert și pozitiv. Radu Greceanu 2

Încetarea demonstrațiilor de forță – cerință a păcii și securității în lume. Vasile Crișu 3

Oslo-Copenhaga. Contacte diplomatice fructuoase. N. S. Stănescu 4

Moscova. Relațiile sovieto-irakiene. Laurențiu Duță 5

Ciudad de Panama. Opinii privind sesiunea Consiliului de Securitate. Mihai Fabian 6

Ankara. Alegere dificilă. Liana Enescu 7

80 de ani de la crearea P.S.D.M.R. Semnificația politică, ecoul intern și internațional al primului Congres al P.S.D.M.R. Dr. Ion Iacoș 8

Însemnări din Republica Democratică Sudan. Romulus Căplescu 10

Irlanda de Nord. Dacă „majoritatea tăcută" își va spune cuvîntul... Mihai Matei 12

La Pnom Penh, după explozii. Eugen Obrea 14

Cairo. Motivele remanierii. Dumitru Constantin 15

Petrolul – un „război nou"? Florica Șelmaru 18

DIN ȚĂRILE SOCIALISMULUI

R. P. Polonă. La Szczecin, pe litoralul baltic. Iosif Dumitrașcu 13

REPORTAJ PE GLOB

Haga-Amsterdam. Andrei Silard 16

1 000 + 1 20

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Nimic nou la Dallas? Mircea Grigorescu 22

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Nouvel Observateur, Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnoșenia, Rinascita, Medunarodna Politika, Le Monde 24–29

PROFIL

Gaafar Mohammed El Numeiri, președintele Republicii Democratice Sudan 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

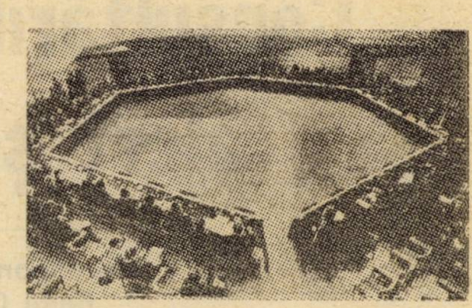

DINTRE subiectele actualității internaționale prezente în acest număr al revistei : lucrările reuniunii pregătitoare de la Helsinki (pag. 2) ; relațiile sovieto-irakiene (pag. 5) ; dificultățile în alegerea noului președinte al Turciei (pag. 7) ; Cartea Albă britanică referitoare la viitorul Irlandei de Nord (pag. 12) ; situația din Cambodgia după bombardamentul asupra palatului prezidențial (pag. 14); motivele remanierii guvernamentale din R. A. Egipt (pag. 15)

CIUDAD DE PANAMA a găzduit recent sesiunea extraordinară a Consiliului de Securitate. A fost dezbătut un complex de probleme vizînd menținerea și întărirea păcii și securității în America Latină. Revista noastră publică, în exclusivitate, opiniile șefului guvernului panamez, generalul Omar Torrijos, și ale ministrului de externe peruan, Angel de la Flor Valle, în legătură cu acest eveniment deosebit din viața Americii Latine (pag. 6)

ANIVERSAREA a opt decenii de la primul congres al Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România constituie un prilej de evocare a bogatelor tradiții revoluționare, a legăturilor internaționaliste ale mișcării muncitorești și socialiste din țara noastră (pag. 3)

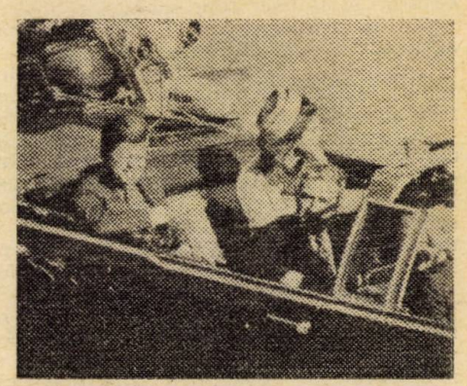

CE SE ÎNTÎMPLĂ în familia Kennedy, la zece ani după asasinatul din noiembrie 1963? Care este soarta celor 600 de întrebări legate de acest eveniment și rămase pînă acum fără răspunsuri satisfăcătoare? Ce s-a întîmplat cu „lacrimile de la Dallas"? (pag. 22)

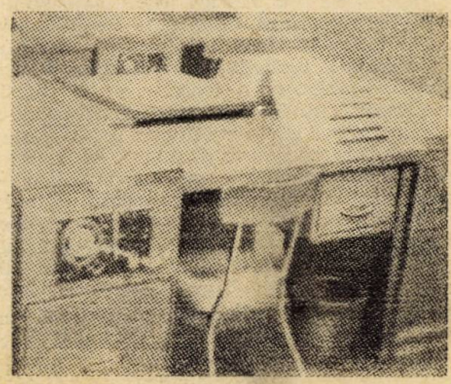

SAPTĂMINALUL francez „Le Nouvel Observateur" a publicat, recent, un document susținînd că, în recenta campanie electorală, interceptarea convorbirilor telefonice a fost utilizată de anumite servicii franceze atît pentru cercetarea psihologiei alegătorului cît și, mai ales, pentru a urmări activitatea unor oameni politici de stînga (pag. 24)

HELSINKI

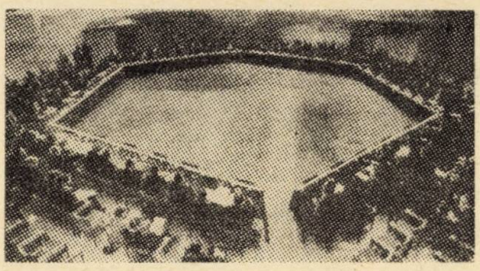

Consultările continuă alert și pozitiv

Corespondență de la Radu Greceanu

Tendința spre abordarea în spirit constructiv a problematicii aflate în discuția reuniunii multilaterale din capitala Finlandei, cu privire la pregătirea conferinței pentru problemele securității și cooperării în Europa a continuat să se manifeste, în cursul săptămînii trecute, în acest sens obținîndu-se progrese certe.

În prezent, activitatea reuniunii consultative se desfășoară pe trei planuri: au fost încheiate dezbaterile de conținut pe marginea principiilor care trebuie să guverneze relațiile între statele participante la conferință, precum și în problema aspectelor militare ale securității pe continentul nostru — ambele domenii fiind circumscrise primului punct al agendei viitorului forum general-european — cel referitor la securitate. Experții delegațiilor se ocupă în momentul actual de redactarea concretă a formulărilor ce urmează să fie incluse în documentul final destinat primei faze a lucrărilor conferinței europene, care se va desfășura — potrivit normelor stabilite prin consens în etapa anterioară a consultărilor — la nivelul miniștrilor de externe ai statelor reprezentate.

Cel de-al treilea plan, de imediată actualitate, privește discuțiile desfășurate — în întrunirile grupului de lucru al reuniunii de la Helsinki, precum și în cadrul oferit de contactele neoficiale între delegați — în legătură cu punctul al doilea al ordinii de zi — problemele cooperării între statele participante. Schimbul de opinii are loc într-un ritm alert, în „salonul ambasadorilor" de la Dipoli înregistrîndu-se, zi după zi, noi contribuții la antrenarea pe făgașul abordării concrete a problemelor cooperării pe planul continentului, participanții străduindu-se să realizeze un consens privind crearea condițiilor care să favorizeze dezvoltarea largă a colaborării și a schimburilor economice, științifice, culturale și de altă natură între toate statele din Europa, fără deosebire de orînduire socială. O asemenea colaborare se impune ca o cerință obiectivă în condițiile dezvoltării vertiginoase a forțelor de producție, cercetării științifice, a tehnicii și, totodată, ca un mijloc de intensificare a conlucrării în soluționarea unor probleme importante de interes general, cum sînt protejarea și ameliorarea mediului înconjurător, valorificarea optimă a resurselor energetice, lărgirea transporturilor, telecomunicațiilor ș.a. În cadrul discuțiilor a fost relevată necesitatea găsirii unui numitor comun al propunerilor formulate pentru instrucțiunile organelor de lucru ale conferinței, care vor examina această arie de probleme în timpul celei de-a doua faze a reuniunii general-europene.

Potrivit părerilor exprimate de un mare număr de delegații, printre care și cea a României, conferința pentru securitate și cooperare în Europa este chemată să abordeze, în întreaga lor complexitate, problemele cooperării economice între statele participante și să formuleze propuneri în vederea dezvoltării relațiilor comerciale, economice, tehnice și științifice, precum și a cooperării în domeniul protejării și îmbunătățirii mediului înconjurător. Aceasta înseamnă, după cum s-a subliniat în numeroase propuneri prezentate reuniunii consultative, sau în intervențiile rostite în cadrul acesteia, că participanții la consultări vor trebui să depisteze și să formuleze cele mai potrivite forme și mijloace în scopul extinderii și diversificării schimburilor de bunuri materiale, pentru a asigura libera lor circulație în urma eliminării restricțiilor și barierelor de orice natură, liberalizarea schimburilor comerciale, precum și dezvoltarea — pe planuri și în forme multiple — a cooperării în domeniul industrial, energetic, al tehnicii și științei, transporturilor, al relațiilor financiar-bancare, turismului ș.a., toate acestea pe baza trainică a normelor și principiilor dreptului internațional.

În opinia participanților la consultări, pe această cale se va putea înfăptui o mai bună utilizare a potențialului de care dispune continentul nostru, vor fi instaurate raporturi mai stabile între statele europene și se va aduce o contribuție sporită la intensificarea schimburilor și a cooperării cu alte națiuni ale lumii.

Delegația țării noastre acordă o însemnătate deosebită examinării atente a aspectelor economice, intrinsec legate de cele politice și de celelalte componente organice ale înfăptuirii unui sistem trainic de securitate în Europa.

Dezvoltarea relațiilor economice, înțelese ca raporturi între parteneri deplin egali în drepturi, desfășurîndu-se pe baza reciprocității avantajelor și fiind îndreptate către întărirea potențialului economic al tuturor participanților, acordîndu-se atenția cuvenită celor care nu beneficiază încă de o economie dezvoltată, constituie — în concepția unui larg număr dintre participanții la dezbateri — una din premisele esențiale ale prosperității și progresului pe continent, în ansamblu.

Dosarele reuniunii consultative cuprind deja numeroase propuneri ample în legătură cu proiectul de mandat pentru comisia și subcomisiile care se vor ocupa de problemele economice, aceste proiecte caracterizîndu-se prin asemănări substanțiale, atît în ceea ce privește structura, cît și conținutul lor general. Analizarea în detaliu — în dezbaterile grupului de lucru a propunerilor menționate, a relevat și existența unor zone de deosebiri, care rămîn să fie înlăturate. Tocmai luînd în considerare și aceste elemente divergente, delegații statelor reprezentate la consultările de la Helsinki depun susținute eforturi pentru a pune în lumină modalitățile optime de grupare a ideilor, astfel încît să poată lucra în profunzime asupra problemelor referitoare la dosarul cooperării, în momentul constituirii comitetului de redactare.

În prima parte a săptămînii trecute s-a pus accentul pe discutarea concretă a componentelor cooperării economice pe continent, începînd cu definirea sarcinilor generale ale comisiei corespunzătoare acestui capitol al ordinii de zi, precum și pe analizarea aspectelor legate de îmbunătățirea și intensificarea schimburilor comerciale între statele participante. Vor fi abordate, în continuare, pentru epuizarea volumului de probleme cuprinse în acest al doilea „coș" — termen încetățenit în cercurile politice și diplomatice din preajma reuniunii consultative și menit să desemneze diferitele capitole ale ordinii de zi — problemele referitoare la relațiile de cooperare în domeniul industrial, tehnico-științific, al mediului înconjurător ș.a.

Cu mici deosebiri între poziții, acestea sînt domeniile majore asupra cărora se concentrează atenția participanților la dezbateri, degajîndu-se, în acest context, un acord de principiu asupra caracterului necesar al dezvoltării cooperării pe plan european în sectoarele amintite, în care — potrivit aprecierii generale — este posibil să se obțină, în scurt timp, rezultate rodnice.

Pe aeroportul Gia Lam, înaintea remiterii unui nou grup de prizonieri americani. Conform acordurilor de la Paris, pînă la 29 martie, vor fi eliberați toți prizonierii americani din Indochina și se vor retrage toate trupele americane

Încetarea demonstraţiilor de forţă – cerinţă a păcii şi securităţii în lume

Tuturor popoarelor le este scumpă pacea, condiţia unică a dezvoltării şi prosperităţii. Cu atît mai mult popoarelor greu încercate ale continentului nostru, de unde au izbucnit cele două conflagraţii mondiale soldate cu uriaşe pierderi umane şi materiale. Ele au arătat că sînt profund interesate în edificarea pe baze noi a relaţiilor dintre statele Europei, astfel încît fiecare naţiune să aibă garanţia că se poate dezvolta liber şi independent, la adăpost de orice agresiune sau atac armat din partea altor state. Nu este întîmplător ci, dimpotrivă, de adîncă semnificaţie faptul că la Helsinki, unde din toamna trecută au fost amorsate convorbirile pentru organizarea conferinţei general-europene de securitate şi cooperare, eliminarea forţei şi a ameninţării cu forţa din relaţiile interstatale a fost situată pe locuri prioritare în ansamblul problematicii abordate. Lucru firesc, întrucît practica a demonstrat în repetate rînduri că politica imperialistă a forţei şi dictatului, a intimidării — indiferent sub ce pretext şi sub ce formă — constituie un obstacol serios în statornicirea climatului de încredere şi respect reciproc atît de necesar edificării unor relaţii normale între state, depoluate definitiv de reziduurile războiului rece, a păcii şi securităţii. „După părerea noastră, sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu, problemele securităţii europene nu pot fi separate de problemele fundamentale ale vieţii continentului şi, în primul rînd, de eforturile pentru dezangajare militară, pentru retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state în graniţele naţionale, pentru reducerea trupelor naţionale, pentru lichidarea bazelor militare străine — în general, de problemele dezarmării (...) În această ordine de idei, România a propus, şi va milita în continuare pentru a se ajunge la soluţii concrete, începînd, desigur, cu unele măsuri parţiale, cum ar fi angajamentul solemn al tuturor statelor de a renunţa la efectuarea de manevre militare, la demonstraţii de forţă, la masarea de trupe la graniţele altor state, de a trece la reducerea bugetelor militare".

Tocmai de aceea trebuie evitate toate acţiunile care, prin natura lor, alimentează neîncrederea, creează suspiciunea, sentimentul de insecuritate, încordarea. Din acest punct de vedere, demonstraţiile de forţă, manevrele militare pe teritoriul sau la frontiera altor ţări, mai ales în aşa-numitele „zone fierbinţi" nu pot fi interpretate decît ca mijloace de intimidare şi presiune, de ameninţare cu folosirea forţei. Ele constituie acţiuni de natură să influenţeze negativ asupra evoluţiei politice, asupra psihologiei popoarelor, să defavorizeze progresul încrederii reciproce. Totodată, ele reprezintă instrumente de deosebită periculozitate ale „războiului rece" căci, aşa cum le definea un săptămînal francez, dacă acestea nu înseamnă neapărat război, ele pot duce la război. Referindu-se la manevrele „Strong Express" din toamna trecută, apreciate de surse occidentale ca cea mai mare demonstraţie militară din istoria pactului N.A.T.O. (ele au angajat pe un amplu spaţiu geografic 300 nave militare, 700 de avioane şi 64 000 soldaţi aparţinînd efectivelor militare a 11 ţări membre ale alianţei atlantice), ziarul iugoslav „Borba" sublinia că argumentele potrivit cărora asemenea acţiuni masive ar reprezenta pură rutină, obişnuite verificări ale instrucţiei efectuate într-o perioadă de timp, nu rezistă şi nu pot fi acceptate. „Nu este vorba de exerciţii de rutină, scria ziarul, ci, dimpotrivă, de o demonstraţie a puterii militare... Europa însă are nevoie de un alt mod de edificare a păcii şi de o altă pace decît cea care se bazează pe zăngănitul armelor".

Anticii spuneau că atunci cînd vorbesc armele, muzele tac. Am putea adăuga că şi argumentele tac, şi ideile tac. Zăngănitul armelor, politica de angajare militară şi înarmare nu sînt compatibile cu dorinţa popoarelor de colaborare pe baza încrederii şi respectului mutual, a deplinei egalităţi. Dimpotrivă, ea creează noi focare de tensiune, reprezintă o sursă de neîncredere permanentă, de insecuritate şi chiar de primejdii potenţiale. Demonstraţiile de forţă, manevrele militare pe teritoriul şi la graniţele altor state nu constituie altceva decît reminiscenţe ale depăşitei teorii imperialiste de bloc privitoare la „pace prin forţa armată", „echilibrul forţelor militare la temelia securităţii", „securitate prin descurajare militară", „echilibrul terorii" etc. În plus, anacronismul unei astfel de politici nocive costă prea scump popoarele, cele peste 200 miliarde de dolari alocate anual bugetului înarmărilor generînd nenumărate privaţiuni în viaţa naţiunilor.

În zilele noastre a devenit mai limpede ca oricînd că adevărata securitate nu se poate realiza decît prin raporturi interstatale viguroase, viabile — acestea presupunînd condiţia sine qua non a eliminării definitive a forţei şi ameninţării cu forţa, nu numai în mod declarativ, prin exprimarea de intenţii, ci pe calea unui sistem de angajamente clare, avînd deplină şi universală forţă juridică. „Desigur, în primul rînd, arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este necesar ca ţările europene să realizeze o înţelegere deplină cu privire la egalitatea în drepturi între toate statele, la respectul independenţei şi suveranităţii fiecărei naţiuni, la neamestecul în treburile interne, la avantajul reciproc. Totodată, este necesar să se ajungă la un angajament solemn de respectare de către fiecare stat, în raporturile cu celelalte state, a acestor principii, prevăzîndu-se că nimic nu poate justifica încălcarea lor. De asemenea, se impune adoptarea unui acord comun, sub forma juridică corespunzătoare, prin care fiecare stat să se angajeze că renunţă la ameninţare sau la folosirea forţei în relaţiile cu celelalte state, în soluţionarea problemelor divergente existente sau care s-ar putea ivi. În cadrul acestor angajamente ar trebui să se prevadă expres că orice încălcare, din partea oricărui stat, a acestor norme înseamnă violarea dreptului popoarelor la independenţă, a Cartei Naţiunilor Unite, un atentat la cauza colaborării şi păcii în lume".

Considerînd că aspectele politice şi militare ale securităţii sînt în raport de interdependenţă, ţara noastră este de părere că pentru a se înfăptui securitatea pe continentul european sînt absolut necesare măsuri de dezangajare militară — între care renunţarea la manevrele militare pe teritoriul şi la frontiera altor state, la celelalte demonstraţii de forţă — promovîndu-se cu consecvenţă şi cu toată hotărîrea relaţii interstatale de tip nou, de conlucrare rodnică în spiritul echităţii, al încrederii şi respectului reciproc.

Vasile Crişu

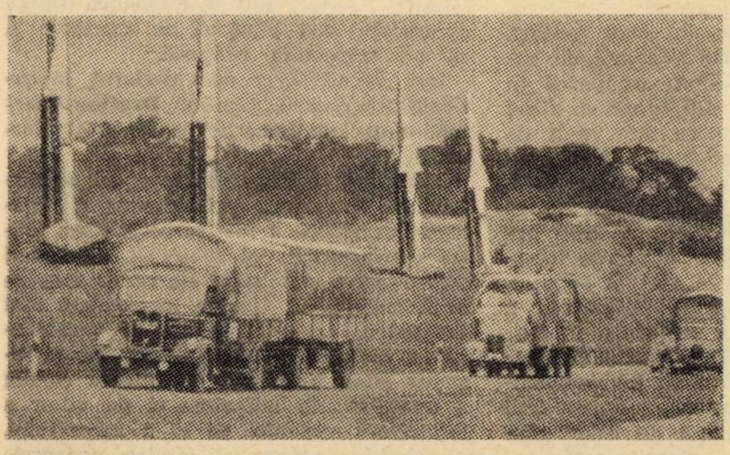

Rachete de tip Nike-Ajax, coloane de camioane...

...şi tunuri autopurtate americane manevrînd pe teritorii străine

OSLO — COPENHAGA

Contacte diplomatice fructuoase

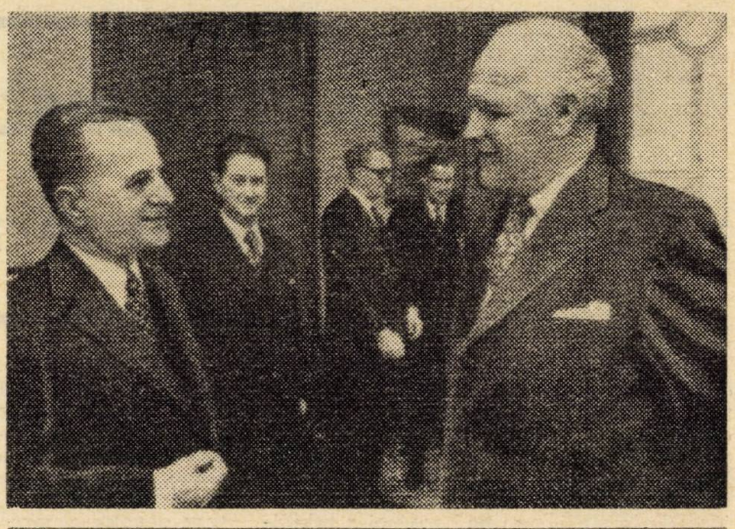

Moment al vizitei oficiale în Norvegia: George Macovescu, ministrul de externe al țării noastre, împreună cu Leif Grauli, președinte al Parlamentului norvegian

Corespondență de la dr. N. S. Stănescu

Drapele românești au fluturat în cursul săptămînii trecute în capitalele Norvegiei și Danemarcei, marcînd prezența ministrului de externe al țării noastre, George Macovescu, în vizita oficială în cele două state nordice. Vizitele au avut un caracter de lucru, programele lor cuprinzînd convorbiri cu factorii responsabili ai politicii externe și ai relațiilor economice, culturale, științifice din respectivele țări. În cursul discuțiilor cu miniștrii de externe ai celor două țări s-a putut constata aprecierea de care se bucură România pe plan internațional, pentru consecvența sa în ce privește aplicarea normelor și principiilor egalității și avantajului reciproc în relațiile dintre state suverane și independente. Totodată, miniștrii de externe ai Norvegiei și Danemarcei au subliniat dorința guvernelor și popoarelor lor de a dezvolta, lărgi și adînci în toate domeniile relațiile bilaterale dintre ele și România, cooperarea și colaborarea.

În cursul vizitelor, ministrul român al afacerilor externe a fost primit de regele Olav al V-lea al Norvegiei și de regina Margarethe a II-a a Danemarcei, cu care prilej au fost transmise salutări și urări de fericire, sănătate și prosperitate suveranilor și popoarelor norvegian și danez din partea președintelui Consiliului de Stat al României, Nicolae Ceaușescu.

Vizitele au mai cuprins în programul lor și cunoașterea unor întreprinderi cu tehnică și tehnologii avansate, prilej de manifestare a interesului și dorinței conducerilor firmelor norvegiene și daneze de a coopera mai strîns cu întreprinderi din țara noastră.

Prin programul lor, prin felul în care s-au desfășurat, vizitele oficiale ale ministrului afacerilor externe al României în Norvegia și Danemarca au reprezentat o importantă contribuție la întărirea relațiilor de prietenie, înțelegere și colaborare între țările noastre. O idee fundamentală care a fost subliniată în discuțiile purtate cu miniștrii de externe ai Norvegiei și Danemarcei a fost că dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre țările noastre se înscrie în procesul de amplificare și adîncire a relațiilor de prietenie dintre state europene interesate vital în apărarea păcii și securității pe continentul european, ca și în întreaga lume.

Este, de altfel, și ceea ce relevă din declarația pe care ne-a făcut-o, în exclusivitate pentru revista „Lumea", **K. B. Anderson**, ministrul afacerilor externe al Danemarcei :

„Consider vizita ministrului de externe al României în țara noastră ca o reală contribuție la dezvoltarea înțelegerii reciproce, la strîngerea relațiilor de prietenie și cooperare existente între cele două țări și popoare ale noastre. De altfel, cu acest prilej pot să spun că există o tradiție puternică pentru contacte danezo-române, la toate nivelurile, atît oficiale cît și neoficiale. De aceea, consider că există condiții pentru o nouă extindere a relațiilor economice, științifice, tehnologice și culturale între Danemarca și România.

În ce o privește, Danemarca promovează o politică economică deschisă, orientată spre exterior. Faptul că ea este membră a Comunității Economice Europene nu o împiedică să sprijine dezvoltarea relațiilor comerciale cu partenerii săi tradiționali, între care România ocupă o poziție foarte importantă.

Constat cu plăcere că pînă acum au fost obținute rezultate pozitive pe baza acordului cultural și a programului de schimburi încheiate pentru anii 1972—1974. În ce ne privește, dorim o extindere și aprofundare a relațiilor comerciale, științifice și tehnologice, a cooperării industriale dintre Danemarca și România. Am observat aceeași dorință și la partenerii români, ceea ce mă îndreptățește să apreciez că vom asista la o considerabilă întărire și adîncire a relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări ale noastre".

Nu este surprinzător, în acest context, că discuțiile purtate de miniștrii de externe au subliniat ideea că pacea în Europa — ca și în restul lumii de altfel — depinde din ce în ce mai mult de creșterea încrederii reciproce dintre state și popoare. Or, cunoașterea reciprocă, tot mai profundă și în domenii din ce în ce mai largi, reprezintă un mod extrem de prielnic pentru întărirea încrederii și prieteniei dintre țări și popoare.

Un factor esențial de promovare a prieteniei, a ajutorării reciproce în dezvoltarea economiei, îl reprezintă cooperarea economică, științifică, tehnică, culturală, artistică. Cooperînd, învățăm unii de la alții, facem schimb de valori materiale și spirituale, ne prețuim astfel reciproc, la justa valoare, contribuția pe care popoarele noastre au adus-o și o aduc la civilizația umană. Cooperînd, participăm în mod loial la o întrecere pe drumul prosperității popoarelor noastre. În acest mod, întrecerea are loc nu în domeniul înfruntărilor militare sau al conflictelor economice, ci pe terenul solid al ridicării nivelului de viață și al calității vieții materiale și spirituale a popoarelor noastre.

Convorbirile miniștrilor de externe au constituit un prilej de evidențiere a creșterii rolului statelor mici și mijlocii în viața internațională, a interesului reciproc pe care acestea îl manifestă tot mai mult. Un observator atent al vieții internaționale ajunge astăzi la concluzia că a început să fie depășită epoca istorică în care țările mici și mijlocii neglijau experiența pozitivă în domeniul economiei, științei și tehnicii. Se poate constata cu tot mai mare ușurință că există un foarte mare tezaur de experiență și realizări științifice, tehnologice, economice în toate țările mici și mijlocii, necunoscut încă în mod reciproc, și a cărui cunoaștere va avea o contribuție de seamă nu numai la dezvoltarea proprie a acestor țări, la adîncirea colaborării și cooperării lor, dar și la îmbogățirea tezaurului civilizației materiale și spirituale a omenirii.

Nu puțină importanță are o idee care a constituit laitmotivul convorbirilor ministrului român al afacerilor externe atît în Norvegia cît și în Danemarca : deosebirile de sistem social și politic, izvorîte din particularitățile dezvoltării noastre istorice, nu ne împiedică să ne cunoaștem mai bine, să ne apreciem și să ne respectăm reciproc.

Iată, de altfel, ce ne-a declarat, în exclusivitate pentru „Lumea", **Dagfinn Vaarvik**, ministrul afacerilor externe al Norvegiei :

„Sînt foarte fericit să spun că atmosfera de sinceritate prietenească și înțelegere reciprocă a fost caracteristică pentru convorbirile și schimbul de vederi dintre noi și ministrul afacerilor externe al României, dl George Macovescu. Sînt convins că schimbul nostru de vederi asupra situației internaționale, ca și asupra altor probleme de interes comun a contribuit la adîncirea și pe viitor a înțelegerii mutuale, ca și a respectului, a relațiilor prietenești dintre popoarele noastre.

Nu pot să nu subliniez cu satisfacție că punctele noastre de vedere asupra multor probleme importante s-au apropiat în cursul discuțiilor. De aceea, sînt sigur că vizita ministrului dv. de externe, convorbirile noastre vor aduce o contribuție constructivă la lărgirea procesului de destindere și negociere care marchează evoluția relațiilor dintre statele europene în ultimii ani.

După cum se știe, evoluții istorice și politice diferite în cele două țări ale noastre au avut ca rezultat sisteme economice și politice diferite. Noi am urmat, de asemenea, căi diferite pentru a ne asigura securitatea națională. Totuși, noi trăim într-o lume care devine din ce în ce mai mică, iar ceea ce se petrece în alte țări ne interesează din ce în ce mai mult. Aceasta este una din rațiunile pentru care cele două țări acordă o importanță atît de mare colaborării atît între ele cît și a colaborării generale în cadrul Națiunilor Unite. Atît Norvegia cît și România promovează o politică de contacte și cooperare tot mai profundă, indiferent de sistemul politic al țărilor europene. Țara noastră cît și țara dv. depun eforturi constructive pentru a fi găsite toate posibilitățile de destindere, pentru a continua negocierile dintre țările Europei occidentale și țările Europei răsăritene, pentru a ajunge la o rezolvare pașnică a problemelor încă nerezolvate, pentru construirea unor relații bazate pe înțelegere reciprocă și cooperare între toate statele".

Vizitele oficiale ale ministrului român al afacerilor externe au pus în evidență eforturile constructive și perseverente de a se trece de la conviețuirea pașnică pe continentul european — și, în fond, nu numai în Europa ci și în lumea întreagă — la cooperare, la un schimb tot mai activ și mai larg de valori materiale și spirituale.

MOSCOVA

Relațiile sovieto-irakiene

Corespondență de la Laurențiu Duță

„Bilanț în evoluție" — astfel au fost caracterizate, pe scurt, de o serie de comentatori din Moscova, conținutul și țelul vizitei în capitala sovietică a delegației irakiene conduse de Saddam Husein, locțiitor al secretarului general al conducerii regionale a Partidului renașterii socialiste arabe (BAAS) din Irak, vicepreședinte al Consiliului comandamentului revoluționar al Republicii Irak.

Într-adevăr, în cursul convorbirilor purtate cu prilejul vizitei, una din temele primordiale a constituit-o trecerea în revistă a relațiilor dintre cele două țări, în lumina tratatului sovieto-irakian de prietenie și colaborare, a cărui primă aniversare va avea loc la 9 aprilie.

Printre evenimentele importante petrecute în viața Irakului în acest timp, se detașează net naționalizarea companiei petroliere „Irak Petroleum Company". Acest act, cu numeroase implicații în economia și politica țării, a fost, firește, evocat pe larg în cursul discuțiilor. În toastul rostit cu prilejul dejunului oferit de guvernul sovietic în cinstea delegației, Saddam Husein a apreciat sprijinul acordat de U.R.S.S. în „lupta noastră victorioasă și încununată de succes împotriva monopolurilor, pe care am declarat-o cu hotărîre la 1 iunie 1972, naționalizînd «Irak Petroleum Company»". „Este necesar, a spus el, să folosim petrolul ca armă eficientă în luptă".

La rîndul său, premierul sovietic A. N. Kosîghin a spus : „Vedem cu cîtă hotărîre și insistență își apără Irakul dreptul de a dispune independent de bogățiile sale naționale, dintre care principala este petrolul".

Comunicatul cu privire la vizita delegației irakiene precizează că „partea sovietică și-a declarat sprijinul față de măsurile întreprinse de conducerea irakiană în această direcție și a reconfirmat că este gata să continue dezvoltarea colaborării multilaterale cu Irakul, inclusiv în domeniul petrolului".

În cursul convorbirilor, arată comunicatul, părțile au acordat o deosebită atenție situației din Orientul Apropiat.

Conducătorul delegației irakiene a fost primit de L. I. Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S. A avut loc o convorbire prietenească, în cadrul căreia au fost abordate probleme ale dezvoltării relațiilor dintre Uniunea Sovietică și Republica Irak, pe baza tratatului sovieto-irakian de prietenie și colaborare. Părțile au subliniat cu satisfacție că un factor important în întărirea continuă a relațiilor prietenești dintre popoarele Uniunii Sovietice și Republicii Irak îl constituie legăturile în curs de dezvoltare dintre Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și Partidul renașterii socialiste arabe. Ele și-au confirmat dorința și interesul reciproc pentru dezvoltarea continuă a acestor legături.

REFLECTOR

I. T. T. în anchetă

În cadrul anchetei unei subcomisii senatoriale a Congresului privind rolul marilor companii americane în politica externă a S. U. A., William Merriam, unul dintre vicepreședinții Corporației internaționale de telefon și telegraf (I. T. T.), a recunoscut că societatea sa a urmărit să creeze un climat „de haos economic" în Chile. Merriam a fost primul martor convocat de subcomisia senatorială, care a început o anchetă în scopul de a verifica informațiile potrivit cărora compania a încercat să zădărnicească accesul la putere al președintelui Allende și apoi să determine căderea acestuia. Merriam, care a răspuns la numeroase întrebări ale senatorilor, a confirmat, de asemenea, că a fost în contact cu C. I. A., dar „numai pentru a proceda la un schimb de informații" privind situația în Chile și activitatea I.T.T. în această țară. Din mărturia sa, extrem de confuză, reiese că I. T. T. a încercat, fără succes, să determine guvernul de la Washington să exercite presiuni economice și politice asupra statului Chile, înainte și după venirea lui Allende la conducerea țării.

Eduard J. Gerrity, alt vicepreședinte al I. T. T., a afirmat că un „plan de prăbușire economică în cinci puncte" i-a fost prezentat, în septembrie 1970, de William Broe, directorul C. I. A. pentru operațiunile clandestine din America Latină. „Planul nu avea nici un sens și noi nu aveam nici o intenție să participăm la el", a afirmat Gerrity, precizînd că planul prevedea suspendarea sau încetinirea creditelor bancare pentru Chile, încetinirea trimiterii de piese de schimb și a plăților comerciale, precum și suspendarea oricărui ajutor tehnic. C. I. A. propunea, de asemenea, să se încerce ralierea tuturor celorlalte companii americane la aceste măsuri.

Audierile în cadrul subcomisiei senatoriale, programate să dureze zece zile, se vor referi la problema mai vastă a rolului marilor companii americane în străinătate. Potrivit declarațiilor făcute la deschiderea ședinței din 20 martie de către senatorii Church și Clifford Case, ancheta se va strădui să determine dacă aceste companii încearcă să influențeze politica externă a S.U.A. și dacă nu poate fi exercitat un control mai riguros asupra activității companiilor multinaționale în străinătate, precum și în Statele Unite.

CIUDAD DE PANAMA

Opinii privind sesiunea Consiliului de Securitate

Ciudad de Panama a găzduit, între 15–21 martie, sesiunea extraordinară a Consiliului de Securitate, prima din istoria acestui for al Națiunilor Unite care a avut loc pe continentul latino-american. Inițiată de guvernul Republicii Panama, sesiunea, care a întrunit, în afara țărilor membre, observatori din peste 30 de țări printre care și România, a dezbătut un complex de probleme vizînd menținerea și întărirea păcii și securității în America Latină, conform principiilor și dispozițiilor Cartei. Sesiunea a examinat și o serie de chestiuni specifice, ca statutul Canalului Panama, ca și drepturile suverane ale țărilor Americii Latine asupra bogățiilor lor naționale. În timp ce rezoluția privind exploatarea resurselor naturale a fost adoptată de participanții la recenta sesiune, proiectul pe marginea Canalului Panama a primit veto-ul Statelor Unite, fiind, deci, respins. Aflat la Ciudad de Panama în zilele reuniunii, colaboratorul nostru Mihai Fabian a consemnat, pe marginea acestor evenimente, opiniile șefului guvernului panamez, generalul Omar Torrijos și ale ministrului de externe peruan, Angel de la Flor Valle, cel de-al doilea reprezentant în Consiliul de Securitate, alături de Panama, din partea țărilor latino-americane.

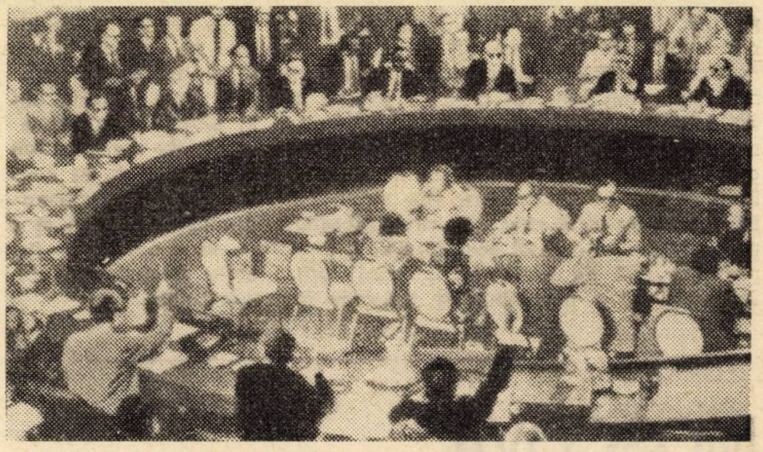

Sesiunea specială a Consiliului de Securitate

Omar Torrijos

șeful guvernului panamez

Generalul Omar Torrijos, șeful guvernului panamez, a avut amabilitatea să mă primească, joi 22 martie, la numai cîteva ore după încheierea lucrărilor Consiliului de Securitate al O.N.U. Răspunzîndu-mi la prima întrebare, generalul Torrijos a spus : „În modul cel mai sincer vă spun că sîntem foarte fericiți, emoționați și mișcați de sprijinul pe care lumea l-a dat cauzei panameze. E adevărat, am primit un veto, dar el a fost exprimat de data asta public, după 70 de ani de încercări de a negocia cu S.U.A. Cauza panameză nu mai poate fi considerată numai o cauză a Republicii Panama, ci a unei mari părți a lumii. Pentru noi, veto-ul reprezintă mult mai mult : am primit 13 voturi pentru și un veto, în timp ce nord-americanii au primit 13 veto-uri și votul lor".

În ce privește reluarea negocierilor cu S.U.A., Torrijos a afirmat : „Trebuie să ne consultăm. Una din metodele caracteristice ale guvernului meu este consultarea permanentă cu poporul. Trebuie să consultăm poporul, întrucît ne este foarte greu să credem în bunele intenții ale unei țări care uzează de veto. Și dacă au spus veto cauzei panameze, care a primit un sprijin mondial, trebuie să ne gîndim care va fi următorul pas pe care trebuie să-l facem, deoarece nu putem fi foarte optimiști. Poziția S.U.A. este dură, continuă să fie dură și sînt în stare să spună în continuare veto. Aceasta ne conduce la concluzia că nu este ușor pentru Panama să lichideze o enclavă colonială care există de 70 de ani. Dar, de asemenea, trebuie să știm că nu există maladie care să dureze un secol și nici popor care s-o îndure".

Referindu-se la eventuale represalii din partea S.U.A., Omar Torrijos a declarat : „După acest veto, folosit pentru prima dată în America Latină, oricare ar fi tratatul ce se va încheia cu privire la Canalul Panama, el va fi ratificat printr-un plebiscit, la care vor participa toți panamezii ce au împlinit 18 ani. Sînt foarte mîndru de faptul că sînt panamez. Am dat un strălucit exemplu de unitate și am primit cel mai mare sprijin pe care l-a primit vreodată cauza noastră. Ceea ce s-a întîmplat ieri a fost un fapt ce durează de 70 de ani. Cu o singură diferență : ieri, veto-ul a fost public. Dar acest veto, care pentru cei prezenți aici a fost doar un veto, pentru noi este veto-ul numărul 71, întrucît 70 de ani S.U.A. au spus mereu veto acestei cauze în cadrul negocierilor. Nu simțim nici un resentiment, nu ne simțim frustrați de veto-ul american. Niciodată poporul și țara noastră nu au fost atît de unite în fața unei cauze. Poporul nostru știe că nu este un popor foarte puternic, că negociază cu o țară foarte puternică, dar poporul nostru este, de asemenea, convins că arma morală, că marele sprijin pe care omenirea ni l-a acordat constituie pentru noi cele mai puternice argumente pe care le putem exprima spre a pune capăt acestei enclave colonialiste ce durează de 70 de ani".

Iată ce a declarat șeful guvernului panamez referitor la sprijinirea țărilor latino-americane : „Sîntem emoționați. Știam că ne bucurăm de sprijin, dar nu l-am putut niciodată «contabiliza». Realmente, poporul panamez este foarte satisfăcut. Și sîntem foarte hotărîți să ne continuăm lupta. Acum cînd știm că nu sîntem singuri. Există sprijinul moral al țărilor socialiste. Țările socialiste au cîștigat nu numai simpatia mea, ci și simpatia unui popor de un milion și jumătate de panamezi, care văd, într-o formă decisă, că nobila cauză a patriei noastre se bucură de sprijin. A fost un sprijin necondiționat, un sprijin călduros, care nu lasă loc nici unui dubiu că aceste țări înțeleg lupta noastră".

Omar Torrijos s-a referit în încheiere la colaborarea dintre Panama și România : „Panama are relații diplomatice cu România de mai mulți ani. România este o țară ca și a noastră, cu un popor harnic, luptător, care muncește cu dragoste pămîntul său, iubește profund acest pămînt, așa cum și-l iubesc și panamezii pe al lor, așa că cele două națiuni au o profundă bază de interferență. Manifestăm un mare interes în ce privește schimburile tehnice. Țara dv. a obținut mari succese în agricultura și exploatarea resurselor pămîntului, iar țara noastră este foarte interesată în aceste schimburi, pentru a ne putea dezvolta, la rîndul nostru, agricultura și a avansa și în alte domenii de activitate".

Miguel Angel de la Flor Valle

ministrul de externe al Perului

„Lucrările Consiliului, *ne-a declarat ministrul peruan,* au demonstrat că problema Republicii Panama, care luptă pentru obținerea unei suveranități complete asupra întregului ei teritoriu, este o problemă a întregii Americi Latine. Marele cîștig al sesiunii speciale este, pe de o parte, faptul că opinia publică a fost informată despre situația

colonială existentă în zona Canalului, iar, pe de alta, că reuniunea și, de fapt, Consiliul au luat în studiu această problemă".

L-am rugat pe ministrul peruan să definească unele din trăsăturile specifice ale procesului revoluționar din țara sa.

„Procesul revoluționar din Peru – *a spus el* – a fost inițiat în urmă cu patru ani și jumătate și el avansează ireversibil, pentru că urmărește cu preponderență schimbarea actualei societăți peruane în una nouă, vie, umană și justă. Forțele armate din Peru, inițiatoare ale acestui proces, nu sprijină nici oligarhia, nici imperialismul și nici nu acceptă modele de revoluție din alte părți. Revoluția noastră nu corespunde nici unui tip, ea pur și simplu vizează transformarea țării în funcție de condițiile și realitățile noastre. Cum va arăta societatea peruană după desăvîrșirea procesului revoluționar? Pot să vă spun că vor exista întreprinderi de stat foarte mari, întreprinderi private reformate în conformitate cu legile ce se adoptă și grupuri de întreprinderi ale cooperației sociale. Acum 25 de ani, guvernul peruan a inițiat apărarea apelor sale teritoriale pornind de la adevărul de necontestat că statele trebuie să exercite suveranitatea și jurisdicția deplină asupra mării, solului și subsolului lor. Amintesc că și străvechii incași se alimentau cu pește din mare. Pentru dezvoltarea noastră, marea a reprezentat și continuă să reprezinte o garanție. Iată de ce, în pofida unor presiuni și măsuri coercitive, Peru militează pentru cele 200 de mile marine ca limită a apelor teritoriale. Încercăm o vie satisfacție atunci cînd constatăm că cerința legitimă a Perului constituie un exemplu și pentru alte state care formulează, într-o formă sau alta, aceeași doleanță. Politica externă a Perului se caracterizează prin aceea că țara ia deciziile sale în mod suveran, fără a accepta presiuni sau «recomandări» de la vreo altă țară. Peru militează pentru respectarea principiilor neintervenției, liberei determinări a popoarelor și, mai presus de orice, pentru respectarea egalității statelor. Un alt principiu este recunoașterea pluralității ideologice și universalității relațiilor. Acestea sînt principiile de bază ale politicii externe peruane. Adaug că un proces revoluționar trebuie să aibă o politică externă care să fie în deplină concordanță cu cea din interior. Este ceea ce credem că se întîmplă în Peru".

Relațiile Perului cu România sînt prezentate astfel de șeful diplomației peruane: „Îndrăznesc să spun că relațiile dintre România și Peru sînt foarte cordiale și foarte bune, atît pe plan diplomatic, cît și în ce privește cooperarea comercială și financiară. Am primit credite din partea țării dv., iar în prezent sîntem în tratative în ce privește acceptarea unor oferte românești vizînd dezvoltarea țării noastre. Există, de asemenea, oferte românești de asistență tehnică. Totodată, nu poate fi trecută cu vederea existența unei ample comunicări între reprezentanții celor două țări, a unui dialog pe zi ce trece mai fructuos. Vizitele reciproce ale factorilor de răspundere peruani și români sînt numai un exemplu în acest sens, ele contribuind la stringerea legăturilor dintre țările noastre.

Acest promițător tablou, a ceea ce au realizat Peru și România, permite să se vadă cu claritate că relațiile se pot îmbunătăți și mai mult. Consider extrem de importantă vizita șefului statului român, domnul Nicolae Ceaușescu, în Peru, în special pentru că această vizită va permite să ne cunoaștem și mai bine, va permite popoarelor noastre să se cunoască și să se apropie și mai mult, ne va permite să stringem și să adîncim relațiile noastre de cooperare pe diverse planuri".

ANKARA

Alegere dificilă

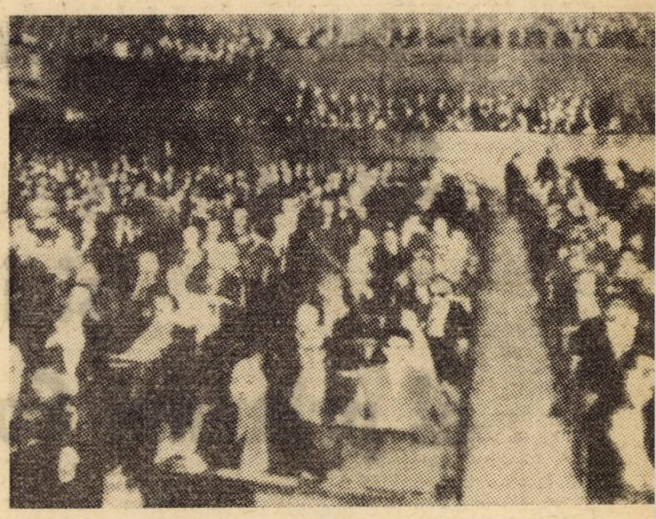

Sala Parlamentului turc

La mijlocul săptămînii trecute, criza suscitată de alegerea noului președinte al Turciei părea a-și găsi o soluție. Un vot pozitiv din partea Adunării Naționale pentru amendamentul constituțional menit să prelungească cu doi ani mandatul președintelui Cevdet Sunay ar fi avut meritul de a rezolva — chiar dacă numai provizoriu — situația. Dar, neîntrunind majoritatea de două treimi necesară, amendamentul n-a putut fi adoptat. După respingerea sa și după consumarea, în mod neconcludent, a celui de al nouălea tur de scrutin (între timp doi din cei trei candidați — generalul Faruk Gurler și Tekin Ariburun s-au retras) a devenit clar că singura posibilitate care mai rămînea cercurilor politice turcești preocupate de alegerea noului președinte al țării era desemnarea unui nou candidat. Ziarul „Milliyet" sintetiza situația, în felul următor : „O singură cale se deschide acum parlamentului : să revină asupra unei noi candidaturi. Aceasta a devenit acum o necesitate fără nici o altă alternativă". Noul candidat, sublinia ziarul turc, trebuie să fie o persoană care să nu suscite în nici un fel opoziția forțelor însărcinate cu bunul mers al treburilor statului, respectiv să se bucure de sprijinul parlamentului și de încrederea forțelor armate.

În aceste condiții, între liderii partidelor politice a început o suită de convorbiri bilaterale, în cadrul cărora s-au confruntat diversele opinii cu privire la posibilitățile de depășire a impasului. După convorbiri, Turhan Feyzioglu, liderul Partidului Încrederii Naționale, s-a declarat optimist asupra perspectivelor, iar Ferruh Bozbeyli, președintele Partidului Democratic, a precizat că „se caută o soluție aplicabilă în următoarele două zile". Liderul Partidului Republican al Poporului, Bulent Ecevit, a arătat că „cel mai tîrziu marți va fi anunțat noul candidat la președinție". Dar, încă de luni seara, primele două formațiuni politice ale țării : Partidul Dreptății și Partidul Republican al Poporului, care, împreună, dispun de 439 din cele 634 mandate ale parlamentului, au hotărît desemnarea, în comun, a noului candidat. Decizia lor care, remarcau observatorii din Ankara, constituia coordonarea, pentru prima oară, a acțiunilor întreprinse de cele două importante partide, a adus în prim-plan numele lui Muhittin Taylan, președintele Tribunalului constituțional din Ankara. Muhittin Taylan este cunoscut ca o personalitate independentă a vieții politice turcești, neafiliată nici unei orientări. El s-a remarcat, în special, prin activitatea depusă pe plan juridic. Totuși, el nu a putut fi desemnat drept candidat, președintele Sunay opunîndu-se numirii lui Taylan ca senator, condiție constituțională prealabilă. Deocamdată, pînă în momentul intrării revistei sub tipar, situația nu s-a clarificat, nici chiar după un al 10-lea tur de scrutin, deși, la 28 martie, expiră mandatul prezidențial al generalului Cevdet Sunay.

Liana Enescu

Roma. Președintele R. F. Germania, Gustav Heinemann, a făcut recent o vizită oficială de două zile în Italia, la invitația președintelui Giovanni Leone

80 DE ANI DE LA CREAREA P. S. D. M. R.

Semnificaţia politică, ecoul intern şi internaţional al primului Congres al P. S. D. M. R.

Dr. Ion Iacoş

Aniversarea a opt decenii de la primul congres al Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România prilejuieşte o întreptăţită evocare a bogatelor tradiţii revoluţionare şi democratice ale mişcării muncitoreşti şi socialiste din ţara noastră, a legăturilor sale internaţionaliste, de prietenie şi colaborare cu toate popoarele lumii.

Parcurgînd filele istoriei mişcării muncitoreşti şi socialiste din România, constatăm că făurirea, în 1893, a partidului politic al clasei noastre muncitoare a reprezentat încununarea unui lung proces de dezvoltare organizatorică, politică şi ideologică a mişcării muncitoreşti şi socialiste, de maturizare a proletariatului, de transformare a sa dintr-o „clasă în sine", într-o „clasă pentru sine". Evoluţia mişcării muncitoreşti de pînă atunci a făcut, aşadar, nu numai posibilă, ci şi necesară convocarea congresului naţional al partidului politic al proletariatului, care să unească organizaţiile socialiste într-un organism unitar, să adopte un nou program şi statutul acestuia, să direcţioneze activitatea de viitor a mişcării, să-i dea noi impulsuri, vigoare şi coeziune în manifestările de clasă organizate, în afirmarea proletariatului pe arena vieţii politice româneşti.

Adoptarea Programului şi Statutului P.S.D.M.R. — documente de mare importanţă pentru activitatea partidului — au reprezentat actele politice fundamentale pentru dezvoltarea organizată şi unitară a mişcării noastre pe temeiurile învăţăturii marxiste. Analiza atentă a acestor documente şi îndeosebi a programului impresionează şi azi prin caracterul înaintat, revoluţionar al prevederilor sale de bază, prin felul cum a răspuns cerinţelor epocii, dar şi perspectivei istorice. În program se analizează, în lumina concepţiei materialist-istorice, realităţile sociale, economice şi politice din societatea românească, natura regimului politic, raporturile dintre clasele sociale, adîncirea antagonismului de clasă dintre burghezie şi proletariat în procesul dezvoltării relaţiilor capitaliste. Pornind de la cunoaşterea realităţilor societăţii noastre, programul sintetizează sarcinile imediate şi de perspectivă ale proletariatului, misiunea sa istorică în transformarea revoluţionară a societăţii, în înlăturarea rînduielilor capitaliste şi făurirea societăţii socialiste. Aducerea la îndeplinire a acestui obiectiv măreţ putea fi realizată numai prin organizarea temeinică a clasei muncitoare, prin întărirea partidului politic al proletariatului, menire căreia i-a corespuns congresul P.S.D.M.R. din 31 martie — 3 aprilie 1893.

Programul expunea pe larg ideea că mişcarea socialistă din România constituie o parte integrantă a mişcării muncitoreşti internaţionale şi îşi asuma sarcina de a îndeplini toate îndatoririle ce rezultau din principiul internaţionalismului proletar, al solidarităţii de clasă muncitoreşti mondiale.

Lucrările primului congres al P.S.D.M.R., adoptarea programului şi statutului ca documente fundamentale ale partidului au produs o vie impresie în rîndurile clasei muncitoare, care şi-a exprimat, prin numeroase întruniri şi conferinţe, prin scrisori şi telegrame, aderiunea la forumul proletariatului român. Presa socialistă a publicat o amplă prezentare a lucrărilor congresului, comentarii şi concluzii pentru activitatea organizaţiilor muncitoreşti şi socialiste. Ziarul „Munca" din 11 aprilie 1893 considera congresul ca avînd o covîrşitoare însemnătate, deoarece *„a dat o fiinţă legiuită Partidului Muncitorilor din România. I-a dat o singură linie de purtare şi un comitet diriguitor general [...] cu o ţinută unică"*. Au fost reliefate, totodată, rolul cadrelor proletare în dezbateri, clarviziunea şi spiritul de clasă de care au dat dovadă. „Ceea ce m-a bucurat şi mai mult — scrie C. Mille — a fost elementul muncitor, propriu-zis, care a dovedit că este conştient şi cult".

Congresul a produs o vie impresie şi în rîndurile opiniei publice progresiste. Semnificativ în această direcţie este faptul că publicaţiile *„Adevărul"*, *„Lupta"*, *„Românul"*, *„Egalitatea"* au inserat ample consideraţii pe marginea lucrărilor congresului, redînd fragmente din documentele sale programatice, din rezoluţiile adoptate, din dezbaterile ce au avut loc. *„Din discuţiunea urmată în prima zi* — scria «*Adevărul*» din 2 aprilie 1893 — *putem avea speranţa că lucrările acestui congres vor avea o importanţă foarte mare pentru organizarea şi întărirea partidului socialist din România"*. La rîndul său, gazeta *„Moftul român"* din 4 aprilie 1893, condusă de marele clasic al literaturii noastre, I. L. Caragiale, scria : *„Evenimentul politic cel mai important al anului întreg este, fără îndoială, marele congres socialist"*. Menţiuni despre deschiderea şi lucrările congresului au apărut în aproape toate ziarele de tiraj (*„Universul"*, *Timpul"*, *„Constituţionalul"*, *„Democratul"*, *„Războiul"*, *„Funcţionarul"* etc.), ele deosebindu-se însă de la o publicaţie la alta, în funcţie de orientarea politică pe care o reprezenta. Toate acestea ne dau imaginea semnificaţiei politice a congresului partidului, a afirmării mai puternice a clasei muncitoare în viaţa socială şi politică a României.

Congresul P.S.D.M.R. din 1893 a avut un ecou favorabil şi în cadrul mişcării muncitoreşti internaţionale. Încă din primele zile, pe adresa congresului socialist român au sosit numeroase telegrame şi scrisori de salut din partea unor partide muncitoreşti şi socialiste din Austria, Bulgaria, Franţa, Germania, Italia, Spania, Rusia etc. Se observă din aceste materiale şi manifestări că mişcarea muncitorească din România era cunoscută pe plan internaţional. „Importanţa pe care socialismul a cîştigat-o în ţara voastră — se scria în telegrama Partidului Socialist Spaniol — importanţă dovedită de către delegaţii voştri la Congresul de la Bruxelles (al Internaţionalei a II-a din 1891) va spori, fără îndoială, în urma Congresului. Partidul Socialist Spaniol vă trimite prin noi cele mai entuziaste felicitări, dorind ca cea mai mare izbîndă să vă încununeze hotărîrile", pentru „desfiinţarea robiei economice capitaliste" şi „întronarea regimului dreptăţii şi libertăţii". În telegrama Partidului Muncitor Social-Democrat German, semnată de R. Fischer, secretar al comitetului director, se transmiteau salutări frăţeşti şi urarea ca lucrările congresului „să fie încununate de cel mai strălucit succes,

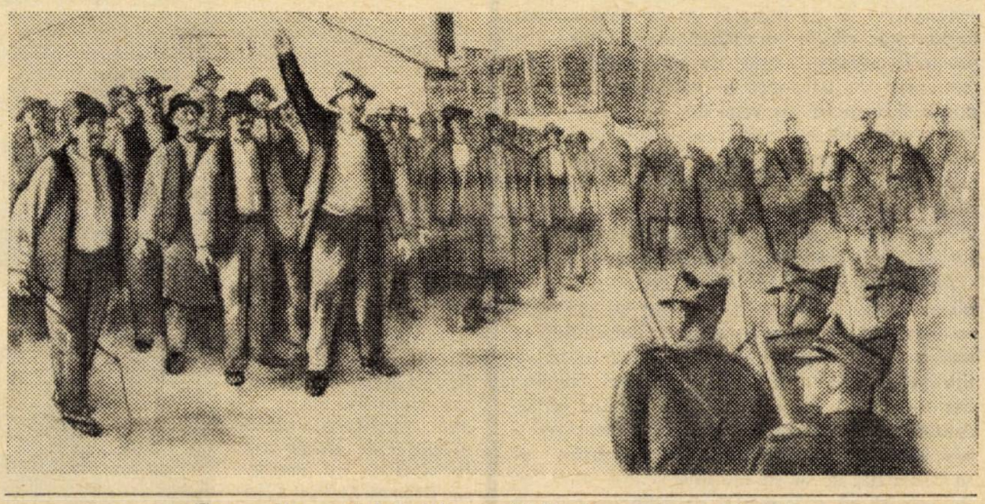

„Greva din portul Brăila — 1884". Desen de A. Jiquide

iar liberatorul steag al socialismului, ridicat de P.S.D.M.R., să vă ducă din izbîndă în izbîndă". Alte telegrame exprimau admirație pentru succesele socialiștilor români. Așa, de exemplu, în telegrama socialiștilor francezi, semnată de J. Guesde, se relevau greutățile întîmpinate în opera întreprinsă pentru făurirea partidului, subliniindu-se „energia și perseverența de care dați dovadă, precum și rezultatele deja obținute. Fie ca congresul vostru din acest an, dînd un nou avînt partidului vostru, să vă apropie de ținta finală și comună a socialiștilor din lumea întreagă — cucerirea puterii politice, pentru exproprierea clasei capitaliste".

Ideea socialismului atotbiruitor stăruie în toate scrisorile și telegramele primite de congres. Ele reflectă încă o dată cît de trainice erau legăturile organizațiilor noastre muncitorești cu cele din străinătate, cît de adînc pătrunsese spiritul internaționalist în conștiința maselor muncitoare de pretutindeni, cît de puternic se manifesta el în luptele comune contra exploatării și asupririi, pentru triumful socialismului. Remarcăm, în acest context, telegrama de salut ca și cuvîntul rostit, în congres, de delegatul socialist Ianko Sakozov, în numele Federației Social-Democrate Bulgare, care a apreciat programul P.S.D.M.R. ca fiind bine chibzuit. El a declarat că „socialiștii bulgari, ca și socialiștii din întreaga lume, nu cunosc alt vrăjmaș mai mare decît capitalismul".

În aproape toate telegramele se relevă semnificația congresului socialist român, congres care a adoptat primul program și primul statut de organizare, documente de bază pentru destinele clasei muncitoare din România. „Celebrarea primul Congres socialist român — se spune într-o astfel de telegramă—, e un eveniment care ne umple de mulțumire și pe care îl privim ca fiind chiar al nostru". Semnificativă prin conținutul de idei este și telegrama Partidului Social-Democrat Austriac, care „trimite salutări frățești fraților români și dorește cea mai deplină izbîndă deliberărilor primului congres socialist din România".

Avînd în vedere locul pe care îl ocupa mișcarea muncitorească din România în sprijinirea emigranților revoluționari ruși, bulgari, polonezi, precum și politica sa de demascare a marilor imperii asupritoare ale popoarelor, în unele telegrame se relevă aportul mișcării socialiste din România la tezaurul revoluționar mondial. Astfel, în telegrama organizațiilor social-democrate din Dresda și a ziarului „Arbeiter Zeitung" se scria : „Salutăm întîiul vostru congres ca o izbîndă a mișcării internaționale organizate".

Din partea organizațiilor socialiste ruse, Petru Lavrov, într-o lungă scrisoare adresată congresului, afirma, printre altele : „Frați socialiști ! Prietenii mei, socialiștii revoluționari ruși, mă însărcinează de a trimite expresiunea simpatiilor lor călduroase pentru socialiștii din România". După ce descrie condițiile în care a luat naștere mișcarea revoluționară în Rusia, autorul scrisorii face unele considerații asupra trăsăturilor comune ale celor două mișcări. Apoi el relevă faptul că, deși există aceste asemănări în unele privințe, totuși, „mișcarea socialistă se diferențiază în diferite țări în care ea se produce, manifestîndu-se în programe minimale conform cu diferite condiții politice și sociale existente în fiecare țară". În continuare, militantul revoluționar rus menționează că „tocmai această diferență de condiții vă obligă pe voi a avea o altă tactică decît a noastră". În încheierea scrisorii se spune : „Vă felicit tare călduros de tot progresul ce a făcut socialismul în țara voastră, în scurta vreme ce ați avut pentru a funda și dezvolta partidul socialist român... Salutări frățești luptătorilor convinși și socialismului din România din partea fraților lor socialiști din Rusia".

Lucrările congresului de constituire a P.S.D.M.R. au fost cunoscute și prin intermediul publicațiilor socialiste, unde au apărut informații, note, comentarii pe marginea acestui eveniment. Cele două centrale socialiste din Bulgaria — Partidul Social-Democrat Bulgar și Uniunea Social-Democrată Bulgară — prin organele lor de presă „Rabotnik" (Muncitorul) și „Den" (Ziua) au făcut cunoscută opiniei publice progresiste din țara vecină și prietenă, îndeosebi clasei muncitoare bulgare, desfășurarea lucrărilor congresului socialist român. Astfel, la începutul lunii mai 1893, ziarul „Rabotnik" face, în două numere consecutive, un amplu expozeu asupra dezvoltării mișcării muncitorești din România pînă la Congres, relevînd rolul acestuia. Referindu-se la documentele Congresului, ziarul sublinia : „Noi salutăm în mod frățesc pe tovarășii noștri români pentru noul lor program și pentru organizația lor și le urăm din tot sufletul succes în cauza internațională de eliberare a proletariatului".

Au apărut, de asemenea, într-o formă sau alta, știri despre lucrările primului congres socialist român și în unele publicații socialiste din Franța, Italia, Elveția, Germania etc. „Evenimentul cel mai însemnat pentru mișcarea socialistă din România — scria «Almanach de la question sociale» — l-a constituit congresul socialist național de la București. Succesul moral al acestui congres a depășit așteptările organizatorilor". O altă publicație — „Revue internationale de sociologie" — prezenta date despre dezvoltarea mișcării muncitorești din România, despre succesele partidului politic muncitoresc român. Acest partid, se menționa în articol, „a ținut un important congres la București, în aprilie, congres care a avut o reușită deplină. Rezoluțiile adoptate fiind foarte importante, credem de cuviință să le redăm pe scurt". Și, într-adevăr, revista reproduce în continuare rezoluția congresului în problema agrară și unele puncte din program. Unele știri despre mișcarea muncitorească din România au apărut și în „L'étudiant socialiste", „La révolte" etc. Revista „L'ère nouvelle", editată la Paris de socialistul român G. Diamandi, a publicat unele date despre congres, despre semnificația sa politică. „Opera congresului — scria revista — a fost, pe de o parte, de a asigura unitatea de acțiune a partidului, iar, pe de alta, de a completa și vota programul, urmat pînă atunci în mod tacit". Demn de subliniat faptul că unele publicații au reprodus din program unele pasaje care erau caracteristice mișcării socialiste din România. Îndeosebi programul agrar a fost mai pe larg popularizat, cunoscută fiind preocuparea socialiștilor români de a aduce în dezbaterea Internaționalei problema agrară.

Făurirea P.S.D.M.R. a înrîurit în mod hotărîtor masele largi muncitorești, procesul de organizare a proletariatului, de unire a sa pe plan național, marcînd un pas înainte pe calea luptei clasei muncitoare împotriva exploatării capitaliste. Prin principiile programatice enunțate, prin soluțiile preconizate privind dezvoltarea țării pe drumul progresului social, prin conținutul activității desfășurate, P.S.D.M.R. a contribuit într-o mai mare măsură la afirmarea proletariatului pe arena social-politică a României. Reprezentînd o nouă treaptă în procesul de unire a socialismului științific cu mișcarea muncitorească la scara întregii țări, crearea Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România a dat proletariatului forța și coeziunea necesare pentru afirmarea principiilor celor mai înaintate în societatea românească, transformîndu-l într-un exponent fidel al intereselor fundamentale ale poporului român, al aspirațiilor sale spre dreptate socială și libertate națională.

REFLECTOR

Încordare între Kuweit și Irak

Săptămîna trecută, agențiile France Presse și Reuter, reluînd comunicate oficiale aparținînd ministerelor de interne kuweitian și, respectiv, de externe irakian, anunțau că la frontiera dintre aceste două state arabe s-a creat o situație încordată, înregistrîndu-se chiar ciocniri armate de o căror inițiativă, fiecare din cele două părți, se acuzau reciproc. Astfel, partea kuweitiană anunța că trupele irakiene au pătruns trei kilometri în interiorul teritoriului Kuweitului, au ocupat postul Al Samita, au atacat cu artileria importantul post de poliție Oum Kasr. În declarația difuzată de postul de radio Bagdad se arăta că „forțele armate kuweitiene au lansat un atac în momentul în care unitățile irakiene efectuau manevre de rutină în interiorul Irakului. Forțele noastre armate au fost obligate să riposteze". În timpul incidentelor, s-au înregistrat morți și răniți. Ca urmare a acestor ciocniri, Adunarea Națională a Kuweitului a fost convocată în sesiune specială în vederea examinării situației create. În declarația dată publicității, la încheierea ei, se cerea guvernului irakian să-și retragă trupele din regiunea de frontieră și să respecte acordul asupra delimitării frontierei intervenit între cele două țări în anul 1964.

Încordarea în relațiile dintre Irak și Kuweit a declanșat o amplă activitate diplomatică în vederea rezolvării ei. Mai multe state arabe au adresat celor două țări apeluri în care și-au exprimat preocuparea și îngrijorarea în legătură cu evoluția evenimentelor, chemîndu-le să-și reglementeze diferendul existent între ele pe calea negocierilor. Cu misiuni de mediere au vizitat cele două țări Abdel Halim Khaddam, vicepremier și ministru al afacerilor externe al Siriei, Mahmud Riad, secretar general al Ligii Arabe, și Murad Galeb, fost ministru de externe egiptean. La rîndul său, Yasser Arafat, președintele Comitetului Executiv al O.E.P., a adresat mesaje președintelui Irakului și emirului Kuweitului în care a exprimat profunda neliniște a mișcării palestiniene față de incidentele de frontieră dintre cele două țări.

Evoluția relațiilor dintre cele două state arabe continuă să fie examinată atît în cadrul întrunirilor politice ale factorilor responsabili din țările respective, cît și cu prilejul unor contacte cu personalități arabe sosite la Bagdad sau Kuweit cu misiuni de mediere. Din acest punct de vedere, se exprimă tot mai des speranța că incidentele nu vor continua sau nu vor cunoaște o nouă escaladare, iar acordul privind contenciosul frontalier, încheiat în 1964, va fi respectat cu strictețe de ambele părți.

Însemnări din Republica Democratică Sudan

ACOLO UNDE NILUL ÎȘI ADUNĂ APELE

Romulus Căplescu

Khartum, în limba arabă, înseamnă „trompă". Într-adevăr, privită de sus, limba de pămînt de la îngemănarea Nilului Alb cu cel Albastru, unde s-a durat capitala țării, aduce cu trompa semeț ridicată a unui elefant care își dă capul pe spate. Printr-unul din acele stranii paradoxuri, ale căror taine doar istoria le cunoaște, imaginația poporului n-a făcut, în fond, decît să anticipeze o metaforă politică. Pentru că Sudanul, această uriașă țară, cea mai întinsă a întregului continent african, poate fi asemuită cu un elefant care, trezit dintr-un îndelungat somn, devine din nou conștient de propria-i forță și demnitate. Multă vreme istoricii burghezi au încercat să prezinte aceste meleaguri și, în general, întregul continent al Africii, ca o vastă zonă a înapoierii și primitivității. Or, tocmai pe teritoriul Sudanului de astăzi, cercetările arheologice au dat la iveală vestigiile unei fascinante culturi, *cultura kushită*, ce a înflorit cu cîteva milenii înainte ca zorii istoriei să se fi ridicat deasupra acelor țări care, cu de la sine putere, și-au asumat, în vremuri mult mai apropiate de noi, „misiunea civilizatoare" pe continentul negru. Peste strălucirea acelei epoci îndepărtate s-au așternut straturile succesive ale uitării. Ce-i drept, au existat multe momente de zbucium, de eroism întru regăsirea vechii glorii. Vestită a rămas răscoala anticolonialistă de la sfîrșitul veacului trecut, poate cea mai mare și mai cumplită răscoală de acest fel, înăbușită pînă la urmă în sînge de generalul Kitchener. Poporul sudanez, ca și atitea alte popoare africane, avea să-și redobîndească demnitatea abia după cel de-al doilea război mondial, mai precis la 1 ianuarie 1956, în împrejurările avîntului irezistibil al mișcării de eliberare în întreaga Africă și nu numai în Africa.

Și ca un simbolic punct final al epocii întunecate a înrobirii, sudanezii au expediat bătrînului Albion, frumos împachetată, statuia trufașă a nu mai puțin trufașului general „pacificator". După care s-au apucat de treabă, treaba grea a reconstrucției, ceea ce, în multe privințe, a însemnat a porni practic de la zero.

...Automobilul parcurge rapid principala magistrală a Khartumului, bulevardul de cornișe de-a lungul Nilului Albastru, în timp ce multe din aceste date succinte, readuse la suprafața memoriei, sînt subliniate de un amănunt concret : iată Palatul Poporului, deasupra căruia în ziua proclamării independenței steagul guvernatorului a fost înlocuit cu culorile naționale sudaneze, iată locul unde se înalță faimoasa statuie. Coroanele imense ale arborilor de acacia, cu umbra pe care o proiectează, îți dau, pentru o clipă, iluzia unei unde de răcoare, dacă se poate vorbi de așa ceva la o temperatură care, la începutul anului pînă prin martie-aprilie se apropie de 40 de grade, în timp ce vara depășește 50 de grade, dogoarea fiindu-ți însoțitor permanent pînă spre orele tîrzii ale serii. Mijlocul cel mai eficient de combatere a deshidratării ? Cîte o ceașcă aburindă de *karkadeh*, o băutură miraculoasă, de culoare sîngerie. O recomandare prețioasă de care trebuie neapărat să ții seama, indiferent de itinerarul pe care îl parcurgi în Sudan. Iar itinerarul cel mai frecvent este Khartum, Khartum-nord, Omdurman, de fapt cele trei ipostaze ale capitalei sudaneze, dar fiecare cu personalitatea sa bine distinctă și cu administrație proprie.

Centru politico-administrativ al țării, cu străzi de o geometrie regulată, cu clădiri în care vechiul stil colonial al epocii victoriene face tot mai mult loc elementelor arhitectonice autohtone, *Khartumul propriu-zis* și-a descoperit, în ultimii ani, o vocație nouă, cea industrială, așa cum o atestă prezența unui șir de fabrici, uzine, ateliere. Profilul principal : industria ușoară — filaturi de bumbac, fabrici de prelucrare a pieilor, de încălțăminte, întreprinderi alimentare — și cea a materialelor de construcții. Fără îndoială, cel mai impunător dintre toate aceste însemne ale noului sînt uzinele *„Sudan Textil"*, care se numără printre cele mai moderne ale întregului continent, grăitoare mărturie a eforturilor poporului sudanez de edificare a unei economii independente, de valorificare în interesul propriu a principalei bogății a țării, bumbacul. Siguranța cu care muncitorii acestei uzine mînuiesc instalații și mașini moderne, de o înaltă tehnicitate, calitatea țesăturilor policrome fabricate aci fac dovada unei înzestrări deosebite, ca și a dorinței poporului sudanez de a-și elibera cît mai grabnic țara de condiția de furnizoare de materii prime, impusă în modul cel mai sistematic de colonialiști — interesați numai în recolte cît mai mari de bumbac, minunatul bumbac al Sudanului, și nicidecum în dezvoltarea unei industrii producătoare pe aceste meleaguri.

Și în *Khartum-ul de nord* poți să constați primele roade ale strădaniilor de industrializare a tînărului stat independent : fabrici textile, de medicamente, de produse zaharoase, un doc fluvial, ateliere de căi ferate. Cea mai nouă așezare din cele trei de la confluența apelor Ni-

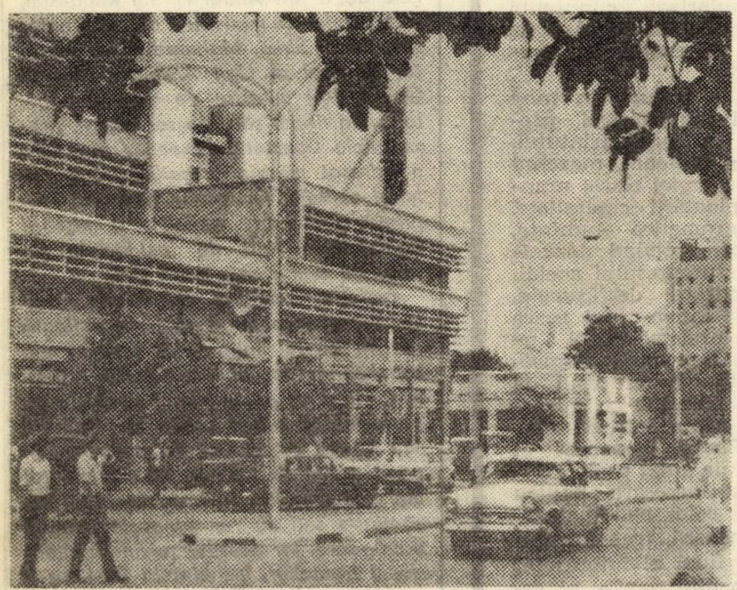

Khartum. Străzi de o geometrie regulată, în care își fac loc, tot mai mult, elementele arhitectonice autohtone

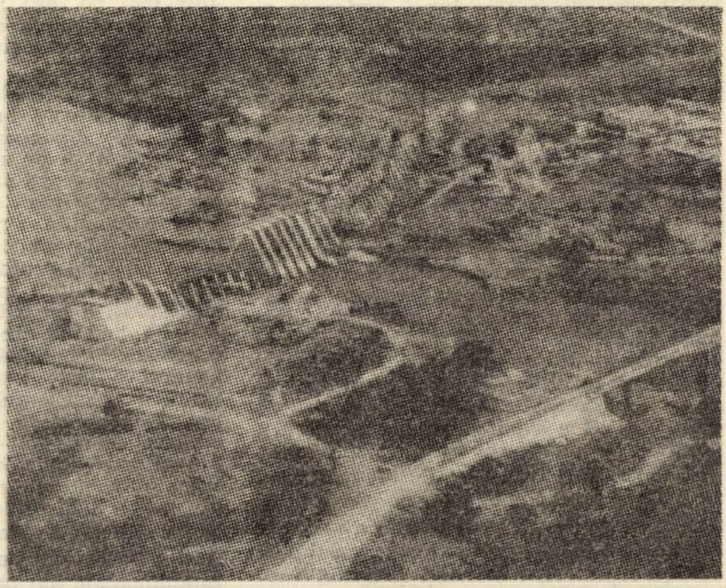

Vedere aeriană a barajului hidrocentralei de la Roseires

lului Alb cu Nilul Albastru își precizează astfel treptat contururile modernității. Celor două localități, capitala propriu-zisă și Khartum-ul de nord, le revine, de altfel, un loc important în actualul plan cincinal de dezvoltare (1971—1975), care prevede îmbogățirea hărții economice a țării cu numeroase obiective industriale noi. Acestea vor permite mai buna valorificare a zăcămintelor de fier și aur — continuîndu-se astfel, peste milenii, măiestria legendară în prelucrarea acestor metale, dobîndită de vechii kushiți — ca și a zăcămintelor de crom, mangan, identificate mai de mult, sau a celor de plumb, cupru, grafit, recent descoperite. Ritmul anual prevăzut de creștere a producției (8,1 la sută) este, de altfel, concludent pentru țelurile propuse prin acest plan.

Mai ancorat în vechile tradiții, mai încărcat de pitoresc, în comparație cu celelalte două așezări menționate, rămîne *Omdurman-ul*. Pe străduțele sale înguste, cu casele sale în stil tipic arab, ca niște cuburi albe, păsesc plini de demnitate, sub soarele necruțător, bărbați înalți, bine făcuți — mulți dintre ei cu fața brăzdată de trei cicatrice, una orizontală pe frunte, celelalte verticale, cîte una pe fiecare obraz, ca semn al cutezanței și vitejiei. Cămășile albe și lungi pînă la călcîie, *„galabia"*, le dau și mai mult un aer hieratic. Alături de ei, femei în grațioase sariuri, care aci poartă numele de *„tob"*. Demnitatea bărbaților își găsește perechea în frumusețea maiestuoasă a femeilor, cu tenul lor mat, genele lungi, negre, fruntea înaltă, nările fin sculptate, buzele pline, cu un contur perfect. O animație deosebită domnește în tradiționalul *suk*, marea piață, unde simțurile îți sînt asaltate din toate părțile de o varietate uimitoare de arome, culori, zgomote, privirile rămînîndu-ți pironite pe obiecte de o neasemuită finețe, ieșite din mîinile meșterilor din Omdurman, a căror faimă e cunoscută în întreaga țară: statuete zoomorfe din fildeș, colane și brățări de argint, coliere din bucățele de lemn de santal, frumos mirositoare, conduri din piele de crocodil, gigantice ouă de struț minunat împodobite. Prin mulțimea pestriță, circulă, impasibile, cămile încărcate cu baloturi. Cînd se lasă seara, pe podul care leagă Omdurmanul de Khartum, în alte puncte ale orașului, se aprind șiraguri de becuri multicolore: de pe malul fluviului, întreaga așezare îți apare atunci ca un imens covor albastru-închis, țesut cu fire strălucitoare. In centru — un mare glob de lumină: este Teatrul Omdurman, pe a cărui scenă în aer liber ansamblul național de artă populară recompune, într-o revărsare exuberantă de talent, uimitor de bogata paletă a folclorului sudanez.

Desigur, oricît de multiple și trainice ar fi impresiile pe care ți le lasă capitala, cu cele trei fațete ale ei, acestea nu epuizează nici pe departe ceea ce constituie ineditul Sudanului. S-a spus, și pe bună dreptate, că Egiptul este un dar al Nilului. Un Herodot modern ar putea spune același lucru despre regiunea *Gezira*, un mare complex agrar, de forma unui triunghi cuprins între cele două Nîluri, și al cărui vîrf îl constituie tocmai Khartum-ul. Aci se produc trei pătrimi din vestitul bumbac sudanez cu firul lung, căutat în întreaga lume. Pare greu de crezut că pînă la începutul celui de-al doilea deceniu al secolului nostru această zonă a fertilității era o întindere de pămînt

Setea de a cunoaște

arid, arsă de soare, puținii săi locuitori ducînd o viață nomadă. Succesul primelor plantații experimentale a determinat construirea barajului de la Sennar, apele Nilului Albastru fiind, astfel, adunate în mari rezervoare și apoi distribuite prin simpla forță a gravitației — terenul este ușor înclinat — prin păienjenișul canalelor de irigație. În afară de bumbac — prelucrat în orașul apropiat *Wad Medani*, al doilea centru urban al țării după Khartum-Omdurman, se mai cultivă astăzi la Gezira grîu (jumătate din producția totală a țării), arahide, sorg, diferite soiuri de legume și fructe. Mari prefaceri s-au petrecut și în viața oamenilor, în special după trecerea complexului sub controlul statului. Astăzi, nomazii de odinioară s-au statornicit, s-au construit sate, școli, s-a introdus asistența medicală. Dacă ținem seama că 80 la sută din populația țării este cuprinsă în sectorul rural, ne dăm seama ce înseamnă reușita experimentului de la Gezira.

Așa se și explică, de altfel, atenția care se acordă, în continuare, agriculturii, în actualul plan cincinal, în special prin traducerea în viață a unor ample proiecte de hidroameliorații. Planurile de dezvoltare în această ramură prevăd, de asemenea, sporirea producției de gumă arabică, care asigură nu mai puțin de 80 la sută din întregul comerț mondial. O atenție deosebită se acordă conservării faunei, inclusiv prin declararea ca rezervații naturale a zonelor bogate în animale sălbatice, ca de pildă uriașa regiune de savană *Dinter*, din centrul țării, formată din așezări de colibe din paie lungi, uscate, cu acoperiș conic. În expedițiile de vînătoare cu jeep-ul, tradiționalele *safari*, locul armelor de foc este, însă, din ce în ce mai des luat de aparatul de fotografiat, imaginea surprinsă pe peliculă a marilor feline, a grațioaselor antilope sau obtuzului rinocer fiind trofee mai ușor de obținut și tot mai căutate de turiști.

Paradisul animalelor sălbatice rămîne însă sudul țării. Spre deosebire de restul Sudanului, alcătuit din pustiuri și savană, în provinciile din sud pădurile dese, întinderile mlăștinoase, șuvițele subțiri de apă care în perioadele secetoase dispar, lăsînd în locul lor doar albiile nisipoase, creează condiții ideale pentru dezvoltarea faunei și pentru practica vînătoarei. Aceste condiții specifice, ca și deosebirile etnice, religioase și de cultură, exacerbate în mod deliberat de vechii colonialiști (față de Nordul cu predominanță arabă, din punct de vedere al originii, și musulmană, din punct de vedere al cultului, Sudul prezentînd un mozaic de aproape 600 de triburi de origine negroidă și credințe animiste), au constituit terenul apariției unor divergențe între provinciile din nord și cele trei provincii din sud, divergențe care au îmbrăcat chiar forma unui conflict armat. Cît de mare este răspunderea fostelor autorități coloniale în crearea acestei situații de dezbinare reiese cu prisosință din declarațiile cinice ale guvernatorului britanic John Maffrey care își propusese să perpetueze în sud **„o citadelă a vieții tribale"**. Acordul de la Addis-Abeba, din februarie trecut, a pus capăt acestui conflict, creîndu-se premisele restabilirii unității naționale a Sudanului. Potrivit prevederilor acestui acord, în prezent se desfășoară o amplă acțiune de coordonare a programelor de dezvoltare în domeniile economic și social, menite să ducă la apropierea treptată a celor două părți ale țării în cadrul unei economii unice. Firește, depășirea sechelelor îndelungatei dominații coloniale, dezvoltarea economică și socială necesită, în continuare, așa cum subliniază conducătorii sudanezi, eforturi dîrze, susținute.

Prieten încercat al tuturor popoarelor care luptă pentru afirmarea deplină a ființei naționale, pentru progres și bunăstare, poporul nostru a urmărit și urmărește cu sentimente de solidaritate aceste strădanii. România a salutat cu bucurie proclamarea Sudanului ca stat suveran și independent, recunoscîndu-l chiar de la început. În dezvoltarea relațiilor româno-sudaneze, vizita făcută anul trecut în Sudan de președintele Nicolae Ceaușescu, convorbirile avute cu președintele Gaafar Mohammed Numeiri, s-au înscris ca un moment de cea mai mare importanță, deschizînd, prin acordurile și înțelegerile încheiate cu acest prilej, rodnice perspective amplificării colaborării reciproc avantajoase, pe cele mai diferite planuri. Prezența oaspetelui stimat din România prietenă a fost întîmpinată cu multă căldură de poporul sudanez. Stăruie în memorie imaginea primirii entuziaste făcute șefului statului român de populația orașelor Khartum, Omdurman și Wad Medani, de muncitorii de la uzinele „Sudan Textil" sau de cei de pe plantațiile din Gezira, a steagurilor românești și sudaneze arborate pretutindeni în acele zile, a banderolelor și pancartelor cu urări de bun sosit în limbile română și arabă — ca tot atîtea mărturii ale simpatiei și prețuirii față de poporul nostru, profund atașat cauzei libertății și independenței popoarelor africane și arabe, ale considerației față de conducătorul României socialiste.

Nu încape îndoială că vizita de răspuns pe care președintele Sudanului o va întreprinde, peste puțină vreme, la noi în țară va marca o nouă etapă în aprofundarea unui dialog fructuos, va constitui o nouă ilustrare a virtuților contactelor la cel mai înalt nivel, ca modalitate de înaltă eficiență în abordarea problemelor fundamentale de interes comun.

IRLANDA DE NORD

Dacă „majoritatea tăcută" își va spune cuvîntul...

Mihai Matei

Data publicării Cărții Albe cu privire la viitorul Irlandei de Nord a fost, pînă în ultimul moment, secretă ; iminența apariției acestei declarații programatice a guvernului de la Londra a fost semnalată presei îndeosebi prin întărirea dispozitivului britanic de securitate în nord-estul insulei irlandeze, pentru preîntîmpinarea unei temute recrudescențe a violențelor.

Deși Cartea Albă nu a reușit imposibilul, adică să dea satisfacție revendicărilor tuturor tendințelor nord-irlandeze, reacțiile imediate nu au avut violența extremă pe care tensiunea ultimilor trei ani și jumătate o făcea să apară posibilă. A fost oare, calmul relativ cu care a fost primit documentul indiciul amorsării unui proces de destindere — sau doar reacția oarecum blazată față de propunerile nu tocmai inedite cuprinse în Cartea Albă ? Este prea devreme pentru a da un răspuns cert acestei întrebări.

Deocamdată, este utilă o examinare a documentului publicat săptămîna trecută — la aproape exact un an după introducerea administrării directe, de către guvernul de la Londra — pentru a desprinde în ce direcție își propune să acționeze guvernul Heath și ce șanse au acțiunile preconizate de a elimina tensiunea din Ulster. Așadar, principalele prevederi sînt :

— Instituirea, la o dată nedeterminată, a unui parlament local, cu atribuții cuprinzătoare (între care nu va figura, însă, menținerea ordinii), cu 80 de membri (față de 52 în parlamentul suspendat la 30 martie, anul trecut) și cu un număr mai mare de deputați catolici ; prezența acestora va fi asigurată prin aplicarea principiului reprezentării proporționale, care îl înlocuiește pe acela al majorității simple. Reprezentanții catolici vor avea posibilitatea de a bloca prin veto măsurile legislative apreciate a fi de natură discriminatorie.

— Menținerea funcției de secretar de stat pentru Irlanda de Nord (deținător, în prezent, William Whitelaw) ; portofoliul respectiv va fi unul dintre cele mai importante în guvernul de la Londra, o atribuție fiind aceea a asigurării ordinii publice în Ulster.

— Organizarea unei conferințe între reprezentanți ai Republicii Irlanda și ai Irlandei de Nord, pentru examinarea posibilităților de ameliorare a relațiilor dintre cele două părți ale insulei.

— Irlanda de Nord va continua să facă parte din Regatul Unit cîtă vreme aceasta va fi dorința majorității locuitorilor.

— Armata britanică va participa, atît timp cît va fi necesar, la asigurarea ordinii în Ulster.

— Va fi decretată o Cartă a drepturilor cetățenești, îndreptată împotriva discriminărilor.

— „Legea cu privire la împuternicirile speciale" va fi înlocuită printr-o legislație nouă, referitoare la menținerea ordinii.

Dincolo de precauțiile de formulare, enumerarea și apoi analiza principalelor prevederi relevă un document promițător, conținînd înnoiri de concepție politică și, în anumite condiții, susceptibil să promoveze un climat de destindere în această zonă bîntuită de violențe.

Într-adevăr, formulînd clar angajamentul de a nu modifica statutul Ulsterului de partea Regatului Unit — evident, pentru a calma temerile protestanților — Cartea Albă relevă că guvernul de la Londra nu adoptă în această privință o poziție dogmatică : se precizează că această situație va fi menținută „atît timp cît aceasta va fi dorința majorității" (adică, acceptîndu-se, în principiu, modificarea acestei dorințe) ; fapt mai semnificativ, guvernul britanic nu manifestă interes pentru integrarea deplină a Irlandei de Nord (este, de fapt, singura evoluție pe care spiritul documentului o exclude) ; în sfîrșit, semnificativă, și fără precedent, este recunoașterea „dimensiunii irlandeze a problemei" (adică recunoașterea interesului Republicii Irlanda pentru nord-estul insulei), chiar și numai prin formularea (reticentă) a oportunității unei reuniuni inter-irlandeze, pentru dezvoltarea cooperării.

După publicarea Cărții Albe, va prevala, asupra exploziilor, dialogul politic ?

Deocamdată, reacțiile înregistrate în Irlanda de Nord permit un optimism prudent. Principala formațiune politică sprijinită de un electorat predominant catolic — Partidul social-democratic și laburist (S.D.L.P.) — a primit favorabil Cartea Albă. Pe de altă parte, Brian Faulkner, liderul partidului unionist la data cînd parlamentul nord-irlandez a fost suspendat, s-a declarat, de asemenea, de acord cu prevederile documentului. La aceste reacții favorabile se adaugă și aceea a oficialităților de la Dublin, consultate, se pare, atunci cînd noul premier Liam Cosgrave a avut convorbiri (încă înainte de a-și prezenta în parlament guvernul de coaliție) cu premierul englez.

Atitudinea adoptată de S.D.L.P. și unioniști este remarcabilă, perspectivele unei destinderi fiind, fără îndoială, ameliorate. Dar dacă dialogul politic va putea prevala asupra violențelor, aceasta depinde, în continuare, de măsura în care liderii politici moderați vor fi urmați de o majoritate apreciabilă — și, neapărat, mai hotărîtă decît pînă acum — a populației. În ultimii ani, adepții violențelor au fost aceia care au reușit să determine cursul evenimentelor — și aceasta cu toate că majoritatea populației nu a fost nici un moment favorabilă confruntării violente. După publicarea Cărții Albe, IRA provizorie a anunțat că va continua „rezistența armată", iar liderul organizației extremiste protestante „Vanguard", William Craig, a anunțat că adepții săi vor acționa pentru ca proiectele guvernului britanic să eșueze. Așadar, de ambele părți, tendințele extremiste nu au dezarmat. Problema este — în ce măsură pozițiile lor vor fi acceptate în rîndurile populației ? Va aprecia oare majoritatea pașnică, dar pînă în prezent „tăcută", adică lipsită de inițiative politice, că a fost creat, prin Cartea Albă, un context politic în care alternativa violențelor să fie inacceptabilă, iar dialogul pașnic — promițător ? Cu alte cuvinte, după ce, ani de zile, dialogul politic a fost în impas, situație în care extremiștii au preluat inițiativa, vor aprecia nord-irlandezii că s-a schimbat ceva ?

Răspunsul îl va da desfășurarea următoarelor săptămîni. Cartea Albă nu a fixat termene pentru realizarea obiectivelor politice formulate. Separat, însă, a fost anunțată organizarea, la 30 mai, a alegerilor pentru consiliile municipale, prima consultare de acest fel în care catolicii vor participa cu drepturi egale. Este aproape cert că aplicarea intențiilor enunțate în Cartea Albă depinde de atmosfera în care va avea — sau nu va avea — loc scrutinul. În acest interval urmează să fie testată atitudinea „majorității tăcute", posibilitatea afirmării tendințelor moderate. (Va reuși, de exemplu, Brian Faulkner să încerce să îndepărteze o majoritate a electoratului protestant de gruparea extremistă „Vanguard" ? Și, de fapt, va aprecia el că există suficiente șanse de succes pentru ca o astfel de delimitare să merite a fi încercată ?) Pentru ca ecoul exploziilor să nu acopere, o dată în plus, dialogul politic, va fi necesar ca la acest dialog să participe majoritatea pînă în prezent tăcută.

R.P. POLONĂ

La Szczecin, pe litoralul baltic

Iosif Dumitrașcu

De pe o înălțime care coboară în trepte spre fluviu, se deschide frumoasa panoramă a Odrei. În fiecare zi, cu precădere după-amiaza, întîlnești în acest loc zeci și chiar sute de locuitori ai orașului Szczecin.

Plasat în extremitatea de nord-vest a Poloniei, la peste 500 de kilometri de centrul țării, Szczecinul ocupă, ca suprafață, locul al doilea după Varșovia, fiind cotat printre cele mai pitorești așezări urbane.

Istoria sa numără peste un mileniu, documentele atestîndu-i existența pe aceste meleaguri de prin anul 860. Principala îndeletnicire a oamenilor de prin partea locului o constituia pescuitul și construcția de bărci, pentru care li se dusese vestea prin împrejurimi. De-a lungul veacurilor, această îndeletnicire s-a transmis din generație în generație, căpătînd contururi noi, puternice și devenind principala bază a dezvoltării orașului. Astăzi, aproape jumătate din totalul salariaților sînt cuprinși în sectoare legate, direct sau indirect, de mare și construcțiile de nave.

Portul și șantierul naval „Adolf Warski" continuă să rămînă două din componentele principale ale vieții orașului caracterizat printr-un paradox: port la Marea Baltică, Szczecinul este totuși situat pe... Odra, la o distanță de vreo 60 de kilometri de apele mării. Un canal, care leagă orașul de Swinoujecie, al doilea centru al complexului portuar din această parte a țării, poartă navele de pescuit și transport de-a lungul fluviului pînă la mare și invers.

Poarta maritimă, distrusă în mare măsură în timpul ultimului război mondial, începe să se organizeze spre sfîrșitul anilor patruzeci. Cronica orașului consemnează intrarea în port a primei nave poloneze, „Hel", în 1947. Din 1951, aici se află sediul uneia dintre cele mai importante societăți de navigație poloneze — P.Z.M. — Polska Zegluga Morska. De la trei linii scurte pe Marea Baltică, P.Z.M. a ajuns să deservească în prezent 17 linii regulate dintre care două oceanice care leagă Polonia de continentul Americii de Sud și de Africa de vest. În 1968 poarta maritimă a orașului atinge o capacitate de transbordare de peste 13 milioane tone. În 1970 marina comercială poloneză este reorganizată, P.Z.M. preluînd în întregime, printre altele, navelor de tramping, avînd în prezent la dispoziție peste 100 de nave cu un deplasament de un milion de tone. Navele purtînd însemnul P.Z.M. și tridentul lui Neptun ancorează în cele mai mari porturi din Europa, Extremul Orient, Australia, America. În 1975, prin realizarea unui important program de investiții, tonajul flotei aflate la dispoziția P.Z.M. va depăși 2,5 milioane tone.

Construcțiile de nave dețin o pondere serioasă pe ansamblul industriei orașului și voievodatului Szczecin. S-a început de la reparații de șlepuri, remorchere și navepilot. La finele anului 1949 se hotărăște construirea în localitate a unui șantier naval, alături de cel existent la Gdansk. Patru ani mai tîrziu începe construirea primului mineralier cu aburi de 3 200 tone. Cei mai vîrstnici își amintesc de acești primi ani. S-a lucrat cu eforturi și sacrificii mari, dar rezultatele nu s-au lăsat mult așteptate. Prima navă a fost realizată în 28 de luni, cea de-a 12-a părăsește șantierul după numai nouă luni. În 1957 începe aici, pentru prima oară în Polonia, construirea unor cargouri cu un deplasament de 6 000 tone, iar în 1961 părăsește șantierul „Adolf Warski" prima navă înzestrată cu motor realizat la uzinele „H. Cegielski" din Poznan, pe o licență a cunoscutei firme elvețiene Sulzer. Din 1948 și pînă în 1964 aici au fost realizate nave cu un deplasament total de 500 000 tone, următoarea jumătate de milion fiindu-i adăugată după numai patru ani.

În timpul unei vizite la „Adolf Warski" îmi notam ideile ce mi se păreau mai importante din explicațiile reprezentanților conducerii șantierului. Cuvîntul tinerețe revenea, fără nici un fel de ostentație, frecvent în discuție, însoțit de altele cum ar fi, de exemplu, calitate, elan, pregătire profesională bună, pricepere. Totul în contextul larg al posibilităților plenare pe care le oferă societatea socialistă tuturor oamenilor muncii în direcția afirmării capacității creatoare. Aproape că nu există sector al șantierului unde tinerii să nu se situeze în fruntea întrecerii socialiste, a mișcării largi de raționalizare și inovație. Veniți de prin toate colțurile țării, mulți dintre ei, exaltați de visul de a cutreiera mările și oceanele, au înțeles că aici îi așteaptă, deși dificilă, o muncă frumoasă, cu satisfacții multiple. Au rămas aici la Szczecin. Am cunoscut astfel cîțiva „lupi de mare" rămași pe uscat. Tineri între 25—30 de ani mi-au vorbit cu gravitate, căutînd să-și aleagă cuvintele, despre ce anume reprezintă șantierul în viața lor și locul lor în viața șantierului. De altfel, din cei peste 9 000 de constructori de la „Adolf Warski" mai mult de jumătate nu au încă treizeci de ani. Aceasta nu împiedică colectivul de muncă de aici să se situeze la loc de frunte în ramura construcțiilor de nave, o adevărată industrie națională a Poloniei.

Hotărîrea de specializare a șantierului în nave cu un înalt grad de tehnicitate, de genul navelor pentru cercetări științifice oceanografice sau a navelor-școală, răsplătește eforturile depuse la Szczecin de-a lungul anilor pentru a da numai produse de calitate bună. A fost proiectată, fiind în prezent realizată, o serie de nave de 32 000 de tone. În 1972 șantierul „Adolf Warski" a produs 18 nave, urmînd ca în acest an respectiva cifră să crească.

În portul Szczecin se realizează un volum de peste 45 la sută din totalul transbordărilor porturilor poloneze și peste 65 la sută din cel al tranzitului. Flota din Szczecin transportă peste 50 la sută din mărfurile poloneze care iau drumul mărilor și oceanelor. În prezent, numai portul Szczecin asigură un trafic anual de circa 17 milioane tone mărfuri. Peste jumătate din cărbunele exportat de Polonia pleacă de aici. Pe de altă parte, cele două nave fluviale de pasageri ale „flotei albe" fac în permanență curse între porturile poloneze de la Baltica, efectuînd peste 58 la sută din acest gen de transport în Polonia.

Dezvoltarea din ultimii ani a Szczecinului îl plasează printre orașele poloneze cele mai dinamice. Își va menține în continuare funcțiile sale de centru important al economiei maritime poloneze, dar va adăuga la aceasta și atributele unui important centru de învățămînt superior și de turism, național și internațional.

Fizionomia orașului este în continuă prefacere, edilii ținînd seama de toate cerințele pe care le implică o urbe cu aproape 400 000 locuitori, cîți va avea orașul în 1975. Și, firește, a patra parte vor fi cuprinși în întreprinderile și instituțiile legate de mare, navigație și pescuit. Căci chiar dacă diversificarea viguroasă a profilului economic al orașului îi va conferi noi caracteristici (este în curs de construcție un mare combinat chimic prevăzut a furniza agriculturii 1 200 000 tone îngrășăminte), Szczecinul va continua să rămînă în primul rînd una din marile porți maritime ale litoralului polonez al Balticii.

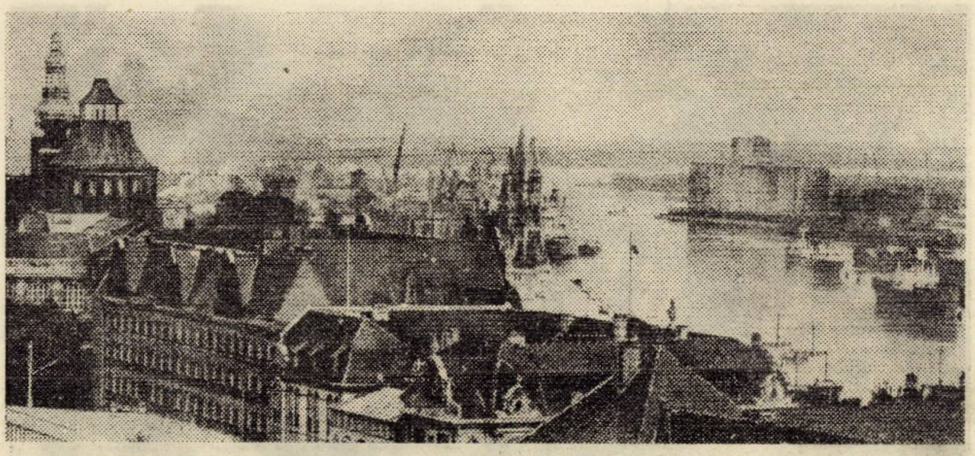

Port la Marea Baltică. Szczecinul este, totuși, situat pe... Odra, la o distanță de vreo 60 de km de apele mării

La Pnom Penh, după explozii...

Eugeniu Obreja

Pnom Penhul este bîntuit de epidemia arestărilor. Nimeni nu poate oferi o cifră exactă. Firește, slujbașii lui Lon Nol pretind că valul întemnițărilor este „aproape terminat" și dau asigurări că numărul celor ajunși în beciurile poliției n-ar fi prea mare. Frazele liniștitoare nu izbutesc, totuși, să risipească informațiile care circulă în capitala cambodgiană, relatînd despre sute de locuitori arestați — de la personalități marcante ale vieții publice și pînă la simpli cetățeni bănuiți de ostilitate față de autorități. Membri ai familiei regale și profesori, ziariști și studenți s-au găsit pe lista celor căutați cu febrilitate în ultimele zile de polițiștii lui Lon Nol.

Oficial, s-a anunțat că un complot ar fi fost descoperit. Dar „complotul", se pare, este consecința furiei lui Lon Nol după bombardamentul asupra palatului prezidențial. Bombele care au explodat în apropierea reședinței „mareșalului" i-au accentuat sentimentul insecurității. Doar printr-o întîmplare Lon Nol și membrii guvernului său au scăpat de distrugătoarea explozie. În schimb, cazarma din vecinătate a fost atinsă în plin. Atacul s-a produs la sfîrșit de săptămînă, către ora prînzului. Avionul „T-28", care zbura pe deasupra palatului, n-a îngrijorat pe cei însărcinați cu apărarea antiaeriană a orașului. Au crezut că acest „T-28" (din dotarea armatei lon-noliste) efectuează o misiune obișnuită de supraveghere și și-au văzut liniștiți de treburile lor. Doar bubuiturile de la palat și incendiul care a urmat i-au alarmat. Pilotul de la bordul avionului era căpitanul So Phottra, unul din ginerii prințului Norodom Sianuk (căsătorit cu prințesa Norodom Batum Bopha, care avea să fie arestată cîteva ore după bombardament). Urmărirea lui „T-28", declanșată, imediat, s-a dovedit zadarnică. Avionul a izbutit să aterizeze în zona eliberată, în apropierea unei plantații de cauciuc. Generalul So Satto, comandantul șef al aviației lui Lon Nol, și șeful său de stat major au fost concediați fără ezitare. Vor fi acuzați de complicitate ? Sau pur și simplu de neglijență ? Deocamdată, nu se știe... (În învălmășeală și-a pierdut postul și... ghicitorul personal al lui Lon Nol învinuit de a nu fi avertizat din timp pe patronul său de bombardamentul din simbăta agitată).

„Starea de urgență", proclamată la Pnom Penh, a anulat libertăți inexistente. Practic, aceasta înseamnă suspendarea multor ziare și reviste, interzicerea circulației pe o serie de artere centrale, suspendarea oricărei reuniuni publice la care iau parte mai mult de... cinci persoane, percheziții de zi și de noapte, arestări fără cea mai elementară probă de vinovăție. „Omul forte" de la Pnom Penh, generalul Lon Non, ministru de interne și... fratele lui Lon Nol, se arată neobosit în aceste zile. El umple închisorile și speră ca prin intimidare să amelioreze situația regimului. Dar, la trei ani după lovitura de stat de la 18 martie 1970, încrederea în regim rămîne la cota cea mai de jos: mult lăudata „invulnerabilitate" a Pnom Penhului aparține doar proclamațiilor lui Lon Nol. Ușurința cu care forțele rezistenței populare pătrund în capitală, frecvența și eficiența atacurilor lor (de neconceput fără un larg sprijin popular) atestă neputința armatei mercenare de a controla situația. Bombardamentul de la 17 martie a fost precedat de cel puțin 11 acțiuni importante (consemnate de o statistică a agenției France Presse). La 22 ianuarie 1971, a fost atacat aeroportul capitalei, iar 95 la sută din aviația lon-nolistă era distrusă de tirul patrioților ; la 17 martie 1972, a fost incendiat principalul depozit de muniții al bazei aeriene a Pnom Penhului ; la 7 octombrie 1972, comandouri au aruncat în aer unul din cele mai mari poduri ale orașului, de pe un braț al Mekongului. După fiecare atac, Lon Nol a impus anchete, sancțiuni, a dictat măsuri stricte, dar toate măsurile s-au dovedit inutile. Barierele militare sînt străpunse cu ușurință, deoarece patrioții, în îndrăznețele lor atacuri, se bucură de simpatia și ajutorul locuitorilor.

La Pnom Penh domnește atmosfera dintr-un oraș asediat. Principalele căi de acces sînt controlate de forțele rezistenței populare. Nemulțumirile sînt alimentate de brutalitatea polițienească și de incapacitatea autorităților de a frîna criza economică. Creșterea costului vieții, absența unor alimente de bază, deprecierea gravă a monedei naționale au transformat economia în frontul nr. 2 pe care — ca și pe cel militar — Lon Nol înregistrează înfrîngeri. Grevele au devenit obișnuite. Salariații de la fabricile Sokile, Seng Thai, Sorakea Khmer, Pepsi-Cola, Comin Khmer, ca și de la companiile Shell și Esso au ocupat atelierele, au blocat șosele, au manifestat în stradă. Acei tineri intelectuali care fuseseră amăgiți de idei „republicane" descoperă realitatea și se angajează în lupta contra regimului. Chiar și o parte dintre cei care au organizat împreună cu Lon Nol lovitura de stat din martie 1970 preferă — din motive diverse — să se distanțeze de falimentarul „mareșal". Unii practică opoziția („legală" — bineînțeles), alții s-au refugiat — împreună cu averile lor — la Saigon sau Bangkok. Izolarea politică și militară a regimului se amplifică. Bombardamentele cotidiene ale aviației americane împotriva pozițiilor deținute de patrioți — bombardamente care se desfășoară chiar și la porțile capitalei — nu reaprind flacăra speranței în anturajul lui Lon Nol.

„Buletinul de informații", pe care îl editează la Paris misiunea Guvernului Regal de Uniune Națională (G.R.U.N.C.), semnala, la începutul lunii martie, în nr. 112, că un recensămînt efectuat în Cambodgia a relevat că 90 la sută din teritoriul național reprezintă zona eliberată în care trăiesc 5 milioane și jumătate de locuitori. De altfel, chiar în ziarele și revistele occidentale (inclusiv în presa americană) se recunoaște faptul că forțele patriotice cambodgiene unite în Frontul Unit Național (F.U.N.K.), sub egida căruia a fost creat Guvernul Regal de Uniune Națională, dețin controlul asupra imensei majorități a teritoriului țării, că pe cîmpul de luptă inițiativa le aparține și că unitățile lon-noliste se găsesc în impas. „Le Nouvel Observateur", după ce constată că „partizanii lui Sianuk cîștigă teren", atrage atenția că oamenii lui Lon Nol „controlează cu greu cîteva porțiuni de drum și cîteva orașe în care situația economică este catastrofală". Wilfred Burchett relatează în „The Guardian" că „trupele lui Lon Nol sînt bine echipate, dar au un moral recunoscut ca foarte scăzut și ar fi cu totul ineficiente fără sprijin aerian masiv din partea S.U.A. Ele nu au cîștigat, de fapt, nici o singură bătălie de la începerea luptelor, dar au înregistrat unele înfrîngeri importante". Ultimul sezon ploios a marcat deteriorarea pozițiilor armatei de la Pnom Penh pe ansamblul frontului — Koh Kong, Kampot, Takeo, Tram Kha, Rormeas etc. Batalioane întregi (printre care cele numerotate 437, 263, 360 și altele) și-au pierdut efectivele. Începerea sezonului uscat n-a modificat evoluția militară. Superfortărețele zburătoare „B-52" pot să degajeze temporar o porțiune de șosea, dar, după ce valul de bombe a trecut, patrioții își fac reapariția. Ei acționează pînă în imediata apropiere a Pnom Penhului. Agenția France Presse relata despre lupte grele pe șoseaua nr. 2, tăiată de patrioți la numai 25 kilometri de capitală. De aceea, ultimele bombardamente americane au fost dirijate către această zonă. Cunoscătorii realității semnalează faptul că în Cambodgia controlul exercitat de F.U.N.K. este deplin asupra unor vaste provincii, inclusiv asupra centrelor urbane. În aceste părți ale țării nu există nici o prezență a

90 la sută din teritoriul Cambodgiei reprezintă zona eliberată de forțele patriotice

administrației lon-noliste sau a armatei sale.

Forțele rezistenței au o mobilitate deosebită. Structura lor este perfect adaptată cerințelor războiului popular : cele trei tipuri de unități (trupe regulate, trupe regionale și detașamente de autoapărare ale satelor) sînt capabile să acționeze atît în cadrul unor operațiuni de anvergură în stilul bătăliilor clasice, cît și în acțiuni rapide de gherilă. Detașamentele de autoapărare reprezintă o rezervă apreciată ca fiind practic inepuizabilă pentru unitățile regulate. De obicei, formațiuni de gherilă se transformă treptat în trupe regionale, iar, în cele din urmă, își însușesc caracteristicile armatei regulate.

Adversarii lui Sianuk au mizat pe faptul că între prinț și forțele de stînga nu va putea fi stabilită o trainică încredere reciprocă, deoarece — în trecut — au existat deosebiri de păreri. Dar, observa Burchett, la numai cinci zile de la lovitura de stat „divergențele de politică internă au fost părăsite și o formă remarcabilă de unitate națională de la țărănime la monarhie a fost făurită foarte rapid". Forța acestei unități s-a verificat în întreaga desfășurare a evenimentelor. Atît miniștrii care se găsesc în străinătate, cît și cei aflați la cartierul general din junglă acționează într-o perfectă coordonare, sub semnul hotărîrii ferme de a asigura suveranitatea, independența, neutralitatea, democrația și integritatea teritorială a Cambodgiei. Semnificativă este și ralierea la F.U.N.K. a multor călugări budiști, profesori universitari, studenți etc. care consideră G.R.U.N.C. drept singurul guvern legal al Cambodgiei.

Sfîrșitul războiului din Vietnam și Laos a creat speranțe în privința încheierii luptelor în Cambodgia. Problema esențială este cea a intervenției americane. Fără sprijinul Washingtonului, regimul lui Lon Nol — șubrezit de propriile contradicții — nu ar supraviețui. „Mareșalul", îndemnat de protectorii săi, a încercat să sugereze o „deschidere" : a solicitat pe rivalii politici de la Pnom Penh (împreună cu care a organizat lovitura de stat din 1970) să revină pe băncile guvernului ca și cum în acest mod administrația lui ar deveni mai „reprezentativă". Dar nici măcar acești politicieni nu i-au făcut jocul. Atunci a lansat ideea unui nou simulacru electoral. Cîteva cabine de vot și mai multe duzine de urne trucate nu-l vor face mai „reprezentativ" pe Lon Nol. Regimul său are un caracter profund antipopular și antinațional. La Washington s-a pretins că Lon Nol „n-are interlocutori" pentru a discuta încetarea luptelor. În realitate, el nu poate fi socotit drept un interlocutor valabil. Pentru cei de la Pnom Penh, „încetarea luptelor" reprezintă singurul mijloc de a păstra puținele poziții pe care le mai dețin.

Prințul Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian, a arătat, că F. U. N. K. și G.R.U.N.C. sînt gata să aibă convorbiri, fără condiții preliminare, cu reprezentanții S.U.A. pentru a se găsi o formulă capabilă să conducă la restabilirea păcii. Este necesar, însă, ca Washingtonul să renunțe la pretenția că ilegala „republică" a lui Lon Nol ar reprezenta întreaga Cambodgie. Forțele patriotice doresc sincer pacea, dar o pace adevărată, în libertate, independență și suveranitate. Sfîrșitul conflictului militar din Cambodgia va interveni doar prin încetarea amestecului american și prin respectarea dreptului poporului cambodgian de a-și soluționa singur problemele, potrivit voinței sale suverane.

CAIRO

Motivele remanierii

Ca și în cazul remanierii ministeriale precedente (ianuarie 1972), semne ale unei noi apăruseră tot mai pregnant la Cairo în ultimele zece zile cînd președintele Anwar Sadat a avut numeroase consultări cu mai multe personalități politice egiptene. La rîndul său, sîmbătă, cotidianul cairot „Al Ahram" se referea și el la o eventuală remaniere ministerială cînd scria printre altele că „acțiunea națională egipteană va cunoaște o turnură". De altfel, la sfîrșitul săptămînii trecute, dr. Aziz Sedki, prim-ministru, după ce prezidase o scurtă reuniune a cabinetului său, și-a prezentat demisia.

Luni, evenimentele s-au clarificat aproape în întregime cu ocazia ședinței comune extraordinare a Comitetului Central al Uniunii Socialiste Arabe și a Adunării Poporului. Vorbind la această întrunire, președintele Anwar Sadat a precizat încă de la începutul discursului său că se află în fața acestui for în concordanță cu „angajamentul pe care și l-a asumat de a veni în fața lui ori de cîte ori se ajunge la un punct important al drumului, pentru a spune ce are de spus și pentru a asculta ce au să-i spună auditorii, într-un dialog după care să știm exact pasul nostru următor". Președintele egiptean a caracterizat momentul actual ca o „etapă a confruntării depline", și din această perspectivă el a trecut în revistă evoluția evenimentelor pe plan intern și internațional. „În cursul perioadei trecute — a spus Anwar Sadat — au făcut tot ceea ce era posibil, aderînd, în același timp, la două principii : că nu vom renunța la nici un centimetru din pămîntul nostru și că nu vom accepta nici o negociere asupra dreptului poporului palestinian". În acest context, președintele egiptean a reamintit că în decursul perioadei trecute s-au urmărit două cursuri paralele — pregătirea militară și activitatea diplomatică permanentă și concertată, fapt pentru care, în această ultimă direcție, Egiptul și-a început campania diplomatică — după cum sintetizează Agenția M.E.N. prin contacte cu cele cinci mari puteri (în ordinea contactelor : U.R.S.S., Anglia, S.U.A., China și, în curînd, Franța), care exercită dreptul de veto în Consiliul de Securitate al O.N.U. și au răspunderi față de pacea lumii, indiferent de atitudinea uneia sau alteia din aceste puteri față de evoluția situației din Orientul Apropiat. Referindu-se la ultimele contacte cu Statele Unite, președintele Sadat a arătat că acestea nu au adus nimic nou întrucît S.U.A. se mențin la ideea unei reglementări interimare prin redeschiderea Canalului de Suez și reglementarea problemelor în etape, iar R. A. Egipt „nu acceptă o reglementare în etape, reglementări parțiale sau reglementări individuale".

Pornind deci de la caracteristicile actualei etape, atît pe plan intern cît și pe plan extern, de la obiectivele pe care Egiptul și le-a propus pe ambele planuri, președintele Anwar Sadat a anunțat în cadrul ședinței extraordinare a C.C. al Uniunii Socialiste Arabe și a Adunării Poporului că, pe lîngă atribuțiile de șef al statului, își asumă și funcția de premier. După cum a arătat el, cumulul celor două funcții, destinat să întărească frontul intern, va dura o perioadă determinată și va avea un scop definit. „Am convenit, a spus Sadat, asupra necesității unificării responsabilităților fără ca prin aceasta să aducem vreo modificare concepției asupra statului, mai exact, statutului instituțiilor". Trecînd în revistă realizările înregistrate în ultimele treizeci de luni, Anwar Sadat a constatat că „s-au înregistat și lacune, în special în activitățile guvernamentale, lacune care s-au datorat, a opinat el, vestigiilor trecutului ce exercită o influență asupra prezentului nu numai în felul nostru de gîndire".

Tot luni, în cadrul ședinței lărgite a Comitetului Central al U.S.A. a fost ales primul secretar al C.C. al U.S.A. după ce ing. Sayed Marei și-a prezentat demisia. În cadrul ședinței, ca prim-secretar al C.C. al U.S.A. a fost ales, în unanimitate, dr. Mohamad Hafez Ghanem. Autor al unor valoroase lucrări în domeniul dreptului internațional și al științelor politice (pentru care a și primit Premiul de stat în anul 1969), dr. Mohamad Hafez Ghanem s-a născut în anul 1925 și a făcut studii la Universitățile din Cairo și Paris. Lector la Universitatea din Alexandria (1949), profesor de drept internațional public și vicedecan al Facultății de drept a Universității Ain Shams, el a ocupat și funcții în guvern : ministru al turismului (1963), ministru al educației naționale (1969).

În ceea ce privește componența noului guvern egiptean, lista dată publicității marți de presa de la Cairo arată că majoritatea componenților săi și-au păstrat portofoliile. Printre aceștia figurează ministrul afacerilor externe, dr. Mohamed Hassan el Zayyat, ministrul apărării, generalul Ahmed Ismail, ministrul comunicațiilor, Mahmud Riad, (omonimul secretarului general al Ligii Arabe) etc.

Dumitru Constantin

Adunarea Națională aleasă la 4 și 11 martie își începe legislatura la 2 aprilie. Cine va fi președintele ei ? Adunarea va trebui să ia cunoștință de programul noului guvern. Cine va fi prim-ministru ? Probleme discutate în toate cercurile politice — și, fără îndoială, al U. D. R. Comitetul central al formației gaulliste s-a întrunit zilele trecute. La masa prezidiului, primul ministru Pierre Messmer și (de la stînga la dreapta) Michel Debré, fost prim-ministru, actualmente ministru de stat al apărării naționale ; secretarul general al U.D.R., Alain Peyrefitte; Achille Peretti, președintele precedentei Adunări Naționale; Couve de Murville, fost prim-ministru

Haga. Ambianța liniștită a decorului maschează agitația din interior: aici este sediul guvernului

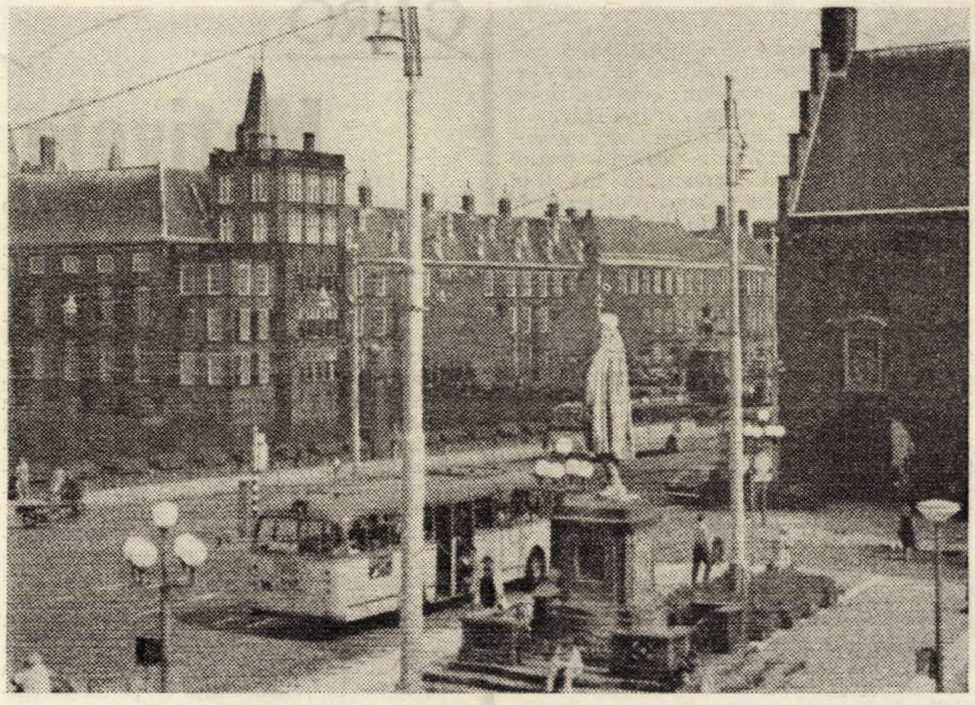

REPORTAJ PE GLOB

HAGA • AMSTERDAM

Andrei Silard

Adăpostită în spatele dunelor care imită, de-a lungul litoralului, valurile Mării Nordului, Haga apare, prin statutul său, ca una dintre capriciile istoriei : centru administrativ al țării, reședința Curții Regale, a guvernului și parlamentului, precum și a instituțiilor centrale, a băncilor, companiilor, a reprezentanțelor străine, Haga nu este, totuși, nici cel mai mare, nici cel mai reprezentativ oraș al Olandei. Conform acestor criterii, capitala țării putea deveni, de exemplu, Rotterdam, unul din marile porturi ale lumii, sau orașul Utrecht, fondat înaintea Hagăi, pe locul fostei colonii romane Trajectum ad Rhenum (Drumul spre Rin) și care a constituit centrul revoluției burgheze din Țările de Jos în secolul al XVI-lea. Dar istoria a decis altfel : capitala administrativă a țării a fost desemnată Haga, centrul vital al Olandei și fereastra ei deschisă spre lume fiind, însă, orașul Amsterdam.

Acest bipolarism administrativ reflectă una din particularitățile acestei țări care, pe o suprafață de aproximativ 6 ori mai mică decît cea a României, adăpostește peste 13 milioane de locuitori. Formarea așezărilor urbane în decursul istoriei în diverse colțuri ale țării, precum și viabilitatea economică a acestora, așezate nu departe de mare și unite între ele printr-un sistem de canale navigabile, au transformat în timp tradiția într-o politică conștientă, reflectată și în existența — practic — a două capitale.

Farmecul incontestabil al Hagăi îl constituie centrul său, ansamblul de clădiri vechi în stil gotic, grupate în jurul leagănului istoric al orașului — Binnenhof, un vechi castel din secolul al XIV-lea. Ambianța liniștită a decorului maschează agitația care domnește adesea în interior : aici este sediul guvernului. Într-o țară cu zeci de partide și grupări politice — cele mai numeroase din Europa occidentală — guvernul are dificila sarcină ca, prin multitudinea de probleme cotidiene și de perspectivă pe care trebuie să le rezolve, să se ridice la nivelul exigențelor olandezului, convins că „cel mai bun guvern este acela care face cel mai mare număr de oameni fericiți".

O oră de mers pe jos — oricum obligatorie, căci autoturismele nu au acces pe majoritatea străzilor din centrul vechi al orașului — este suficientă pentru a desprinde caracteristicile esențiale ale orașului. După cartierul vechi, încep străzile comerciale, arterele de circulație largi și drepte, flancate de spații verzi și vile cu grădini, clădiri mai înalte, construite într-un stil hibrid, imitînd adesea goticul Renașterii, cu balcoane și acoperișuri fanteziste. Construcțiile înalte sînt rare ; doar turlele bisericilor și Palatul Păcii continuă să ocupe necontestat locul dominant pe fundalul cerului, care patronează această reședință a copacilor și spațiilor verzi. În medie, la Haga revin pe cap de locuitor aproape 30 metri pătrați de spații verzi, de 6 ori mai mult decît la Rotterdam și de 2 ori și jumătate mai mult decît la Amsterdam.

Haga n-a fost niciodată împrejmuită cu ziduri și dezvoltarea orașului s-a produs fără dificultăți în jurul centrului vechi. Există, însă, o delimitare netă între cartierele situate în centrul Hagăi și cele create prin periferizarea orașului, supraaglomerate, fără spații verzi, create în timpul expansiunii revoluției industriale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, cînd afluxul populației rurale a triplat populația orașului în decurs de 50 de ani, ajunsă în 1900 la circa 210 000 locuitori. Separația dintre cartierele „tradiționale", sau cele legate de administrație, instituții centrale, bănci, și cartierele formate de mareea noilor sosiți se păstrează și în prezent, Haga putînd fi considerată, după expresia unui urbanist, ca „orașul cu caracterul feudal cel mai pronunțat din Europa". Comitetele cetățenești, deosebit de active în Olanda, exercită presiuni din ce în ce mai puternice asupra autorităților locale pentru a îmbunătăți radical atît condițiile de trai, cît și aspectul acestor cartiere. În ultimii ani, municipalitatea orașului, care s-a arătat receptivă la cererile exprimate de comitetele cetățenești și păstrează cu ele un dialog permanent, a întreprins pași concreți, preo-

Amsterdam. În ritmul trepidant al vieții moderne, vechi canale și tot atît de vechi reședințe ale negustorilor de odinioară

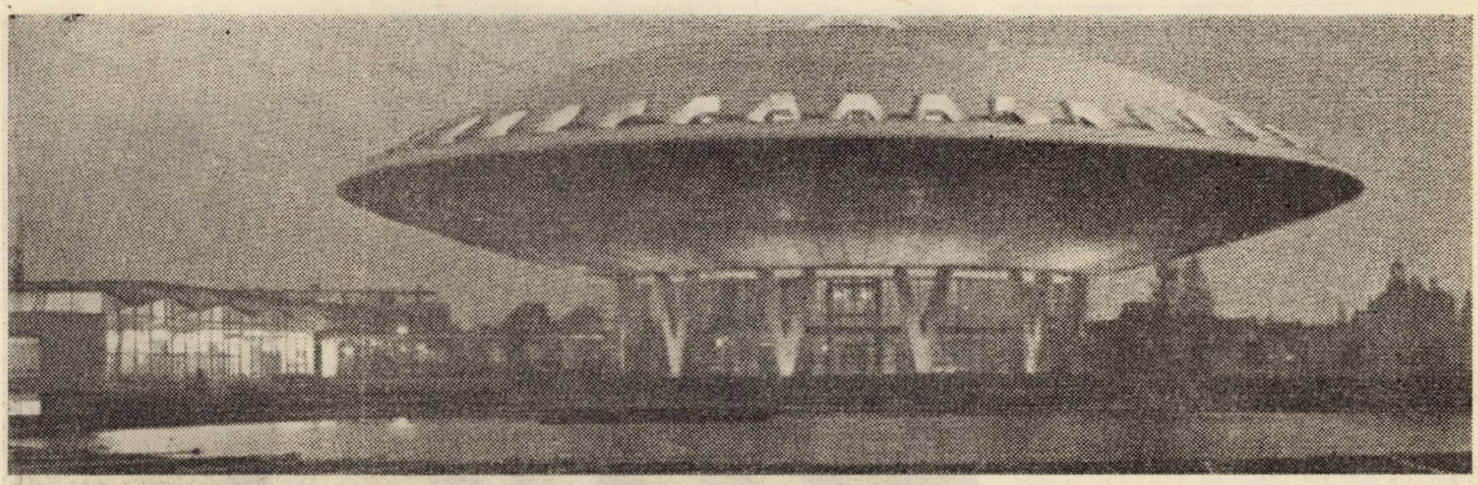

Concernul industrial Philips este cea mai mare întreprindere industrială din Olanda

cupîndu-se de construirea de case noi pentru tinerii căsătoriți, parcuri pentru copii și amenajarea spațiilor verzi.

Devenită din ce în ce mai frecvent – începînd cu mijlocul secolului al XVI-lea – locul diferitelor conferințe și congrese diplomatice, Haga se poate considera în prezent, pe bună dreptate, un oraș „internațional": aproape 40 de organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale își au sediul în oraș.

Orașul care prezintă într-un mod armonios fuziunea între tradiție și Olanda prezentului, care privește în viitor, este însă Amsterdam. În mijlocul trepidant al vieții moderne, „gracht"-urile (canalele) care traversează domol, ca niște nervuri vitale, circumvoluțiunile citadine concentrice, amintesc în permanență – ca și denumirea de Amsterdam („Digul de pe Amstel") – despre echilibrul dintre uscat și apă, întreținut de ingeniozitatea olandezilor în lupta lor contra forțelor oarbe ale naturii, care a permis înălțarea social-economică a țării. Întinderile nesfîrșite de apă, care, parcă în înțelegere cu istoria, i-au transformat pe olandezi acum cîteva secole în „cărăușii mărilor", s-au potolit la Amsterdam în aceste canale liniștite. Convergînd din centru spre port, „gracht"-urile formează în drumul lor un labirint de insule. Pe aceste frînturi de uscat se sprijină, ca pe niște piloni, centrul orașului, cu clădirile sale înalte, cu frontoanele în stil baroc, gotic sau al Renașterii, ce par să străjuiască din toate părțile aceste canale domesticite. Pe jos sau cu vasul care se strecoară de la o ecluză la alta pe unul din cele patru canale principale, fiecare casă întîlnită are alte rezonanțe istorice, care se asociază de multe ori cu acele momente din istoria țării cînd Amsterdam s-a transformat într-un veritabil sanctuar de valori spirituale, într-un creuzet al tuturor aspirațiilor din multe țări europene dominate de absolutism. Țările de Jos, proaspăt eliberate de sub jugul spaniol – și mai ales Amsterdamul – au oferit găzduire tuturor prigoniților intransigenței religioase și politice, primind în schimb formele materializate ale recunoștinței acestora: cultura și experiența. Din această epocă de aur datează o serie de mesării în care și astăzi olandezii sînt neîntrecuți. Tot din această perioadă datează și o serie de clădiri de o factură arhitectonică deosebită – Palatul Regal, datînd din 1648; Louvre-ul Olandei, format din Rijksmuseum (Muzeul Național) și Stedelijksmuseum (Muzeul Municipal), ultimul conținînd cea mai vestită colecție de artă modernă din lume, după Muzeul de Artă Modernă din New York. Casa lui Rembrandt, cu cele 200 de gravuri ale marelui pictor, este încă o mărturie a talentelor acestui mic popor, care a dat lumii pe Van Gogh și Van Dongen, Spinoza și Huygens, Van-der-Waals și Lorentz.

Prezentul, poate mai puțin fastuos, creează încă de pe acum premisele unor viitoare tradiții, atît în domenii ca electronica și tehnica de calcul, cît și în sfera serviciilor. Imperativele acestei vieți de mîine încheagă construcțiile moderne și cartierele de locuințe, ridicate în ultimii ani, cu centrul modern, cuprins între piețele Rembrandt și Leidse. Caracteristic pentru Amsterdam este numărul imens de biciclete: una la doi locuitori. Dacă, în alte țări, folosirea bicicletelor este uneori recomandată doar pentru descongestionarea traficului și ca un instrument de combatere a poluării, aici ele constituie o necesitate tradițională: multe străzi sînt prea înguste pentru circulația autoturismelor sau accesul acestora din urmă pe unele artere este pur și simplu interzis. În ceea ce privește combaterea poluării, firma „Philips" a pus la punct un sistem automat de măsurare a gradului de poluare a aerului și a apei, care va fi extins în toate centrele urbane ale Olandei, aparatura de măsură fiind conectată la sistemul național de prelucrare a datelor.

Tumultul vieții cotidiene se răsfrînge și asupra dimensiunilor orașului, care se extinde cu repeziciune, mutîndu-și în permanență granițele din ce în ce mai adînc în interiorul țării. Doar portul, înconjurat de centurile vechiului Amsterdam, rămîne în continuare începutul și sfîrșitul oricăror transformări și căutări, dirijînd, așa cum s-a obișnuit de veacuri, cea mai mare parte a activității comerciale a orașului și o bună parte din cea a țării.

■

Puntea spre înțelegerea obiceiurilor, sentimentelor și năzuințelor olandezilor, a instituțiilor pe care le-au făurit, trece fără îndoială prin istoria Olandei. Digurile care zădărnicesc furia amenințătoare a apelor, apărînd fiecare centimetru de pămînt smuls în permanență Mării Nordului, precum și centrele Hagăi, Amsterdamului, sau ale altor orașe, care alcătuiesc uriașe muzee în aer liber ce completează patrimoniul muzeelor propriuzise, pot depăna istoria dezvoltării social-economice și politice a Olandei. Tot aici se găsește răspunsul privind evoluția gîndirii politice spre realism și înțelepciune, spre zămislirea unei irezistibile vocații pentru edificarea unei Europe a păcii, a respectării independenței și suveranității fiecărui stat, în dorința legitimă de a nu mai permite repetarea unui trecut funest nu prea îndepărtat. Trecut, care și-a lăsat amprente adînci în conștiința olandezilor, prin victimele care i-au fost smulse de ultima conflagrație mondială. Prin distrugerea Rotterdamului și a altor orașe olandeze, prin ocupația străină brutală. Prin semnificația casei Annei Franck din Amsterdam, ca și prin rezistența olandeză, admirabil sugerată și de monumentul din același oraș, închinat docherilor care s-au împotrivit deportării masive a populației. Sentimentele colective ale poporului olandez față de tot ce le-a tulburat viața cotidiană sînt cunoscute peste tot ca fiind dintre cele mai puternice în Europa occidentală.

În opoziție cu acest trecut apăsător, viitorul pașnic este întrezărit aici printre canalele relațiilor economice și culturale, care brăzdează lumea contemporană. Haga, simbolul întîlnirilor și conferințelor internaționale, și Amsterdamul, care înseamnă comerț activ cu toate țările, dau glas dorinței Olandei de a participa activ la circuitul de valori mondial, în cadrul căruia acest popor mic poate primi mult și poate oferi imens.

Caracteristic pentru Amsterdam este numărul imens de biciclete: una la doi locuitori

Vedere din Golful Persic

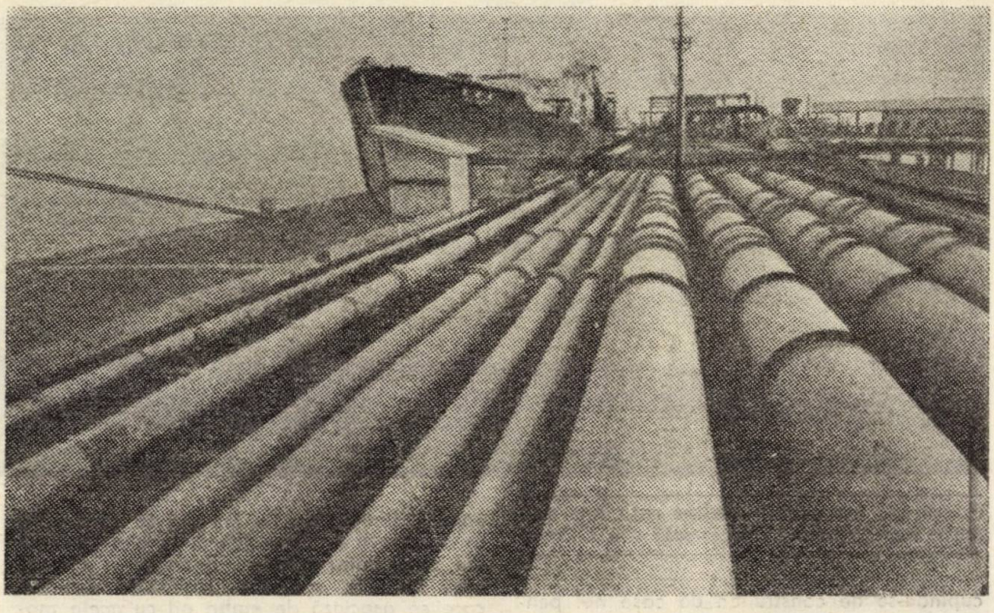

PETROLUL — un „război nou"? (II)

O.P.E.C. are deci ceva mai mult de un deceniu. Şi, deşi apariţia ei pe firmamentul petrolului a fost întîmpinată de marile companii cu o ostilitate care nu are nevoie de explicaţii, tînăra organizaţie a izbutit să se impună adversarului ca „interlocutor valabil". Şi inevitabil. Şi eficient. Denis Bauchard, autorul volumului „Jocul mondial al petrolului", sublinia încă de acum doi ani într-un articol : „În precedentele crize petroliere — naţionalizarea patrimoniului Shell în Mexic (1938), acţiunea lui Mossadîk în Iran (1951), înfruntarea dintre generalul Kassem şi I.P.C. în Irak (1961) — adversarii erau un stat producător şi o mare societate. Cea mai recentă criză (cea care continuă — n.n.) s-a născut din rezoluţia nr. 120 votată de conferinţa O.P.E.C. de la Caracas la sfîrşitul lui 1970 ; ea este rezultatul unei acţiuni concertate a ansamblului ţărilor producătoare din lumea a treia, grupate într-un singur organism, opus cvasi-totalităţii marilor companii petroliere" şi care „a devenit un adevărat organism internaţional specializat, avînd — fapt notabil — o conferinţă deţinînd puterea de decizie şi un secretariat permanent cu sediul la Viena". Fapt este că, din 1964, negocierile între state producătoare şi companii au devenit colective.

ÎNCEPUTUL : APĂRAREA PREŢURILOR

Este interesant de amintit că iniţiativa creării O.P.E.C. a avut drept cauză imediată unul din procedeele prin care marile companii fraudau statele faţă de care contractaseră obligaţii. Participarea echitabilă la beneficiile societăţilor se numărase printre primele revendicări ale statelor interesate. Dar calcularea beneficiilor se efectua în raport cu preţurile oficiale afişate de acestea din urmă, şi nimic nu le împiedica să scadă periodic preţurile afişate : propriile lor interese nu aveau de suferit, deoarece pe parcursul producţie-rafinare-distribuire, companiile se aflau în dubla postură de vînzător şi de cumpărător. De pierdut aveau numai ţările posesoare ale zăcămintelor. O.P.E.C. a luat naştere în primul rînd pentru a împiedica prăbuşirea preţurilor afişate de societăţi şi, în acelaşi timp, a cotei de beneficii datorate ţărilor-gazde. S-a obţinut astfel o mai avantajoasă repartizare a beneficiilor — 55 la sută în unele ţări, 60 la sută în Venezuela (unde din 1948 era în vigoare sistemul împărţirii pe jumătate, azi considerat ca depăşit) ; s-a stopat manipularea abuzivă a preţurilor afişate, iar în anumite cazuri companiile au fost nevoite să sporească aceste preţuri.

Era un început. O.P.E.C., ale cărei ţări membre reprezintă azi aproape jumătate din producţia mondială şi peste 80 la sută din exporturile de petrol, şi-a lărgit obiectivele. În acestea s-a reflectat din ce în ce mai net voinţa legitimă a ţărilor posesoare de petrol de a dispune de propriile lor resurse, de a le folosi în contextul şi pentru dezvoltarea economiilor lor. În mai 1970 Libia, în februarie 1971 Algeria, în iunie 1972 Irakul, naţionalizau totalitatea sau cea mai mare parte a resurselor lor petroliere. Sub presiunea evenimentelor, companiile realizează, relata „L'Express", că „embargoul asupra petrolului, care a dărîmat între 1951—1954 economia iraniană şi pe doctorul Mossadîk odată cu ea, nu mai este o sperietoare suficientă pentru a împiedica ţările producătoare să-şi «recupereze subsolul»" ; ele îşi aduc aminte de falsii „profeţi care anunţaseră că Algeria nu va merge pînă la a naţionaliza, deoarece ar pune în joc planul ei de dezvoltare" etc. Conferinţele O.P.E.C. — Consorţiu, în primul semestru al lui 1971, au dus de altfel la acordurile de la Teheran (februarie) şi Tripoli (aprilie) : preţurile plătite ţărilor exportatoare, preţuri care nu se clintiseră de douăzeci de ani, erau acum sporite ; mai mult, „pentru întîia oară în istoria ţărilor producătoare de materii prime", cum sublinia un observator, aceste preţuri erau condiţionate de evoluţia monedelor occidentale, ca măsură de precauţie împotriva inflaţiei şi a devalorizărilor (a fost chiar fixat un calendar al preţurilor pînă în 1975).

Inconfortabil, firesc, pentru marile companii — dar nu de nesuportat. Nevoite întîi să cedeze statelor-gazdă o parte mai mare din beneficii, acum să rectifice preţurile plătite acestora şi să le dea anumite garanţii de viitor, companiile au avut grijă să-şi menajeze profiturile proprii, transferînd povara asupra preţului de vînzare a produselor petroliere, adică în ultimă analiză asupra consumatorilor. Aceasta, pe de o parte. Pe de alta, în ceea ce priveşte aprovizionările viitoare, îşi întemeiau proiectele pe speranţa că relaţiile lor cu Arabia Saudită şi cu Iranul vor rămîne în esenţa lor neschimbate. În ceea ce priveşte Arabia Saudită, cel mai important dintre exportatori, le inspira încredere conservatorismul notoriu al regelui Feisal. Pentru orice eventualitate, se pare însă că principalii interesaţi, oamenii de afaceri americani, elaborau un plan original, de a cumpăra petrol saudit cît mai e relativ ieftin, de a-l transporta în S.U.A. şi de a-l injecta în puţurile golite din Texas, unde să constituie o rezervă utilă în caz de penurie. În Iran, problema naţionalizării zăcămintelor nu se punea : din 1951, petrolul iranian este proprietate de stat. Exploatarea ? Din 1954, Consorţiul — nouă mari societăţi în frunte cu BP (40 la sută) şi Shell (14 la sută) — a obţinut dreptul de a opera pînă în 1979 pe o largă suprafaţă din sud-vestul ţării. Or, producţia saudită şi cea iraniană însumează peste 450 milioane de tone petrol pe an.

SURPRIZELE TRATATIVELOR DE LA TEHERAN

La Teheran însă, cererea de a se garanta, împotriva fluctuaţiilor monetare occidentale, preţurile plătite de companii ţărilor producătoare fusese lansată de şahinşah. În cei doi ani care au trecut de atunci, s-au maturizat ideea şi posibilităţile concrete ca Iranul să preia în întregime exploatarea petrolului său. Este hotărîrea pe care suveranul iranian a comunicat-o reprezentanţilor Consorţiului, invitaţi în audienţă specială la sfîrşitul anului trecut. Arabia Saudită şi-a surprins şi ea interlocutorii occidentali : tot la tratativele de acum doi ani, ministrul saudit al petrolului, Ahmed Zaki Yamani, a cerut pentru ţara sa o participare de 20 la sută. Curînd, observatorii aveau să se convingă că ministrul acţiona investit cu depline puteri de suveranul său. A obţinut — de-a lungul a aproximativ un an şi

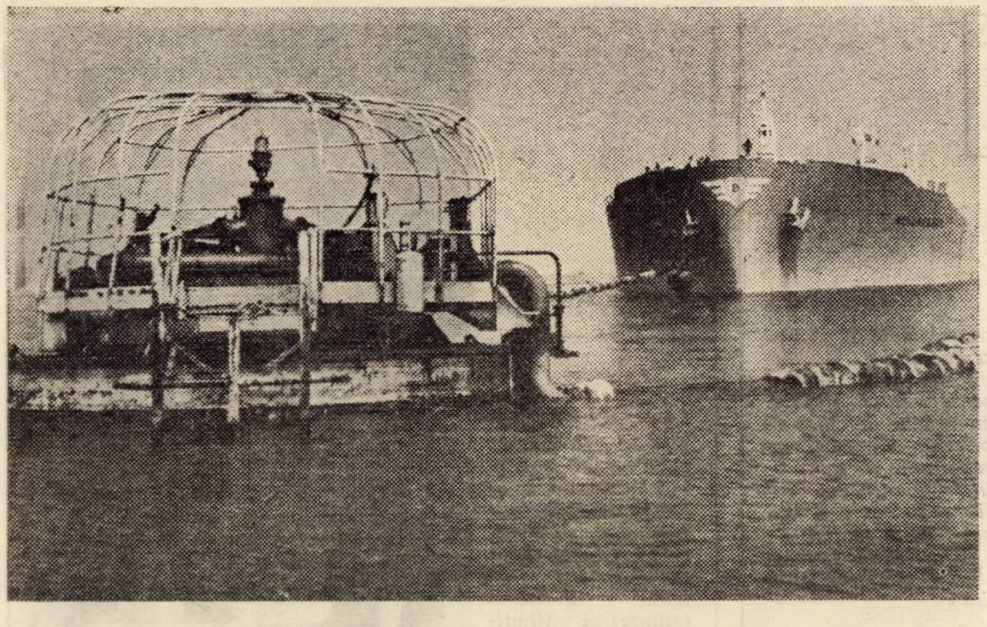

Setea de petrol determină marile monopoluri să găsească noi soluții care să le faciliteze accesul spre sursele de „aur negru". Pentru porturile unde nu pot pătrunde marile nave sau unde nu există amenajări corespunzătoare, specialiștii companiei Royal Dutch Shell au construit această aparatură, completată cu conducte, prin care petrolul e pompat direct de pe țărm

jumătate de negocieri — 25 la sută începînd de la 1 ianuarie 1973 și o făgăduială de 51 la sută în 1983. Apoi o reducere de un an — 1982 — pentru preluarea majorității din mîinile societăților petroliere străine.

Practic, marile companii se consideră „condamnate la negociere permanentă", după expresia unuia dintre reprezentanții lor, de cînd politica petrolieră a țărilor producătoare se desfășoară concertat. Fără îndoială, există între membrii O.P.E.C. deosebiri adînci și nu puține, există divergențe, uneori tensiuni. Fapt este că, în raporturile cu marile companii au prevalat totdeauna, de la crearea organizației, interesele convergente. Săptămîna trecută, în ziua în care la Beirut O.P.E.C. discuta la nivel ministerial necesitatea de a se revizui acordul de la Geneva (încheiat cu companiile în ianuarie 1972 și prevăzînd, ca o completare a celor de la Teheran și Tripoli, compensații în caz de devalorizare a dolarului, moneda în care sînt calculate tranzacțiile petroliere), agenția „France Presse" transmitea : „În cercurile profesionale se recunoaște că țările exportatoare, dat fiind actualul raport de forțe, se pot arăta exigente".

Tendința fundamentală a țărilor producătoare de petrol este de a intra în posesia reală și deplină a acestei bogății. Că fiecare își structurează altfel etapele și modalitățile acestui proces de recuperare decurge din numeroșii factori specifici. Apar însă ca preocupări imediate comune nu numai exercitarea unui control cît mai cuprinzător al activității filialelor marilor companii — prin reducerea suprafețelor concesionate și a termenului de valabilitate a contractelor de concesiune (altădată suprafețele acopereau uneori teritoriul unui stat întreg, iar contractele se încheiau pe termene foarte lungi : între șaizeci și peste nouăzeci de ani), prin reprezentarea statului în consiliile de administrație și supravegherea tehnică a bunei exploatări a zăcămintelor, prin obligația impusă societăților de a asigura aprovizionarea locală și de a include în personalul lor cetățeni ai statelor-gazde — dar și urmărirea unui plan de perspectivă care își propune să spargă monopolul companiilor — cinci americane, una britanică, una anglo-olandeză — care, împreună cu filialele lor, dețin aproximativ 70 la sută din producția de petrol brut în țările „lumii a treia". Nu li se mai spune ca pe vremea cartelului internațional „cele opt (sau cele șapte) surori". Într-un studiu recent, Nicolas Sarkis, directorul Centrului arab de studii petroliere de la Beirut, semnala că vechiului cartel i-a fost substituit așa-numitul „club de la New York", creat în 1971 și alcătuit din douăzeci și trei de societăți internaționale sub egida marilor companii americane. Printre noii veniți au fost incluse și un număr de așa-numite companii „independente", tocmai ca să nu acționeze independent.

COMPANIILE NAȚIONALE ȘI PARTENERII LOR

Pentru a opune rezistență presiunilor exercitate de monopoluri, țările producătoare de petrol desfășoară acțiuni pe mai multe planuri. Sarcinile concrete în această privință revin companiei naționale specializate pe care fiecare dintre aceste țări a înființat-o, și nu doar ca un simbol al independenței petroliere : unele dintre ele ca NIOC (Iran) sau SONATRACH (Algeria) au o reală eficiență economică. Compania națională asigură astfel controlul despre care am vorbit asupra activității filialelor consorțiului internațional. În același timp, îi revine sarcina de a căuta noi parteneri — ceea ce în general se desfășoară cu succes. În lumea socialistă, în primul rînd : între România, de pildă, și aceste state se dezvoltă relații cu atît mai strînse cu cît — ea însăși țară producătoare de petrol, avînd ea însăși experiența eliberării resurselor sale de sub dominația capitalului străin și a făuririi cadrului material necesar valorificării lor în interesul propriului său popor — țara noastră le poate oferi, pe baza deplinei egalități și avantajului reciproc, un apreciat ajutor tehnic : utilaj, specialiști, burse de studiu în universitățile și institutele românești. Pe de altă parte, în Occident chiar, minți realiste și-au dat seama că era privilegiilor nelimitate a apus odată cu imperiile coloniale și că raporturile cu țările producătoare de petrol trebuie radical reconsiderate. Este ceea ce a făcut — cu succesul cunoscut și cu nu mai puțin cunoscutul lui sfîrșit tragic — Enrico Mattei, în fruntea „Oficiului italian pentru hidrocarburi" (ENI). Potrivit formulei lansate de el — contractul de asociere — țările semnatare deveneau partenerii propriu-ziși ai concesionarului. Acest nou tip de contract făcea o distincție între permisul de prospectare acordat societății străine și concesiunea în vederea exploatării. Cel dintîi implica pentru societate obligația de a începe investigațiile și de a restitui suprafețele neexplorate. Cea de-a doua nu se putea elibera decît după efectuarea prospectărilor prevăzute. Oricum, aceste angajamente erau limitate în spațiu (perimetrele) și în timp (valabilitate pe perioade scurte, după care contractul putea fi reînnoit). În plus, aceste contracte asociau țara-gazdă la capitalul întreprinderii : societatea avansa statului-partener ceea ce trebuia să constituie partea lui de investiție, pe care avea să o ramburseze în caz de succes al prospectării, în continuare activitatea urmînd să fie dusă cu sarcini și beneficii comune. Formula ENI a prins : asemenea contracte au fost încheiate în Iran și în țările arabe încă din 1957. Mai recent, societatea franceză Elf-Erap a elaborat o altă formulă — contractul de întreprindere — potrivit căreia societatea străină funcționează doar cu un asistent tehnic și financiar al statului cu care a încheiat contractul, iar plata se va face în petrol.

Alți parteneri posibili : o mare parte a petrolului din Orientul Apropiat ia drumul Japoniei, iar oamenii de afaceri niponi ar fi bucuroși să se dispenseze de mijlocirea „consorțiului". (De pildă, în legătură cu recentele hotăriri ale șahinșahului Iranului, unde marile companii nu vor mai avea decît rolul unor cumpărători de petrol brut, în anumite cantități — Iranul înțelegînd să efectueze el însuși exploatarea — corespondenți occidentali la Teheran relatează o frază a directorului companiei petroliere iraniene : „Oamenii de afaceri japonezi bat în fiecare zi la ușa mea".) În fine, anumite companii din S.U.A. care continuă să nu acționeze solidar cu „consorțiul". Toate acestea constituie un teren propice pentru atingerea obiectivelor pe care și le-au fixat țările producătoare de petrol. „În ceva mai mult de zece ani, nota un observator, s-a străbătut mai mult drum decît în întreaga jumătate de secol anterioară..."

În această optică, sub presiunea foamei de petrol a lumii moderne (ca sursă de energie, ca materie primă pentru extraordinarul avînt al petrochimiei), iritate de „negocierea permanentă" la care sînt „condamnate", marile societăți petroliere ar dori să poată trata cu o anumită detașare niște țări care nu numai că au devenit independente, dar au căpătat conștiința necesității independenței lor economice și a unei dezvoltări în acest sens. Companiile interesate caută deci să detecteze toate rezervele existente : zăcăminte cunoscute și neexplorate, zăcăminte nou descoperite, zăcăminte submarine. Despre toate acestea se scriu, în ultimii doi ani mai cu seamă, adică de la acordurile O.P.E.C. din 1971, pagini nenumărate în presa mondială.

Vom scrie și noi. Totuși, te ispitește o anumită îndoială. Sînt toate aceste comori într-adevăr fabuloase ? Poate că da. Dar dacă enorma publicitate care se face în jurul lor n-ar fi străină de unele impulsuri oculte, dictate de calculul că perspectivele unei asemenea abundențe — și concurențe — petroliere ar putea eventual intimida țările-gazdă care pretind azi musafirilor să nu mai plece de la masă cu tacîmurile de argint prin buzunare ?

Florica Șelmaru

1000 +1

Deminare

Deminarea porturilor nord-vietnameze ar putea să dureze aproximativ șase luni, a declarat amiralul Noel Gayler, comandantul forțelor americane din Pacific. El a precizat că S.U.A. vor să fie sigure că unitatea însărcinată cu operațiunile de deminare nu lasă nici o mină activă în apele nord-vietnameze. Gayler a confirmat că elicopterele și dragoarele de mine nu au făcut să explodeze pînă în prezent decît o singură mină. În schimb, numeroase mine explodează singure, datorită mecanismului de declanșare automată cu care sînt prevăzute.

Lider

Pentru prima oară după mai mulți ani, dr. Georges Habache, liderul Frontului Popular de Eliberare a Palestinei (F.P.L.P.), a luat cuvîntul într-o adunare publică. Dr. Habache a asistat la un miting organizat la 17 martie la Universitatea arabă din Beirut, în memoria șefului secției F.P.L.P. din Gaza, „Guevara-Gaza", ucis recent într-o ciocnire armată cu un detașament militar israelian. În cuvîntul său, dr. Habache a declarat că rezistența palestiniană are nevoie de noi structuri unificate pentru a se dovedi eficientă.

Tineret

Președintele Nixon, care a primit pe cele șase membre ale echipei feminine de gimnastică a U.R.S.S., actualmente în turneu în S.U.A., a declarat : „Mai tîrziu, în cursul acestui an, cînd îl voi întîlni pe secretarul general Brejnev, vom discuta relațiile americano-sovietice și, ceea ce este mai important, viitorul tineretului din America, U.R.S.S. și din lume". Președintele a declarat că tineretul lumii se află pe calea păcii și prieteniei, formulă pe care a tradus-o în rusește : „Mir i Drujba".

Aprobare

Comisia juridică a Bundestagului a aprobat, la 22 martie, tratatul fundamental semnat la 21 decembrie 1972 de R.F. Germania și R.D. Germană, declarîndu-l conform Constituției R.F.G. Împotrivă au votat membrii U.C.D.–U.C.S. din comisie. Creștin-democrații au prezentat, anterior, un proiect de rezoluție în care exprimau îndoieli și rezerve în legătură cu caracterul constituțional al tratatului. Acest proiect a fost respins de reprezentanții coaliției guvernamentale.

Sondaj

Majoritatea americanilor doresc restabilirea relațiilor diplomatice dintre Statele Unite și Cuba, după cum reiese dintr-un sondaj al opiniei publice, efectuat de Institutul „Louis Harris" și dat publicității de ziarul „New York Post". 51 la sută din persoanele interogate s-au declarat în favoarea restabilirii relațiilor, iar 33 la sută — împotrivă.

La Geneva au fost reluate convorbirile secrete sovieto-americane asupra limitării armamentelor strategice (S.A.L.T.). Șefii delegațiilor : Alexis Johnson (stînga) și Vladimir Semionov

Neutralitate

În interviul acordat Agenției Telegrafice Elvețiene, șeful Departamentului politic federal, Pierre Graber, a declarat în legătură cu negocierile de la Viena asupra reducerii forțelor militare din Europa : „Pentru moment, problema participanților la aceste negocieri nu este încă soluționată. Din punctul nostru de vedere, aspectele politice ale securității în Europa, care formează obiectul conferinței de la Helsinki, nu pot fi separate de problemele securității militare". În legătură cu motivele în favoarea participării Elveției la reuniunea de la Viena, Graber a declarat: „Mai întîi, pentru faptul că astfel vom putea fi cel mai bine informați asupra desfășurării negocierilor. Apoi, vom putea, totodată, să ne apărăm interesele ori de cîte ori aceasta va fi necesar. În al treilea rînd, vom putea, eventual, colabora la elaborarea de soluții acceptabile pentru toate părțile. Dar, dată fiind politica noastră de neutralitate, nu am putea prezenta propuneri noi înșine și susține inițiativele lansate de către alții, inițiative care ar compromite echilibrul de forțe existent sau ar avantaja una sau alta din părți".

Universitatea din Atena transformată de studenți în forum de luptă

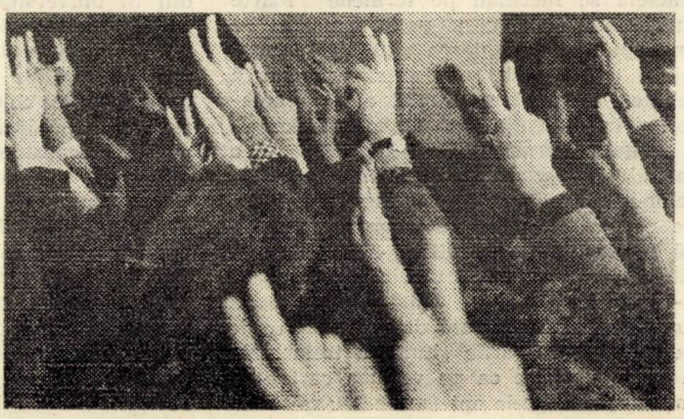

Virgil Barel (84 de ani, deputat comunist reales în Alpii maritimi) este decanul de vîrstă al Adunării Naționale franceze. La 2 aprilie, va rosti discursul de deschidere al primei sesiuni a noii Adunări

Dang Viet Chan (stînga) și Maurice Williams, la centrul conferințelor internaționale de pe Avenue Kléber (Paris), înaintea primei reuniuni a comisiei economice americano — nord-vietnameze

Milano: poliția în impas. În centru: dr. Pagnozzi, unul dintre directorii departamentului politic al poliției milaneze

Ajutor

Y. B. Chavan, ministrul indian de finanțe, a declarat la 20 martie în Camera Superioară a parlamentului că India a primit cu satisfacție hotărîrea guvernului Statelor Unite de a ridica embargoul asupra ajutorului economic în valoare de 87,5 milioane dolari acordat Indiei. A adăugat că ajutorul economic american nu trebuie să fie considerat o problemă politică și că hotărîrea nu trebuie să fie legată de politica americană privind vînzarea de arme către Pakistan. Ministrul indian a precizat că aceste credite vor fi esențialmente folosite pentru cumpărarea de material industrial și îngrășăminte.

Nucleară

Precizînd poziția Japoniei față de înarmarea nucleară, primul ministru Kakuei Tanaka a declarat în fața Comisiei bugetare a Camerei Superioare a Dietei că actuala Constituție nu interzice total Japoniei orice armă nucleară, dar că, în orice caz, guvernul nu intenționează să doteze țara cu o asemenea armă. Parlamentari ai opoziției au fost cei care au cerut să se precizeze poziția țării asupra acestui punct.

Partide

Președintele Senegalului, Leopold Sedar Senghor, s-a pronunțat pentru crearea unei organizații a partidelor socialiste și democrate din Africa. Senghor a precizat că va discuta această problemă cu Habib Bourguiba, în cursul vizitei pe care o va face în Tunisia, la sfîrșitul lunii martie.

Protest

Secretarul de stat al S.U.A., William Rogers, l-a convocat pe însărcinatul cu afaceri al Libiei, căruia i-a remis un puternic protest împotriva atacului pe care avioane libiene l-au întreprins împotriva unui avion american neînarmat de tip C 130, deasupra apelor internaționale, în dimineața de 21 martie. Guvernul american a cerut autorităților libiene să întreprindă o anchetă în legătură cu împrejurările în care s-a petrecut incidentul.

Comerț

Berthold Beitz, președintele concernului Krupp, va conduce o delegație a industriașilor vest-germani la Pekin, în luna mai. Vizita are drept scop examinarea posibilităților de cooperare economică între China și Germania occidentală.

Explorare

Un purtător de cuvînt al Ministerului de Externe al R.F.G. a anunțat că sînt prevăzute pentru 12 și 13 aprilie la Bonn noi convorbiri exploratorii vest-germano – cehoslovace asupra problemei recunoașterii nulității acordurilor de la München. În ultimele luni au fost depuse eforturi pentru reluarea dialogului, întrerupt în iunie 1972.

Speranță

Intr-o declarație guvernamentală citită în fața Parlamentului, cu prilejul unei dezbateri de politică externă, ministrul afacerilor externe suedez, Kristen Wickman, și-a exprimat speranța într-o restabilire a „relațiilor diplomatice normale" între Suedia și Statele Unite.

Acord

Polonia și Marea Britanie au semnat un acord pe termen lung de dezvoltare a colaborării economice, industriale, științifice și tehnice. Acordul, care va fi valabil pînă în anul 1982, pune accentul pe dezvoltarea relațiilor în domeniul cooperării industriale. Oficialitățile britanice își exprimă speranța că acordul va stimula în special comerțul de bunuri industriale și cooperarea în domeniul tehnologic. Anul trecut, exporturile britanice în Polonia s-au cifrat la 75 500 000 lire sterline, în timp ce importurile au fost evaluate la 71 000 000 lire sterline.

Credit

La Washington a fost semnat în mod oficial, la 21 martie, un acord privind un împrumut de peste 200 milioane dolari acordat de S.U.A. Uniunii Sovietice.

Soldați americani de la baza Tan Son Nhut (Saigon), în așteptarea îmbarcării, direcția Statele Unite

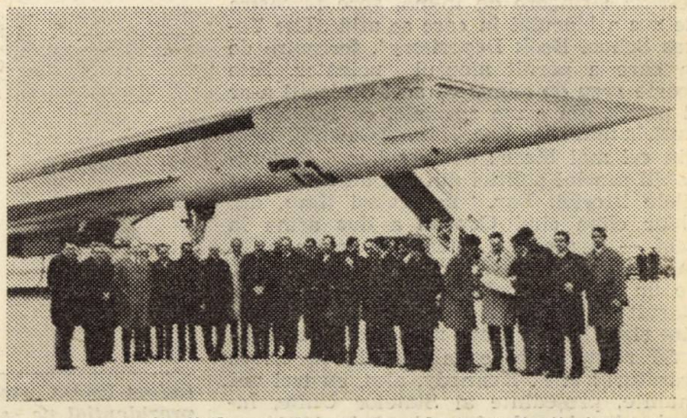

Reprezentanții țărilor arabe, ambasadori și însărcinați cu afaceri de la Paris, înaintea zborului de agrement, cu destinație publicitară, efectuat la bordul avionului „Concorde" pe traseul Toulouse—Malta—Benghazi și retur (4 000 km, 2,25 h)

Nimic nou la Dallas?

● Soarta celor 600 de întrebări ● Poate fi uitată ziua de 22 noiembrie 1963 ? ● Kennedy — unul din numele cele mai deseori scrise și rostite ● O pagină de cronică, de la John Fitzgerald pînă la John-John și de la Jacqueline pînă la Caroline ● 1976 — anul lui Teddy ?

Hyannisport — 1960. Familia Kennedy în plenul ei

Mircea Grigorescu

Marea autostradă texană care pornește de la Houston și se bifurcă spre Austin și San Antonio își regăsește unitatea cînd se îndreaptă către Dallas. O buclă imensă, cu două variante supraetajate, construite pe stîlpi eleganți de oțel, face intrarea în orașul acesta încă tînăr, dar marcat de una din cele mai teribile tragedii ale istoriei. Rîul de automobile ce vine din sud se strecoară printre blocurile stereotipe ale unui cartier nou și, după un parcurs banal de cîteva sute de metri, intră, la dreapta, într-un vast bulevard ornamentat cu plante tropicale.

Pentru locuitorii din Dallas, artera aceasta servea mai mult de promenadă, pe acolo defilau cortegiile alegorice, foarte pe gustul populației texane. Pînă în anul 1963, bulevardul nici n-avea un nume propriu. Făcea parte, prin prelungire, din Autostrada Soarelui și atîta tot. Dar de atunci, din acele zile de toamnă senină, din acel 22 noiembrie ce nu poate fi uitat, bulevardul se numește Kennedy John-Fitzgerald, președinte al Statelor Unite. Funcționarii municipalității din Dallas n-au îndrăznit să scrie „fost președinte", într-atît neașteptatul și dramaticul sfîrșit al mandatului prezidențial, întîmplat în acel loc, li se părea, lor înșile, neverosimil.

Și astăzi, după aproape un deceniu de la „amiaza tragică", trecătorii de pe larga arteră de promenadă ridică ochii, cu o reflexă strîngere de inimă, spre fereastra de sus a blocului în care se află „The Texas School Book Depository", fereastră de la care a pornit glonțul ucigător. Este foarte greu de admis că acel proiectil n-ar fi pornit din arma specială, cu lunetă, ținută în mînă de Lee Harvey Oswald, unul din cei mai bizari, poate cei mai inexplicabili asasini politici din cîți au însîngerat filele istoriei. Dar, în același timp, din chiar clipa cînd Oswald a dus arma la ochi — și pînă azi, atentatul acesta nu a încetat de a fi învăluit de un fel de ceață, de un suflu de mister, în urma căruia a stăruit — și stăruie — o anumită nedumerire și un foarte mare număr de întrebări.

Să recapitulăm evenimentul în cîteva trăsături : J. F. Kennedy, ales, cu trei ani înainte, președinte al Statelor Unite, încheia, în ziua de 22 noiembrie 1963, un turneu politic de trei zile prin statul federal Texas. Fusese sfătuit să nu facă această călătorie, din două motive : în Texas activa formația politică fascistă „John Birch", condusă de oameni fără competență și fără scrupule ; în Texas se înregistra, atît în cifre absolute cît și în proporție cu populația, cel mai mare număr de crime de pe toată suprafața Statelor Unite. Mai exista și alt motiv, nemărturisit : șefii Biroului Federal de Investigații suspectau pe șeful poliției din Dallas — cu care, de altfel, erau în conflict — de pactizare cu anumite „societăți" de gangsteri și de criminali care conduceau, de fapt, afacerile și, implicit, viața politică din acel agitat oraș texan.

Sfaturile au fost inutile. J. F. Kennedy, al cărui curaj fizic și moral era mai presus de media obișnuită, n-a ezitat să facă primejdioasa călătorie. Turneul fusese plin de succes. Din automobilul deschis, fără capotă, în care se afla alături de frumoasa lui soție Jacqueline, John Fitzgerald răspundea saluturilor. Este adevărat că nu-l întîmpinase o mare mulțime de oameni, dar, oricum, publicul aplauda, uneori aclama tînărul cuplu prezidențial. La ora 12 și 30, în clipa în care șoferul terminase virajul spre stînga, din marele bulevard, și se pregătea să pornească, mai repede, spre ieșirea din oraș, au fost auzite două (sau trei ?) focuri de armă. Kennedy a încercat să facă un gest de apărare cu brațul, dar capul i-a căzut pe piept, în timp ce din ceafă îi țîșnea un izvor de sînge. Jacqueline, care ea însăși schițase mai întîi un gest de protecție, apoi unul de groază nemărginită, n-a putut rezista și a încercat să fugă din automobil.

Cînd șoferul, la ordinul motociclistului L. O'Chaney, din garda personală a președintelui, a pornit, cu viteză spre spitalul central din Dallas, era, desigur, prea tîrziu. Medicii chirurgi n-au putut face altceva decît să constate moartea lui J. F. Kennedy, în al cărui creier glontele făcuse leziuni profunde.

Cîțiva trecători văzuseră fulgerele armei la fereastra celui de al 5-lea etaj al blocului de pe trotuarul opus cortegiului prezidențial. Descinderea făcută aproape imediat a confirmat faptele. Arma a fost găsită. Identitatea trăgătorului rămînea necunoscută, dar fusese văzut un tînăr care fugea către străzile înguste ale cartierului nou, din apropiere. Un polițist, avertizat prin radio, a încercat să-l oprească. A fost împușcat cu un glonte de revolver. Criminalul s-a refugiat într-un cinematograf, dar a fost semnalat urmăritorilor de casierul sălii și, după o scurtă rezistență, arestat. Era, după cum se știe, Lee Harvey Oswald, un om tînăr, de foarte puțină vreme instalat la Dallas și care, pînă în preziua atentatului, făcea planuri incoerente de globetrotter. Asasinatul s-a

Dallas-1963. Cortegiul prezidențial pe străzile orașului. Cîteva minute mai tîrziu avea să se producă atentatul

produs într-o zi de vineri. Sîmbătă, Oswald a fost interogat de două ori, de reprezentanți ai poliției locale, de agenți federali și de procurorul orașului Dallas. Răspunsul lui a fost stupefiant și invariabil: „Neg acuzațiile ce mi se aduc. Nu am comis nici o acțiune de violență". Interogatoriul trebuia să continue. Dar a doua zi, duminică, în momentul cînd ieșea din culoarul celulelor, în chiar clădirea închisorii, Oswald a fost ucis, cu un glonte de revolver, de un oarecare Jack Ruby, negustor falit, barman suspect, prea puțin cunoscut ca partizan al lui Kennedy, în schimb urmărit pentru relațiile sale cu gangsterii. Interogatoriul a fost strămutat asupra acestui nou asasin. Dar, pentru a doua oară, misterul a rămas compact. Pretenția lui Ruby de a fi săvîrșit crima din rațiuni patriotice și cetățenești, spre salvarea demnității orașului Dallas, nu putea convinge pe nimeni. De altfel, însuși Jack Ruby a murit, după scurt timp, de o neverosimilă criză de apendicită, operată, probabil, în mod prea sumar.

Moartea președintelui John Kennedy și cele două morți ce au urmat, nici una îndeajuns de limpede și precis explicate, au lăsat în urma dramei politice și omenești din orașul texan o lungă listă de întrebări. Noul președinte al Statelor Unite, Lyndon Johnson, el însuși originar din Texas, a ordonat, bineînțeles, o anchetă extraordinară, pusă sub comanda și controlul judecătorului Earl Warren, președintele Curții Supreme. Membrii comisiei de anchetă, uneori ajutați, alteori mai mult sabotați de autoritățile polițienești și judiciare din Dallas, au întocmit un dosar imens, care a fost tipărit și publicat. Pe lîngă acest „monument al incertitudinii", cum a numit un ziarist dosarul „Warren", au fost redactate și rapoarte confidențiale, înmînate direct președintelui Johnson. Tot în mîinile acestuia se zice că ar fi fost depuse și anumite documente cu caracter „strict secret", pe care Lyndon Johnson le-ar fi apreciat, însă, ca neconcludente și le-a clasat în arhiva lui „confidențială".

Mulți juriști și foarte mulți ziariști au discutat ancheta de la Dallas și raportul comisiei Warren. Majoritatea lor au contestat un detaliu sau altul. La un moment dat, un procuror a declarat că el știe pe „adevăratul autor al crimei de la Dallas", dar cînd a fost vorba să-i dezvăluie identitatea, procurorul a dispărut pentru un timp, după care a mărturisit că totul era o născocire de-a lui, pentru a-și face publicitate. Un avocat din New York a atras, de asemenea, atenția publicului asupra sa, atunci cînd a făcut bilanțul anchetei de la Dallas. Au fost puse, a socotit avocatul, peste trei mii de întrebări legate direct de atentat și de cei doi morți care l-au urmat pe John Kennedy. Din totalul acesta, circa 2 400 de întrebări, în general benigne, au căpătat răspunsuri prompte, de regulă discutabile, cum ar fi datele de identitate și de antropometrie, datele medicale etc. Dar circa 600 de întrebări au rămas, pînă acum, după trecerea a aproape zece ani, fără de răspunsuri satisfăcătoare. Între acestea sînt întrebări privitoare la circumstanțele atentatului împotriva lui J. F. Kennedy, la probleme de „balistică", la numărul focurilor de armă auzite la locul crimei, la extraordinara capacitate de ochitor a lui Lee Oswald, la faptul dacă acesta ar fi făcut sau nu exerciții anterioare de tir cu arma cu lunetă. Nelămurite au rămas multe, poate prea multe din aspectele activității lui Oswald în anii, lunile și zilele anterioare atentatului. Absolut inexplicabilă apare, în plus, intervenția „răzbunătoare" a lui Jack Ruby — despre care se spune, însă fără probe materiale, că n-a avut alt scop decît să-l împiedice pe Lee Oswald să spună adevărul complet, să denunțe eventualii lui complici sau pe autorii morali ai atentatului, oamenii foarte bine camuflați care i-au procurat arma și au organizat condițiile tactice ale dramei de la Dallas.

Nimic n-a putut fi adăugat la dosarul crimei în anii ce s-au scurs de atunci. La Dallas viața a continuat, afacerile cu petrol și cu cirezile de vite s-au înmulțit, escrocheriile la fel. Numărul de atacuri criminale a crescut, de asemenea, dar ritmul lui de creștere este mai rapid decît al celorlalte sectoare. Willi Fritz, șeful poliției din Dallas, pe care la două-trei săptămîni după asasinarea președintelui Kennedy numeroase ziare americane îl con-

La mormîntul fostului președinte, Jacquie și copiii săi: John-John și Caroline

siderau „suspectul nr. 1" a fost îndepărtat, demult, de însuși președintele Johnson, din importantul post pe care-l ocupa. A și murit — undeva prin Texas, nu se știe de ce moarte. Dar, în locul lui n-a venit nimeni care să micșoreze „cota" de asasinate locale sau să aducă, în sfîrșit, o mică rază de lumină în obscura afacere a atentatului din '63.

În cele din urmă, singurul om de la care se mai așteptau elemente noi, sau cel puțin jaloane pe drumul adevărului, rămăsese Lyndon Johnson. Luna trecută — februarie 1973 — a murit și el, victima unui atac de cord. Boala îl urmărea de mai multă vreme, de cînd, revenit în Texasul lui originar, Lyndon nu avea decît neplăceri. Afacerile i-au mers prost. Prietenii i-au tăiat creditele, nimeni nu mai făcea publicitate prin postul de radio și tv — cu foarte locală rază de bătaie — pe care-l conducea „Lady Bird" Johnson, soția lui Lyndon, renumită pentru duritatea ei în afaceri și zgîrcenia ei în cheltuieli. Retras la un „ranch" din centrul pămîntului texan, sufocat de norii de praf pe care-i ridicau ultimele turme de vite mînate spre abatoarele Johnson de ultimii cow-boys, Lyndon Johnson a încetat din viață fără a spune nimănui dacă a existat sau nu o anumită „cutie neagră" în care s-ar fi aflat „adevăratele documente" privitoare la atentatul de la Dallas. Cu Johnson, s-a încheiat lista foștilor președinți ai Statelor Unite care supraviețuiau terminării mandatului lor. Generalul Dwight Eisenhower a murit în 1970, Harry Truman în 1972, Lyndon Johnson în 1973.

A fost, desigur, inevitabil faptul că în panegiricile consacrate de presă acestuia din urmă s-au rememorat împrejurările în care el a preluat funcția supremă în statul american. Amintirea lui John Fitzgerald a plutit din nou, ca o umbră ușoară sau, poate, ca un nor luminos, deasupra clinicii din Dallas, aceeași în care fusese dus el și unde-și dădea sufletul succesorul lui. Dar, în mod semnificativ, ziarele din Dallas au fost foarte discrete și n-au consacrat lui Johnson decît vreo cîteva rînduri, simple informații în uscăciunea cărora amintirile de acum un deceniu nici n-au mai avut loc...

Dar, dacă sîngele a început să fie uitat, ce s-a întîmplat, oare, cu „lacrimile de la Dallas" ? „N-am văzut niciodată o ființă mai împietrită de durere", spunea judecătorul Earl Warren despre Jacqueline Kennedy. Ziarele, la rîndul lor, adăugau, în reportaje pline de afecțiune, că în durerea ei, văduva lui John Fitzgerald n-ar fi putut primi o mai caldă consolare, o mai frățească mîngîiere, decît aceea arătată de Bob și de Teddy, cei doi frați mai tineri ai președintelui. Evident, de rochia neagră a femeii îndoliate se agățau două păpuși palide, speriate, care nu pricepeau nimic: Caroline (6 ani) și John-John (5 ani). Jacqueline știa că în fața ei se deschidea un nou drum al vieții, pavat cu toate enigmele destinului care se arăta, în acele zile de groază, sub cele mai teribile aspecte. A face parte, totuși, din puternicul „clan Kennedy" însemna pentru tînăra franțuzoaică un adăpost durabil, o resursă de liniște, o posibilitate de consolare. Tabloul de familie era, pe atunci, imaginat și descris de unanimitatea presei, de marile reviste, de toate posturile de radio și mai ales de televiziunea din Statele Unite, care în ample reportaje despre atentatul de la Dallas acordau mult mai multe minute și coloane, mai multe ilustrații și comentarii văduvei și orfanilor lui John Kennedy decît noului venit la Casa Albă.

Aproape îndată după funeraliile naționale — în timpul cărora zeci de milioane de americani au admirat, plini de compasiune, masca dură, aspră, privirea absentă din ochii uscați ai Jacquelinei și mînuța lui John-John care saluta milităreste, așa cum făceau cadeții din gardă, lespedea de marmură neagră sub care rămînea dragul lui „dad" — Jacqueline J. F. Kennedy a primit rangul solemn de „doamnă a națiunii", „Lady of U. S. A.", și o generoasă dotație, o rentă care-i permitea, fără îndoială, o viață confortabilă și o ireproșabilă educare a copiilor. Dar, împotriva sperantelor manifestate de un mare număr de americani, amprenta tragediei de la Dallas se pare că a fost prea puternică, urmările suferinței insuportabile, sechelele psihologice mai profunde decît se bănuia. Numai așa s-ar putea găsi o explicație faptului că, după o foarte scurtă perioadă de doliu, tînăra văduvă a hotărît să părăsească pămîntul și atmosfera americană, să ascundă în compartimentul cel mai adînc al memoriei amiaza sîngeroasă de la Dallas și să se refugieze pe insula Skorpios, o stîncă stearpă din Marea Ionică, și să devină soția unui vechi prieten, armatorul Aristotel Onassis.

(Va urma)

LE NOUVEL
OBSERVATEUR

Paris, avenue de Tourville, 2 bis...

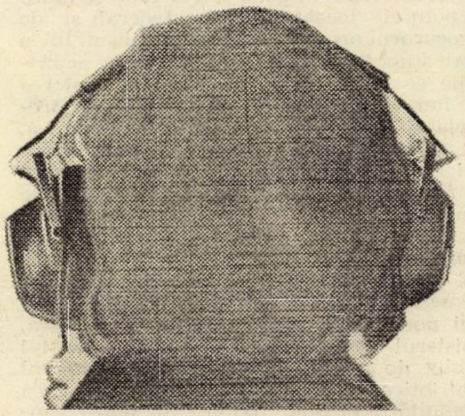

În timpul campaniei electorale din Franţa, săptămînalul „Le Nouvel Observateur" a publicat un document afirmînd că interceptarea convorbirilor telefonice este utilizată de anumite servicii franceze, cu dublul scop de a cerceta psihologia alegătorilor şi — mai ales — de a urmări activitatea unor oameni politici de stînga.

Oficial, ea nu există. Legal, este interzisă. Şi, cu toate acestea, în Franţa interceptarea convorbirilor telefonice se practică. Magnetofoane se rotesc în taină. Poliţişti cu căşti de ascultare la urechi urmăresc lumina roşie care le va indica momentul cînd Michel Rocard, Alain Krivine sau Jean Poudevigne vor ridica receptorul. Relatări ale convorbirilor interceptate circulă de la Ministerul de Interne la Elysée şi Matignon, de acolo la cabinetele miniştrilor, la statele majore ale partidelor majorităţii — şi chiar ale opoziţiei — iar, uneori, în oficine unde se urzesc şantaje dezgustătoare.

De la începutul campaniei electorale, serviciul de informaţii generale a pus în funcţiune, la cererea expresă a ministrului de interne Raymond Marcellin, un dispozitiv de sondaj bazat pe folosirea instalaţiilor de ascultare. Cabine publice alese cu grijă şi linii telefonice particulare sînt racordate la centrul de interceptare din Paris. Astfel, convorbirile telefonice ale unor anumiţi alegători sînt înregistrate, iar conţinutul lor, în special cînd este vorba de teme politice, sînt analizate minuţios de către experţii Ministerului de Interne. Pentru Raymond Marcellin, este important să încerce să pătrundă secretele alegătorilor, să descopere misterioasele resorturi ale reacţiilor lor, să depisteze argumentele la care aceştia ar putea fi sensibili — toate acestea cu scopul de a permite candidaţilor majorităţii să-şi adapteze mai bine declaraţiile publice deziderateloor profunde ale electoratului.

Convorbirile telefonice sînt ascultate, iar fostul ministru al justiţiei René Pleven a recunoscut acest fapt în cursul unei dezbateri în Adunarea Naţională, în mai 1970, adăugînd însă că, „interceptarea convorbirilor nu trebuie să fie utilizată decît pentru a proteja statul şi interesul public împotriva celor care încearcă să le lezeze".

Despre „stat şi interes public" există, în U.D.R. şi în cercurile sale, o concepţie atît de largă şi, totodată, atît de îngustă, încît ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat : ascultarea convorbirilor telefonice, care trebuia să fie o excepţie, a devenit, dacă nu o regulă, cel puţin un obicei.

Un obicei ilegal. Articolul 368 din Codul penal arată că „va fi pedepsit cu închisoare de la două luni la un an şi cu o amendă de la 2 000 la 50 000 de franci, sau numai cu una dintre cele două pedepse, oricine va aduce, deliberat, un prejudiciu intimităţii vieţii particulare a altei persoane ascultînd, înregistrînd sau transmiţînd, prin intermediul vreunui aparat, cuvinte pronunţate într-un loc particular de către o persoană, fără a avea consimţămîntul acesteia". Mai clar nici nu se putea spune. Şi, cu toate acestea, textul de mai sus, votat în iulie 1970, nu a adus nici o schimbare.

INSTRUMENT DE ŞANTAJ

„Ascultarea convorbirilor nu încetează să se extindă asupra unor sectoare care nu au nimic de-a face cu criminalitatea, dar care ţin, în schimb, de libertatea personală şi politică. La ora actuală, se interceptează convorbirile telefonice ale ziariştilor, ale liderilor sindicali, ale oamenilor politici, ale membrilor cabinetelor ministeriale şi chiar ale miniştrilor. Eventualii candidaţi în alegeri sînt supuşi şi ei ascultării, ba chiar şi simplii cetăţeni, sub pretextul sondajelor de opinie. Aceste procedee sînt regretabile, deoarece ele afectează nu numai viaţa personală, dar şi libertăţile politice fundamentale. Dar care este destinaţia acestor interceptări ? Cui sînt prezentate conturile ? Numai primului ministru sau miniştrilor interesaţi ? Nu, despre ele se raportează şi directorilor de cabinet, şefilor de servicii etc.

Şi apoi, cine exploatează aceste interceptări ? Din ele se poate face un instrument de şantaj. Mai mult decît atît, cine decide să fie interceptată o persoană sau alta ? Şi, în fine, în cazul în care se abuzează de folosirea acestor interceptări, la ce instanţă se poate face apel ? Pot să vă spun că, în mai 1958, s-a mers pînă la confecţionarea, din raţiuni politice, a unor false interceptări telefonice în scopul de a intimida : s-a încercat, de exemplu, să se impună ideea iminenţei unei debarcări de paraşutişti. În planul politic, este un instrument periculos, care, chiar în timpuri normale, îi poate intoxica pe conducătorii ce apelează la el. În orice caz, le alterează judecata".

Autorul acestui rechizitoriu nu este nici Michel Rocard, nici François Mitterrand, nici Georges Marchais, ci Michel Poniatowski, secretar general al republicanilor independenţi[1]. În martie 1972, adjunctul lui Valéry Giscard d'Estaing era furios împotriva interceptării convorbirilor telefonice. El a adresat o interpelare scrisă primului ministru, întrebîndu-l dacă consideră normal ca „interceptarea convorbirilor telefonice să fie folosită pentru supravegherea ziariştilor, a oamenilor politici şi a simplilor cetăţeni şi ce măsuri intenţiona să ia pentru a combate un asemenea procedeu".

MACHIAVELLI ŞI FEYDEAU

În indignarea sa, Michel Poniatowski a mers chiar pînă la a sugera ca o comisie parlamentară de control sau de anchetă să se asigure „de inexistenţa acestor sisteme ilegale de urmărire". Cum era de aşteptat, sugestia lui Michel Poniatowski nu a fost reţinută. Dar el ştia ce spune. Căci virtuoasa furie a „prinţului" nu era gratuită : „Mînia deputatului de Pontoise — scrie ziaristul Jean Ferniot în cartea sa «Ça suffit !» («Ajunge !») — a fost provocată de unele aluzii maliţioase care i s-au făcut, să zicem la Elysée, în legătură cu o convorbire telefonică pe care o avusese cu mine".

Se întîmplă ca instalaţiile de interceptare să nu fie racordate numai la telefoanele opoziţiei. Iată ce a declarat François Mitterrand în Adunarea Naţională, în mai 1971 : „S-a recurs la interceptarea convorbirilor împotriva opoziţiei. Dar sînt sigur că se manifestă un mare interes faţă de ceea ce spune dl Edgar Faure cînd pretinde să arbitreze conflictele de la Nanterre în locul domnului ministru al educaţiei naţionale. La fel se întîmplă şi cu ceea ce se spune la reuniunile grupărilor Présence şi Action du Gaullisme. Aş dori ca legea să condamne abuzurile de acest gen.

În 1965, în intervalul dintre cele două tururi ale unui scrutin naţional, anumite persoane avînd un moment de rătăcire în legătură cu rezultatele acestuia — rătăcire pe care eu nu o împărtăşeam — anumite persoane, deci, mi-au adus rezultatele convorbirilor telefonice pe care li se ordonase să le asculte. Am refuzat să iau cunoştinţă de ele, deoarece nu mă pretez la aşa ceva. La ora actuală, un anumit număr de deputaţi din opoziţie primesc — eu nu mă număr printre ei, deoarece nu doresc aşa ceva — copia documentelor referitoare la interceptări pe care dl ministru de interne le are pe masa sa".

„Această reţea a indiscreţiei, spionajului şi denunţărilor — scrie în ultima sa carte primul secretar al Partidului Socialist — nu cruţă nici un sector : politică, administraţia, armata, presa şi chiar legăturile interministeriale, această reţea telefonică specială care asigură contactul cu membrii guvernului".

Înregistrarea anumitor convorbiri efectuate pe această reţea interministerială

[1]) În „Cartes sur table" (Fayard)

O sală a G.I.C. (Gruparea Interministerială de Control). Aici se centralizează toate interceptările telefonice din Paris. Aparatele din imagine permit să se identifice numerele de telefon chemate de persoana ascultată

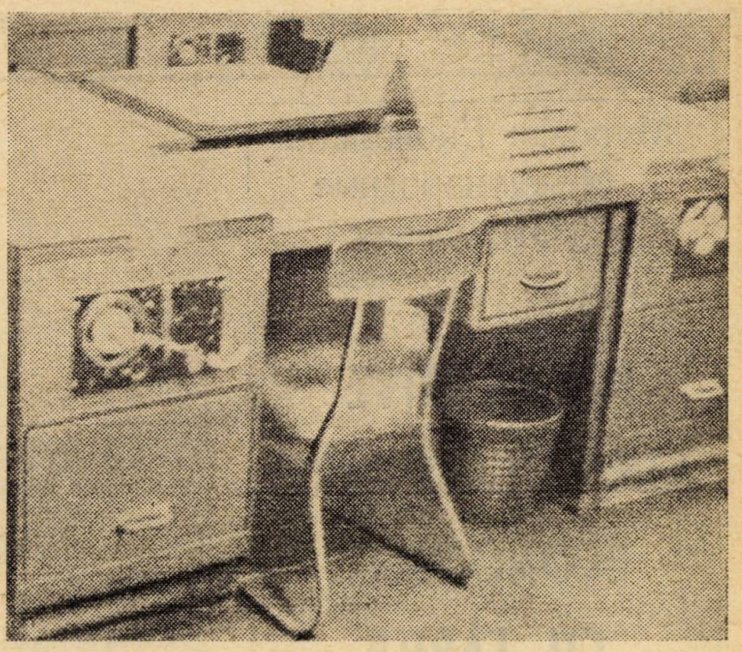

Aparat de ascultare și înregistrare a convorbirilor telefonice

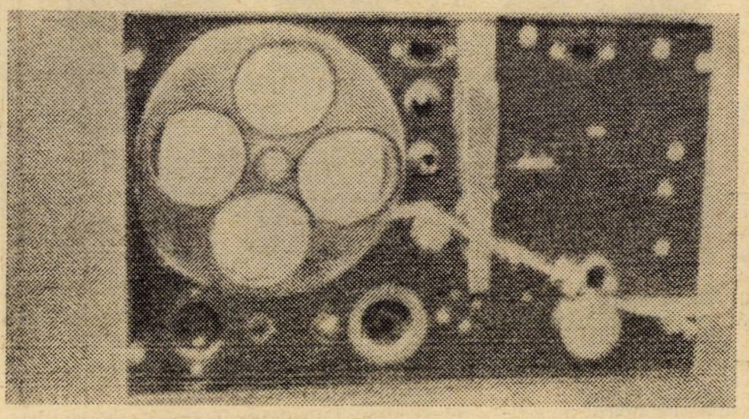

ar fi jucat, se zice, un rol important în „executarea" lui Jacques Chaban-Delmas și în căderea în disgrație a lui Albin Chalandon. De altfel, din întîmplare, indignare tardivă sau răzbunare, fostul ministru al echipamentului avea intenția să lanseze, după alegerile legislative, o campanie în sprijinul cererii de a se pune sub interdicție ascultarea convorbirilor telefonice.

Grea treabă ! Căci succesiunea scandalurilor a dat naștere unui climat de neîncredere, de suspiciune atît de intens încît, în rîndurile personalului politic și administrativ francez, toată lumea bănuiește și vrea să spioneze — sau să pună pe cineva să spioneze — pe toată lumea. Iar interceptările, care sînt astăzi, concomitent, un mijloc „de informare", un instrument de represiune și o forță de disuasiune, se înmulțesc. Se pare, chiar, că este pe cale să ia ființă o veritabilă bursă neagră a denunțurilor. Căci, nu sînt ascultați numai strategi politici, funcționari, ziariști și maniaci ai fotocopiilor.

La capătul firului, în locul lui Machiavelli sau Clausewitz, se află cîteodată Courteline sau Feydeau : a devenit un lucru notoriu că anumite personalități cu relații, prieteni ai unor miniștri sau deputați influenți, pot obține o instalație de ascultare pentru a-și spiona soția sau rivalul în afaceri.

„Bănuiesc, — se zice că ar fi declarat, în anturajul său, Michel Poniatowski — că acest gen de favoruri se acordă uneori în schimbul unor recompense materiale..."

E mult de aici și pînă la protecția statului și a interesului public, despre care vorbea ministrul de justiție.

Astăzi, la Paris sînt ascultate o mie cinci sute de linii telefonice de către Siguranța militară, poliția judiciară, S.D.E.C.E., D.S.T. și, mai ales, de către Informațiile generale care supraveghează, ele singure, peste 800 de abonați.

Sînt ascultate convorbirile telefonice ale sindicaliștilor, ale oamenilor politici de toate nuanțele, ale liderilor de stînga, ale ziariștilor considerați a fi prea bine informați, ale traficanților de arme, ale recrutorilor de mercenari, ale funcționarilor, sau personalităților politice care îi frecventează pe transfugii străini — mai ales dacă aceștia din urmă sînt originari din țările din Est — ale mișcărilor revoluționare, ale cercurilor palestiniene, ale bretonilor, bascilor, catalanilor, corsicanilor, cubanezilor, ale personalului ministerelor și administrațiilor... „Orice persoană, — spune, pe scurt, un polițist — susceptibilă de a deranja guvernul".

„COPOII" DE LA P.T.T.

Vom spulbera imediat o legendă care mai dăinuie, și anume că este imposibil să se descopere branșamentul unei instalații de interceptare pe o linie telefonică. Paraziții care se aud uneori nu sînt efectul slabei calități a rețelei telefonice franceze. Mai mult decît atît, instalația de ascultare funcționează din momentul în care se ridică receptorul, iar magnetofonul se pune în mișcare chiar înainte de a se fi format numărul.

Această tehnică nu este nouă : o parte a infrastructurii utilizate la Paris datează de 30 de ani, din timpul cînd Gestapoul hotărîse să racordeze toate centralele telefonice din Paris la un centru de ascultare situat în apropiere de Domul Invalizilor. Această rețea telefonică clandestină nu a fost distrusă la eliberare. Ea continuă să funcționeze și astăzi. Principala operațiune constă în a racorda linia „de supravegheat" la această rețea-pirat.

Această sarcină a fost încredințată unor „echipe centrale", compusă fiecare din zece tehnicieni de telecomunicații și depinzînd direct de departamentele regionale ale P.T.T. Supranumiți „copoii" de către colegii lor, acești funcționari vin în centrale de obicei în timpul pauzelor sau la sfîrșitul zilei de lucru. De cele mai multe ori, ei nici măcar nu iau legătura cu șeful serviciului — căci nu sînt obligați să o facă — și se îndreaptă către „repartizori". Aceste organe sînt situate între punctele de pornire ale firelor legate la rețeaua publică și inima centralelor automate.

„Copoii" aduc cu ei cabluri și aparate de sudură. Două mici suduri sînt suficiente pentru a face legăturile : un fir roșu și un fir alb, împletite într-un etui din material izolant și legate la punctul de plecare al cablurilor instalate de Gestapo. În unele centrale pariziene sînt necesari, cîteodată, 20 sau 30 metri de cablu pentru a lega un punct de altul.

„Nu este greu să se depisteze aceste branșamente clandestine, spune un sindicalist de la P.T.T. Într-o centrală telefonică, orice operațiune face obiectul unei statistici. Fiecare branșament este înscris într-un registru. Firele pentru ascultare sînt puse clandestin, ele nu figurează, deci, în registru. Se întîmplă ca un agent care verifică liniile să descopere două fire suplimentare. În acest caz, nu sînt decît două soluții : fie că aceste fire au fost montate pentru a testa traficul pe linie, ceea ce se face atunci cînd un abonat contestă suma înscrisă în factura de plată ; în acest caz, branșamentul este notat în registru. Sau branșamentul nu este înregistrat, și atunci este vorba de o instalație de ascultare. Este datoria agentului să distrugă această linie suplimentară. Eu am făcut-o de mai multe ori. Dar este inutil, căci oamenii din echipele centrale revin două zile mai tîrziu".

Și o altă legendă ce trebuie distrusă : că instalațiile de ascultare nu sînt branșate cu cleme „gură-de-crocodil" ; „aceste cleme sînt rezervate branșamentelor provizorii, spune un tehnician, de pildă, atunci cînd un abonat cere să fie radiat".

CHEILE CU CINCI CRESTĂTURI

Aceste cabluri duc la un grup de clădiri cenușii și învechite, ascunse în spatele unor ziduri lungi, în aripa de vest a Domului Invalizilor, la întretăierea străzii Tourville cu bulevardul La Tour-Maubourg. Aceste localuri, foste grajduri, aparțin Siguranței militare. Aici se află sediul G.I.C. (Gruparea interministerială de control), care centralizează toate interceptările telefonice din Paris. La G.I.C. nu poate intra oricine. Poarta metalică a clădirii de pe strada Tourville, nr. 2 bis, este riguros supravegheată. Personalul de gardă este compus din militari din trei arme care se schimbă în post. Șefii de post sînt jandarmi.

Pentru a intra pe poartă, fiecare colaborator al G.I.C. trebuie să prezinte legitimația. Ceva mai mică decît un pachet de cărți, această legitimație galbenă, cu colțuri rotunjite, are o fotografie, un număr de cod, numele și prenumele posesorului, lista „semnelor lui particulare" și o dată de validitate. După ce a trecut de poartă și pe lîngă postul de pază, intră în curte, unde se înșiră, în fund și pe dreapta, clădirile Siguranței militare și, la stînga, cea de interceptări telefonice.

Aici, legitimația nu mai este suficientă. Pentru a putea intra pe ușa acestei clădiri, este nevoie să ai o cheie. O cheie ciudată, cu cinci crestături, care deschide toate ușile. Căci, aici, ușile nu au clanțe, și fiecare trebuie să le încuie în urma sa. Localurile sînt triste și murdare, sufocante vara, supraîncălzite iarna. Pereții sînt văruiți în galben, ușile vopsite roșu. Lumina de abia pătrunde prin plăcile de plexiglas care acoperă deschizăturile din plafon.

(Va urma)

Мировая Экономика и Международные Отношения

MOSCOVA

PERSPECTIVE ALE COLABORĂRII ECONOMICE CU ȚĂRILE OCCIDENTALE

Momentul semnării, la 25 mai 1972, a Acordului de colaborare în domeniul protecției mediului ambiant între U.R.S.S. și S.U.A.

ÎN PREZENT, între țările socialiste europene și statele Europei occidentale funcționează peste 80 de acorduri comerciale pe termen lung. Multe din aceste țări au încheiat între ele acorduri pe termen lung de colaborare economică și tehnico-științifică.

În cele din urmă, sub presiunea circumstanțelor obiective pe plan intern și internațional, guvernul Nixon a fost nevoit să recunoască faptul că menținerea vechii poziții negative față de relațiile economice cu Uniunea Sovietică contravine, în primul rînd, intereselor naționale ale S.U.A. Tratativele la nivel înalt din mai 1972, de la Moscova, și încheierea unor acorduri sovieto-americane au creat posibilități reale pentru o cotitură radicală în dezvoltarea relațiilor economice dintre cele două mari puteri ale lumii.

Unele cercuri politice reacționare din S.U.A. critică acordurile economice sovieto-americane, pretinzînd că ele nu ar fi avantajoase decît pentru Uniunea Sovietică. Or, potrivit datelor Biroului pentru comerțul internațional al Ministerului Comerțului al S.U.A., dacă, în anii viitori, volumul exportului american în Uniunea Sovietică va spori de la 160 milioane dolari (cît este în prezent) la 1 miliard dolari, aceasta va da de lucru unui număr de peste 60 000 de muncitori americani. Printre altele, cunoscutul economist american Samuel Pisar și alți specialiști își exprimă speranța că, în cazul existenței unor condiții favorabile, spre sfîrșitul perioadei de cinci ani volumul comerțului S.U.A.—U.R.S.S., ținîndu-se seama de proiectele comune, poate ajunge la 2 sau chiar 5 miliarde dolari pe an. Ministerul Comerțului al S.U.A., de exemplu, a acordat deja autorizație de export în U.R.S.S. de utilaj pentru industria de automobile în valoare de cîteva sute milioane dolari.

Comerțul reciproc al statelor socialiste și statelor capitaliste dezvoltate din punct de vedere industrial s-a transformat în anii '60 într-unul din cele mai dinamice sectoare ale comerțului mondial: ritmul său de creștere medie anuală a depășit aproape de 1,5 ori ritmul de creștere a comerțului mondial în ansamblu. Schimburile comerciale între Uniunea Sovietică și țările Occidentului au depășit, în anul 1971, suma de circa 5,5 miliarde dolari.

Uniunea Sovietică achiziționează pe scară tot mai largă din Occident mașini, utilaje și procedee tehnologice pentru ramuri ale industriei moderne în a căror dezvoltare, dintr-o serie de motive, țările occidentale au realizat un nivel tehnic mai înalt, în acest context putîndu-se cita chimia, construcția de automobile și o serie de alte ramuri ale industriei constructoare de mașini, tehnica computerelor, industria de prelucrare a gazelor și cea alimentară. Creșterea, în ultimii ani, a bunăstării materiale a poporului sovietic a generat, de asemenea, o sporire a importului de mărfuri de larg consum din țările capitaliste dezvoltate.

Pe de altă parte, livrările din Uniunea Sovietică joacă, în mod tradițional, și vor mai juca evident un rol important în asigurarea bazei de materii prime a industriei țărilor occidentale.

În economia unor state occidentale, exportul în Uniunea Sovietică a devenit un important factor al progresului tehnic, al sporirii capacităților de producție și asigurării folosirii brațelor de muncă.

Se poate constata deja o anumită concurență între firmele capitaliste pentru accesul pe piața sovietică și participarea la proiectele comune de mare amploare. Nici pe departe nu toate firmele industriale occidentale dețin capitalul, experiența și cunoștințele tehnice necesare pentru a participa la această luptă de concurență. „Numai cele mai calificate întreprinderi industriale reușesc să supraviețuiască pe piața sovietică", — a declarat, de exemplu, M. Billota, reprezentant al E.N.I. (Italia).

La baza posibilităților prezente și viitoare de colaborare economică între Uniunea Sovietică și țările occidentale se află planurile sovietice de noi investiții capitale și modernizare a producției industriale, precum și problema tot mai acută pentru Occident a desfacerii producției sale industriale. Pînă în prezent, țările socialiste și capitaliste nu au folosit decît stratul superficial al posibilităților colaborării mutuale, nu au făcut decît să înceapă lichidarea barierelor economice ridicate în anii „războiului rece". Evenimentele din lume evoluează în prezent în așa fel încît este de așteptat nu numai o simplă menținere a tendințelor actuale, ci și o schimbare calitativă în relațiile economice dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate.

Una din orientările cele mai promițătoare ale colaborării general-europene o constituie unificarea eforturilor unor țări partenere în soluționarea problemelor referitoare la materii prime, energetică, combustibili, care preocupă țările Europei. În virtutea unor condiții naturale, principalele resurse europene moderne de combustibili și materii prime industriale se află în răsăritul continentului. De aceea, investitorii occidentali manifestă interes pentru fructificarea capitalurilor lor în cadrul unei colaborări bilaterale și multilaterale cu Uniunea Sovietică și alte țări socialiste în compartimentele exploatării zăcămintelor de minereuri metalice, al rezervelor de materii prime chimice, extracției, transportului și prelucrării țițeiului și gazelor.

La rîndul său, Uniunea Sovietică ar putea participa la înfăptuirea unor programe economice în țările capitaliste. Fabricarea întregului complex de utilaj pentru centralele atomo-electrice implică cheltuieli exorbitante pentru oricare țară occidentală. Uniunea Sovietică a progresat mult în acest domeniu, îndeosebi în crearea de reactoare nucleare de mare capacitate și în producția de combustibil nuclear îmbogățit. Potrivit aprecierilor presei occidentale, experiența și posibilitățile de producție ale Uniunii Sovietice prezintă un interes considerabil pentru principalele țări vest-europene.

În Europa, există deja premise economice reale pentru realizarea unor importante proiecte general-europene: crearea unui sistem energetic unic, construirea unei rețele europene de conducte, crearea unui sistem european unic de transporturi fluviale, dezvoltarea a diverse forme de telecomunicații ș.a.m.d.

Mutațiile în relațiile economice dintre țările socialiste și cele capitaliste par a fi imposibile dacă o parte sau alta nu va depune eforturi serioase pentru soluționarea importantelor probleme aflate în calea dezvoltării colaborării lor reciproce. În Occident un astfel de obstacol îl constituie, în primul rînd, diferitele forme de discriminări față de țările socialiste. În Europa, de exemplu, politica Pieței comune este îndreptată spre separarea economică a țărilor socialiste și capitaliste. Tarifele vamale, cotele restrictive și alte măsuri discriminatorii aplicate de Piața comună creează o barieră greu de trecut în fața exporturilor țărilor socialiste și împiedică dezvoltarea unor forme de colaborare promițătoare cum ar fi o largă cooperare industrială.

Uniunea Sovietică trebuie să rezolve o serie de probleme importante pentru a îmbunătăți premisele economice interne ale extinderii colaborării cu țările occidentale. Aceasta se referă, în primul rînd, la structura și volumul exporturilor sovietice, la calitatea produselor exportate, la metodele activității de comerț exterior..

N. Smeliov

Rinascita
ROMA

O COTITURĂ POLITICĂ IMPORTANTĂ

John Sendy
președintele Partidului Comunist din Australia

POLITICA australiană a înregistrat o răsunătoare cotitură la începutul lui decembrie, cînd, după 23 de ani, a luat sfîrșit conducerea conservatoare a țării în urma evidentei înfrîngeri suferită de guvernul liberal-agrar al lui McMahon și a victoriei Partidului laburist. Însuși guvernul McMahon a contribuit la înfrîngerea sa prin politica de aservire față de imperialismul american, prin politica sa de secolul 19 : „lege și ordine", frică de comunism ; prin dezinteresul său față de bunăstarea socială, insensibilitate față de clasele sărace și cultul bogăției și al profitului.

Guvernul McMahon a trimis soldați să lupte în Vietnam și a întemnițat pe toți cei care au refuzat. Guvernul conservator a sprijinit rasismul în Africa de Sud și Rhodesia. A refuzat să înceapă orice acțiune concretă pentru expulzarea din țară a teroriștilor ustași croați. A tratat într-un mod inuman populațiile aborigene australiene, bătrînii pensionari și muncitorii cu salariu mic. S-a opus cererii de „salariu egal la muncă egală" pentru femei, creșterii retribuțiilor și sistematic a adoptat o politică de înfruntare a sindicatelor.

Astfel, în timpul campaniei electorale, sloganul Partidului laburist australian — „Este momentul" — a zguduit țara și a făcut să apară marile rezerve de nemulțumiri și opoziție care, încetul cu încetul, își făcuseră loc în întreaga populație. Imediat după victoria electorală, guvernul laburist al lui Whitlam a început lucrul cu o excepțională rapiditate. Au fost rupte relațiile diplomatice cu Taivanul și au fost stabilite raporturile cu Republica Populară Chineză. A fost recunoscută Republica Democrată Germană, au fost făcuți primii pași pentru condamnarea apartheidului din Africa de Sud, iar raporturile cu Rhodesia s-au răcit.

Pe plan legislativ, au fost luate unele inițiative pentru reglementarea unui important număr de probleme : evaziunea fiscală și apărarea echilibrului ecologic ; alte probleme în legătură cu care s-a promis o legislație modernă sînt : pensiile de bătrînețe, invaliditate și pentru văduve ; procedura de divorț, imigrarea, populațiile aborigene, mijloacele de comunicare de masă.

Se poate spune că noul guvern a acționat pînă acum cu o energie, fermitate și competență care nu se mai înregistraseră în politica australiană după cel de-al doilea război mondial. Ceea ce lasă să se presupună că există posibilitatea ca aceste acțiuni să continue și în viitor.

Mulți experți ai Partidului laburist australian s-au angajat cu pasiune în studiul unui program de reforme pentru corectarea celor mai mari racile ale societății australiene : inegalitatea și injustiția. Au fost formulate planuri pentru ridicarea salariilor muncitorilor, pentru creșterea pensiilor și abolirea impozitelor asupra salariilor mici. Guvernul e solicitat să înceapă o acțiune curajoasă pentru exploatarea enormului potențial de bogății naturale pe care Australia îl posedă (gaz, petrol, minerale) și care astăzi este uzurpat de monopolurile americane, japoneze și engleze. Guvernul consideră că prin astfel de planuri va fi posibilă obținerea de enorme beneficii ce vor putea fi folosite la finanțarea reformelor sociale pe scară largă și lansarea programelor pentru apărarea mediului și pentru promovarea culturii.

Încercînd să-și continue programele, guvernul laburist australian va întîlni, în mod sigur, probleme serioase, în lunile următoare. Multe din aceste obstacole vor veni din partea clasei conducătoare, din partea monopolurilor, a marilor companii australiene și străine. Vor intra în funcțiune mașinații și sabotaje din partea șefilor birocratiei conducătoare, atît la nivel central cît și provincial, a acelei birocrații care, așa cum a arătat Marx, este „legată cu mii de fire de clasa conducătoare". Va veni atunci momentul de probă pentru Partidul laburist australian: sau recurge la un compromis, sau la îndeplinirea unui alt pas spre soluții mai avansate. În fața unor astfel de probleme, contradicțiile din Partidul laburist vor ieși la lumină : s-ar putea atunci afirma o poziție de reformism.

Partidul Comunist din Australia în a sa „Declarație programatică" adoptată în martie 1970 afirma : „Partidul laburist nu e o organizație omogenă. În interiorul său există conflicte și tensiuni datorate tradiționalei sale politici de sprijinire a claselor muncitoare și a integrării sale în structurile politice capitaliste. Din punct de vedere istoric, Partidul laburist e o organizație care a reunit și reunește multe tendințe de opinie".

Experiențele guvernelor laburiste în funcție în 1930 și apoi în 1940 arată că acestea au dus o politică mai de grabă de servire decît de amenințare a statu quo-ului social.

Din toate acestea se poate trage concluzia că guvernul Partidului laburist australian nu va încerca să amenințe sistemul capitalist, dar îl va administra mai eficient și mai uman. Acest lucru e gata să-l facă. Ca fapt în sine, alegerea unui guvern laburist nu amenință sistemul.

„Declarația programatică" a Partidului Comunist tratează această problemă în felul următor : „În urma sprijinului de masă al Partidului laburist, a tradiționalei sale identificări cu aspirațiile clasei muncitoare, a raporturilor sale cu sindicatele (multe din ele sînt afiliate partidului) și în urma existenței în sînul său a unor elemente socialiste, posibilitățile unei serioase schimbări a partidului nu poate fi neglijată. A o neglija ar însemna ignorarea unei probleme vitale : că masele populare pot evolua, astfel că, în loc să doreasă pur și simplu o oarecare reformă mai mult sau mai puțin importantă, ele se pot pregăti să-și asume un rol hotărîtor în acțiunea de schimbare a întregului sistem social.

Nu se poate aștepta ca asemenea schimbări să aibă loc în Partidul laburist ușor și în mod automat. Este nevoie de experiența din partea membrilor partidului și a simpatizanților căpătată în cursul marilor evenimente politice. Este nevoie de o mare și crescîndă inteligență din partea socialiștilor angajați în interiorul organizației laburiste și a unui efort constant în denunțarea contradicțiilor din societatea capitalistă. Toate acestea implică refuzul oricărei tendințe spre dreapta și a unei restructurări a organismelor partidului, ceea ce va duce la o participare activă a tuturor membrilor partidului, a sindicatelor afiliate și a simpatizanților în formulările și hotărîrile politice. Un partid laburist astfel transformat poate deveni o parte importantă a unei viitoare coaliții de stînga și pentru radicale schimbări sociale și pentru socialism".

În trecut, guvernele laburiste au înfăptuit unele reforme și s-au bucurat de popularitate ; după toate acestea au urmat, mai tîrziu, deziluzia și întoarcerea la conservatorism a unei mari părți din masa alegătorilor. Cu alte cuvinte, precedentele guverne laburiste nu au dus la o consolidare a stîngii în rîndul maselor. Aceasta, din cauza slăbiciunii curentelor revoluționare și socialiste din Australia și a slăbiciunii mișcărilor de masă și a luptelor pentru schimbări radicale în țară.

Există, totuși, un motiv să se creadă că Australia de azi e diferită de cea din trecut. Mișcările de masă au devenit mai cuprinzătoare, mai profunde și au avut un pronunțat caracter de sfidare a sistemului capitalist. Agresiunea americană și australiană împotriva Vietnamului a provocat o profundă nemulțumire în multe sectoare ale populației, în special printre tineri, și a avut drept consecință apariția unor sentimente de aversiune în legătură cu morala capitalistă, sau cel puțin a provocat multe dubii în legătură cu morala capitalistă. Experiența și metodele de luptă împotriva războiului în Vietnam au avut și alte rezultate. Foarte puternice au

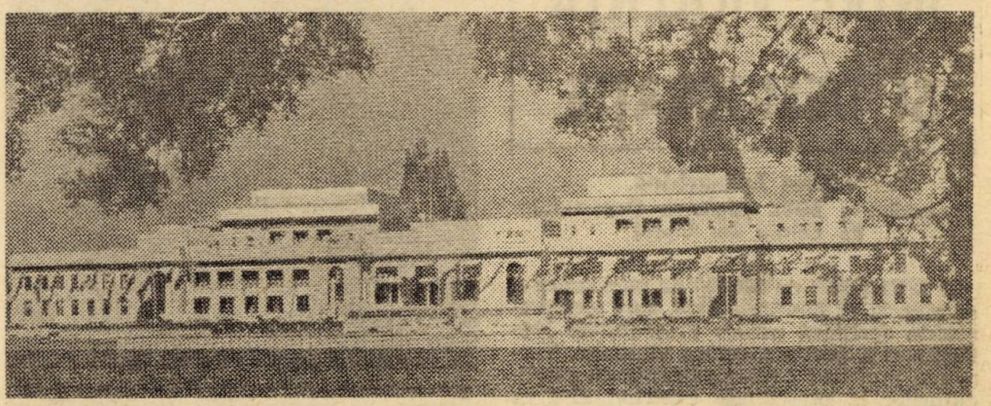

Canberra. Sediul parlamentului

fost agitațiile de masă în legătură cu structurile și calitățile instrucției publice, cu poluarea și apărarea mediul înconjurător, în legătură cu poziția și drepturile femeii în societatea actuală ; același lucru se poate spune în legătură cu protestele împotriva cenzurii și a birocrației și cu demonstrațiile pentru controlul muncitoresc și drepturile studenților. E greu de presupus că o astfel de mișcare ar putea ceda în fața unor compromisuri reformatoare. În această situație, perspectiva e aceea a unei întăriri a forțelor de stînga în Australia, folosind situația favorabilă determinată de prezența unui guvern laburist dispus să facă unele reforme.

Partidul comunist apreciază foarte pozitiv venirea la putere a Partidului laburist și politica sa actuală. El se va strădui să promoveze și să conducă mișcări populare în sprijinul reformelor socialiste ale guvernului, încercînd să-l determine să ia poziții și mai avansate. Partidul comunist va adopta o linie și programe socialiste în legătură cu toate problemele care vor sta în fața poporului australian și guvernului, și își ia sarcina de a contribui la creșterea conștiinței socialiste a maselor. Relațiile dintre Australia și S.U.A. reprezintă o problemă de o importanță specială. Pentru toți e cunoscut faptul că majoritatea din grupul parlamentar al Partidului laburist australian reflectă tendințele crescînde antiamericane ale populației, care au explodat în special odată cu agresiunea S.U.A. în Vietnam și cu creșterea exploatării bogățiilor Australiei de către marile societăți nord-americane.

Acum, acest guvern a respins orientarea spre S.U.A. a guvernelor precedente, iar continuarea „alianței americane" e rău văzută de laburiști. În orice caz, continuarea alianței cu S.U.A. și poziția ambiguă a guvernului australian în legătură cu problemele asiatice vor face, în mod sigur, obiectul unei mari campanii de proteste, în viitoarele luni.

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

CIPRU: ÎNTRE VIOLENȚĂ ȘI DEMOCRAȚIE

Vassos Lyssarides
președintele EDEK (Uniunea Democrată de Centru din Cipru)

O MULȚIME de 200 000 de persoane s-a adunat, la 18 februarie 1973, spre a-și manifesta sprijinul pentru președintele Makarios și a protesta contra violenței. Termenul prevăzut pentru prezentarea candidaturilor la președinție expirînd fără ca vreun alt candidat să se prezinte, acest miting de masă a fost un adevărat plebiscit în favoarea realegerii arhiepiscopului Makarios. Astfel, poporul Ciprului și-a pronunțat verdictul. El s-a declarat în favoarea unei proceduri democratice și contra oricărei forme de constrîngere. Totuși, amenințarea dezordinilor provocate de o grupare extrem de restrînsă condusă de generalul Grivas planează încă deasupra insulei.

Anul trecut, în februarie, a fost făcută o tentativă de a reduce guvernul Ciprului la nivelul unei administrații controlate din afară. Ea a eșuat. Eșecul acestei tentative a lăsat în urma ei însă amenințarea latentă a activității desfășurate de partizanii generalului Grivas, revenit în Cipru din exilul său în Grecia.

Președintele Makarios și-a definit atitudinea, declarîndu-se în favoarea unui Cipru independent, unitar, nealiniat, demilitarizat. De aceea, pentru a-și îndeplini planurile lor de colonizare a Ciprului, forțele externe ar fi avut nevoie de o administrație fantomă. Makarios refuzînd să adere la aceste planuri, îndepărtarea sa devenea necesară. Acesta a fost momentul apariției în insulă a lui Grivas, „importat" pentru a servi de violent catalizator împotriva lui Makarios. Președintele Makarios a refuzat să cedeze. Au fost făcute apoi eforturi pentru a fi amînate alegerile, dar și acestea au eșuat.

După verdictul categoric al poporului, ar fi normal să se ajungă la o încetare a oricărei activități ilegale contra guvernului cipriot. Din păcate, însă, acest lucru nu s-a întîmplat. Persistă anumite planuri de subminare a autorității conducerii cipriote și Grivas poate fi utilizat pentru acțiuni susceptibile de a justifica o intervenție din afară sub pretextul restabilirii ordinii interne.

Makarios a promis poporului că va lua măsuri pentru a pune capăt violenței, Dar, chiar în vocabularul drastic de care s-a servit pentru a caracteriza comportamentul lui Grivas și al partizanilor acestuia, se putea, totuși, desprinde o notă de speranță privind o apropiere finală pe o bază democratică, ceea ce, desigur, ar fi binevenită pentru toți. Dar dacă, totuși, unii desprind de aici posibilitatea anumitor iluzii sau tergiversări, aceasta ar fi dăunătoare securității și chiar existenței Ciprului. Ceea ce speră dușmanii Ciprului este ca reacția lentă dar fermă care se opune violenței în țară să degenereze și să capete un caracter care să dea posibilitatea justificării unei intervenții și a impunerii unor soluții nedorite de ciprioți. În sprijinul cauzei Ciprului trebuie luată o atitudine energică și decisivă contra tuturor manifestărilor de violență.

De la mitingul din februarie, președintele Makarios a fost investit cu noi puteri. El are posibilitatea de a pune în acțiune forțele cu care este investit pentru a salva rapid și efectiv țara. Forțele democratice sînt ferm hotărîte să mențină democrația, pacea, securitatea și dreptul poporului de a-și decide singur destinul. Violența și democrația se înfruntă astăzi în Cipru. Nu ne putem permite să pierdem această bătălie.

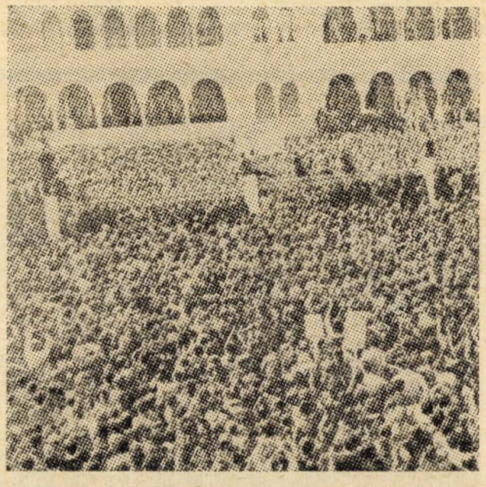

Nicosia, 18 februarie 1973. Manifestație de sprijin pentru președintele Makarios

Le Monde

PARIS

BRAZILIA ȘI JAPONIA AU ÎNCEPUT O COLABORARE SPECTACULOASĂ

MAREA putere de azi dînd mîna gigantului de mîine : cam aceasta este imaginea pe care oamenii de afaceri japonezi, succedîndu-se săptămînă de săptămînă în Brazilia, încearcă s-o prezinte despre noua și impresionanta colaborare economică dintre cele două țări. După ce s-a făcut propagatorul, în țara lui, al „miracolului economic japonez", ministrul de finanțe al Braziliei, Delfim Neto, este azi răsplătit din plin. Atunci cînd se opresc la Sao Paolo sau la Brasilia, după ce au străbătut statele Federației pentru a localiza viitoarele lor investiții, misiunile venite de la Tokio sau de la Osaka nu scapă nici un prilej de a elogia, la rîndul lor, „miracolul economic brazilian".

Un ritm de creștere remarcabil (10,4 la sută în 1972), o stabilitate politică notorie, un control sporit asupra inflației : după părerea oamenilor de afaceri japonezi, sînt întrunite toate condițiile pentru ca Brazilia să devină cel mai bun teren de investiții posibil. Ei nu sînt singurii care judecă astfel, de vreme ce, în 1972, potrivit cifrelor Băncii centrale a Braziliei, această țară a primit de două ori mai multe capitaluri străine decît în 1971 (3 520 000 000 dolari față de 1 846 000 000 dolari). Totuși, prezența economică japoneză în Brazilia dobîndește o asemenea amploare încît, după unii, la sfîrșitul secolului ea va înlocui pe aceea a Statelor Unite.

Indiciile și cifrele nu lipsesc. Japonia va deschide la Sao Paulo cel mai mare tîrg industrial organizat vreodată în afara fron-

tierelor ei. La începutul lunii februarie, statul major al grupului Mitsubishi, adică 26 de președinți de societăți, printre care Chujiro Fujino, directorul celei mai mari companii de export din lume „Mitsubishi Corporation", anunța la Brasilia investiții, directe și indirecte, de ordinul a un miliard două sute milioane dolari în următorii cinci ani.

Președintele Camerei de comerț și industrie a Japoniei în Brazilia, Ikuso Hirokawa, a afirmat recent că Japonia va investi, anul acesta, în Brazilia un miliard de dolari, adică jumătate din totalul investițiilor în străinătate și că se va situa, astfel, imediat după Statele Unite printre investitorii străini. În noiembrie trecut, întregul comitet de conducere al organizației patronale japoneze Keidanren a străbătut Pacificul și, la sfîrșitul vizitei sale, a declarat că Japonia este dispusă să colaboreze „în proporții nelimitate" la dezvoltarea Braziliei.

Motivele acestei irupții japoneze pe o piață care, deși numără aproape 100 milioane de locuitori, este foarte departe de a avea același număr de consumatori, au fost explicate de mai multe ori de Delfim Neto. Economiile celor două țări, a spus el, sînt complementare. Brazilia posedă uriașe resurse naturale, care abia încep să fie exploatate, o forță de muncă abundentă și ieftină, dar duce lipsă de tehnologie și de capitaluri. Japonia duce lipsă de materii prime, dar posedă tehnică, organizare industrială și exces de capitaluri, de vreme ce, potrivit președintelui lui „Mitsubishi Corporation", rezervele ei de devize vor atinge, anul acesta, 20 miliarde dolari.

Dar aceste „oferte de colaborare" nu sînt decît fața vizibilă a ofensivei japoneze, pe care unii o califică drept „agresivă". Ea se manifestă, de asemenea, în mod mai puțin spectaculos, dar nu mai puțin eficace, prin cumpărarea unui mare număr de întreprinderi private mici și mijlocii. „Strategia japonezilor — spune un bancher din Rio de Janeiro — constă în a intra în întreprinderi cu 10 sau 20 la sută din acțiuni și în a se prezenta astfel drept simpli asociați. Dar, odată intrați, ei sînt în măsură să îndrepte comercializarea producției spre companiile comerciale cu participație japoneză".

În ofensiva lui, Tokio a fost slujit, desigur, de vechimea și de mărimea coloniei japoneze din Brazilia. Imigrarea japoneză, care a început în primii ani ai secolului și s-a dezvoltat în special în perioada dintre cele două războaie mondiale, a jucat un rol de pionier în agricultura braziliană, introducînd culturi noi și controlînd întreaga aprovizionare cu fructe și legume a orașului Sao Paulo. Colonia japoneză din Brazilia are 700 000 membri, din care trei sferturi trăiesc în statul Sao Paulo și vreo 460 000 sînt „nisseii", adică imigranți din a doua generație. Prezenți în cinci bănci, trei societăți financiare, precum și în consiliile municipale și adunările legislative a mai multor state, japonezii formează un grup dinamic și coerent.

Misiunile venite din Japonia beneficiază și de un alt atu : diplomația lor proverbială. Nu numai că ele elogiază neîncetat o creștere economică considerată de ele „extraordinară", mergînd chiar pînă acolo încît să prezică, așa cum a făcut președintele întreprinderii de electronică „Toshiba", Toshino Doko, că „în secolul următor Brazilia va avea o putere economică mai mare decît a Statelor Unite" ; dar ele propun să intre în imensul rezervor brazilian în vîrful picioarelor. „Japonezii sînt în mod practic singurii investitori străini care acceptă forme de asociere pe o bază minoritară", spune unul din directorii Băncii naționale de dezvoltare economică. Fără să uite, probabil, polemicile angajate cu privire la jefuirea țărilor în curs de dezvoltare de către puterile industriale, japonezii afirmă — așa cum a făcut, printre alții, președintele lui „Mitsubishi Corporation" — că „participarea" lor la dezvoltarea braziliană va trebui să aducă profituri celor doi parteneri, evitînd astfel „problemele create de alte națiuni".

În orice caz, diversificarea investițiilor constituie unul din argumentele pe care Delfim Neto le-a expus anul trecut în fața ofițerilor Școlii superioare de război, pentru a răspunde acelora care vorbesc de o „denaționalizare" a economiei braziliene. Pentru ministrul finanțelor, nu există un pericol în această privință : investițiile străine, spune el, reprezintă numai 8 la sută din capitalurile investite în țară, și nu contribuie decît cu 5—6 la sută la formarea produsului național brut, adică 25 dolari pe locuitor (la un produs național brut pe locuitor de 470 dolari). „În total, e puțin — afirmă el. Am putea trăi fără capitalul străin, și am fi ceva mai săraci. Rămîne un fapt că efectul lui marginal este important". Potrivit ministrului, numai investițiile directe pot influența asupra suveranității naționale. Or, partea lor a rămas extrem de mică în „năvala" capitalistă din ultimii ani în Brazilia : 200 milioane dolari în 1972, din 3 520 000 000 dolari, restul constînd în împrumuturi acordate de bănci și de organisme internaționale, care sînt îndreptate de guvern, spune Delfim Neto, spre programe alese de el. El precizează că statul controlează sectoarele de bază (energie, siderurgie, transporturi, petrochimie) și a redus intrarea capitalului străin în băncile comerciale.

Charles Vanhecke

PROFIL

GAAFAR MOHAMMED EL NUMEIRI

președintele Republicii Democratice Sudan

După cum s-a anunțat, la începutul lunii aprilie a.c., președintele Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohammed El Numeiri, împreună cu soția, Buseina Numeiri, va face o vizită oficială în țara noastră, răspunzînd invitației președintelui Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu.

Gaafar Mohammed El Numeiri s-a născut la 1 ianuarie 1930 în localitatea Omdurman de lîngă capitala țării, Khartum, dintr-o familie de intelectuali. Studiază la Colegiul militar din Sudan, absolvindu-l în anul 1952 și dedicîndu-se carierei militare ale cărei începuturi au fost pentru el extrem de agitate. Ideile sale novatoare, ascuțitul spirit critic i-au atras numeroase neplăceri în armată. După ce fusese transferat disciplinar în mai multe garnizoane, în anul 1957, a fost exclus provizoriu din armată, stabilindu-i-se domiciliu forțat pe o perioadă de 16 luni.

După lovitura de stat militară a mareșalului Abbud, a fost reintegrat în armată, sub presiunea corpului ofițerilor și transferat la Juba, în sudul țării. Este rechemat la Khartum după aproape trei ani, iar la 21 octombrie 1964, participă împreună cu batalionul garnizoanei din Khartum, al cărui comandant era, la revolta populară care a răsturnat regimul mareșalului Abbud. Din noiembrie 1966 și pînă în decembrie anul următor a avut sarcina de a restabili ordinea în provincia Equatoria, una din cele trei provincii meridionale ale Sudanului aflate în conflict cu autoritățile de la Khartum.

Gaafar El Numeiri a fost conducătorul principal al evenimentelor din mai 1969, care au dus la instalarea sa în fruntea statului sudanez. Avansat general maior, Gaafar El Numeiri ocupă funcția de președinte al Consiliului Revoluției, comandant șef al forțelor armate sudaneze, deținînd totodată și portofoliul apărării. De la 28 octombrie 1969, în urma unei hotărîri a Consiliului Revoluției, a devenit și prim-ministru.

În iulie 1971, are loc o tentativă eșuată de lovitură de stat. În același an, Consiliul Comandamentului Revoluției îl numește șef al statului, numire care este supusă unui referendum național. În urma aprobării majoritare a acestei propuneri, Gaafar El Numeiri este instalat oficial în înalta funcție de președinte al Republicii Democratice Sudan la 12 octombrie 1971. Generalul maior Gaafar El Numeiri deține în continuare funcțiile de președinte al Consiliului de Miniștri, comandant șef al forțelor armate și ministru al apărării. De asemenea, el este și președinte al Uniunii Socialiste Sudaneze.

Devenit șef al statului sudanez, generalul Numeiri a făcut cunoscută hotărîrea guvernului său de a depune eforturi susținute pentru înlăturarea subdezvoltării economice și conflictelor rasiale și religioase între nordul și sudul țării. În acest sens, a fost pus în aplicare un amplu program de transformări sociale și economice progresiste menite să contribuie la întărirea independenței naționale a țării și la refacerea unității sale.

În martie 1972, cu prilejul vizitei în Sudan a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintelui Gaafar Mohammed El Numeiri i s-a conferit ordinul „Steaua Republicii Socialiste România" clasa I pentru aportul deosebit la dezvoltarea relațiilor dintre Sudan și România.

POSTA REDACTIEI

Creanțe. Devalorizare

Gheorghe Diaconescu, Bacău. Desigur, în condițiile interdependențelor economice actuale, aproape orice măsură cu caracter economic, din aproape orice țară, are o implicație externă, fiind resimțită, într-o proporție sau alta, și peste hotare. Cu atît mai mult provoacă un asemenea impact devalorizarea unei monede de talia și importanța dolarului, știut fiind că peste 3/4 din tranzacțiile mondiale, comerciale și de capitaluri, sînt executate în dolari, iar moneda americană reprezintă peste jumătate din rezervele monetare mondiale. Modul în care o țară resimte consecințele devalorizării dolarului depinde, în fond, de următoarele elemente: ponderea comerțului cu Statele Unite în cadrul totalului schimburilor comerciale, structura rezervelor monetare proprii, valoarea eventualelor creanțe față de străinătate în corelație directă cu structura pe țări (pe monede) a acestora.

Astfel, dacă ponderea comerțului cu S.U.A. în totalul schimburilor comerciale ale unei țări este mare, atunci țara respectivă va fi afectată, într-o măsură destul de importantă, de devalorizarea dolarului, întrucît, astfel, competitivitatea externă a mărfurilor americane crește comparativ cu cea a mărfurilor țării respective (exporturile americane, ieftinindu-se, sînt încurajate, în timp ce exporturile țării respective, scumpindu-se, sînt descurajate). În cazul în care ponderea comerțului cu S.U.A. este mică în totalul schimburilor comerciale, consecințele devalorizării dolarului pot fi considerate drept neglijabile.

Prin devalorizarea dolarului, dacă moneda americană reprezintă o parte însemnată a rezervelor valutare ale unei țări, această țară va fi expusă pierderilor. În schimb, dacă în tezaurul unui stat se găsesc, în cea mai mare măsură, aur sau monede care au cunoscut o revalorizare (de pildă, mărci vest-germane), atunci țara respectivă va beneficia în mod relativ de pe urma devalorizării dolarului.

De asemenea, dacă o țară are creanțe în dolari va fi beneficiară în condițiile devalorizării monedei americane, dar dacă aceste creanțe sînt, de pildă, în mărci vest-germane, atunci va fi în situația de a înregistra pierderi. Evident, în practică, nu poate exista numai una din situațiile evocate. De pildă, poate exista o țară în al cărei comerț exterior schimburile cu Statele Unite să dețină un loc important, dar care, în același timp, să aibă creanțe externe în dolari. În acest caz, efectele se compensează. Ca atare, **efectul final** — cu alte cuvinte dacă o țară este „beneficiară" sau „pierzătoare" — depinde de raportul (diferența) dintre efectele (cumulate) cu caracter pozitiv și cele (cumulate) cu caracter negativ.

Mircea Zamfirache, Brăila. Am publicat amănunte despre statuia Libertății în cadrul acestei rubrici în nr. 44 din 1969.

Israel

Emil Brustur, str. Florilor nr. 3, Gura Humorului, jud. Suceava și Teodor Pantea, comuna Arieșeni, satul Cobleș, jud. Alba. Vă mulțumim pentru cuvintele adresate redacției revistei noastre, iar în continuare vă oferim cîteva scurte informații în legătură cu unele din întrebările puse. Suprafața Israelului este de 21 000 km², iar populația de aproximativ trei milioane. (În teritoriile arabe ocupate în 1967 — Golan, Gaza și Sinai — trăiesc circa 975 000 de oameni). Serviciul militar este obligatoriu numai pentru populația de origine evreiască (89 la sută; restul populației — arabă și druzi), iar durata sa este de 36 luni la bărbați și 20 luni la femei. La celelalte întrebări vă vom răspunde într-un număr viitor.

Laboratorul „Concorde"

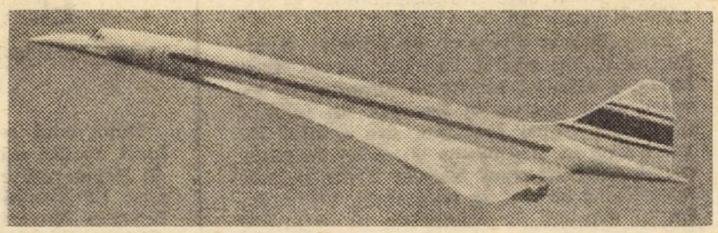

Ioan Chiriac, Horezu, jud. Vîlcea. După ce, acum cîtva timp, supersonicul „Concorde" (de fabricație franco-britanică) era obiectul unor refuzuri în lanț de a fi cumpărat de marile companii aviatice internaționale (vă sugerăm să consultați în acest sens și articolul din „Lumea" nr. 7 din 1973), iată că, în curînd, două avioane supersonice „Concorde" vor fi folosite ca laboratoare stratosferice. „Concorde 01" (francez) va efectua, începînd de la 2 mai a.c. și pînă în iulie, cincisprezece zboruri speciale pe itinerarul Golful Gasconiei — Marea Irlandei. La rîndul său „Concorde 02" (britanic) va zbura în regiunea Antarcticei (în sectorul Australiei). Cele două avioane vor facilita o serie de experiențe complementare asupra stratosferei și „păturii" de ozon (specifică acesteia), a cărui diminuare ar putea dăuna atmosferei în condițiile în care, în anii 1980—1990, numărul zborurilor supersonice (SST) ar crește în mod deosebit. Ambele supersonice vor zbura la peste 15 000 metri altitudine, adică la baza stratosferei. Fiecare din aceste zboruri va dura două ore și jumătate și se va efectua la răsăritul sau la apusul soarelui. Experiențele făcute cu aceste prilejuri nu vor împiedica utilizarea lui „Concorde 01" pentru observații asupra eclipsei de soare de la 30 iunie a.c. denumită de pe acum drept eclipsa secolului. Va fi pentru prima oară cînd, datorită unui avion de acest tip, o eclipsă va putea fi observată pe aproape toată durata ei. La timpul cuvenit, vom reveni cu noi amănunte.

C. E. P. A. L.

Mircea Adam, Mediaș. Comisia Economică a ONU. pentru America Latină (C.E.P.A.L.) nu este înființată în 1960, ci în 1948. Sărbătorește, anul acesta, împlinirea a 25 de ani de la creare, întrunindu-se, de aceea, în sesiune festivă la Quito (Ecuador) între 20 și 30 martie. Cu acest prilej, se analizează evoluția economiilor latino-americane, participarea Americii Latine la negocierile comerciale multilaterale din 1973 în cadrul G.A.T.T. și la Conferința mondială a populației, care se va ține în 1974, aplicarea științei și tehnicii în industrie, contribuția C.E.P.A.L. la rezolvarea problemelor mediului înconjurător. În ordine cronologică, iată sesiunile precedente: Santiago (iunie 1948); Havana (mai-iunie 1949); Montevideo (iunie 1950); Ciudad de México (iunie 1951); Rio de Janeiro (aprilie 1953); Bogota (august-septembrie 1955); La Paz (mai 1957); Ciudad de Panama — (mai 1959); Santiago (mai 1961); Mar del Plata (mai 1963); Ciudad de México (mai 1965); Caracas (mai 1967); Lima (aprilie 1969) și Santiago (mai 1971). La aceste reuniuni s-au luat numeroase măsuri importante pentru dezvoltarea continentului. De pildă, în 1949, la Havana s-au cristalizat aspirațiile țărilor latino-americane în materie de comerț și finanțare internațională; în 1951, în Mexic, s-a născut mișcarea de integrare economică a Americii Centrale; în Panama, în 1959, a fost inițiat programul de realizare a „Tratatului de la Montevideo", care a dat naștere Asociației latino-americane a liberului schimb (A.L.A.L.C.).

Alexandru Chirica. Piața Kogălniceanu nr. 1, Scara A, București, sectorul 6, dorește nr. 13/1972 al revistei „Lumea".

POSTA REDACȚIEI

Meteor

Emilian Vasiliu, Corabia. Satelitul artificial al Pămîntului lansat de U.R.S.S. în urmă cu zece zile, Meteor, este destinat cercetărilor meteorologice și nu transmiterii imaginilor televizate, așa cum afirmați în scrisoarea trimisă nouă. Iată, după agenția TASS, și alte amănunte despre noul satelit: apogeu — 903 kilometri; perigeu — 832 kilometri; înclinarea în raport cu Ecuatorul — 81,2 grade; perioada inițială a revoluției / 102,6 minute. La bordul său, Meteor posedă aparate care transmit fotografii ale norilor și zăpezii (din zona luminată și din cea întunecată a Pămîntului), cît și date despre energia termică reflectată și iradiată de Pămînt și atmosferă. Între altele, Meteor este dotat cu un sistem care asigură orientarea permanentă a antenei spre Pămînt, cu un sistem de energie electrică cu pile chimice orientabile spre Soare, cu un sistem de radio pentru măsurarea exactă a elementelor orbitei și cu un sistem radio-telemetric de transmitere a informațiilor.

Dezertori

Ion Dragu, București. Soarta celor aproape jumătate de milion de tineri americani care au ales dezertarea sau au refuzat încorporarea, demonstrîndu-și astfel dezaprobarea față de războiul dus de Statele Unite în Vietnam, formează subiectul unor aprige discuții în S.U.A. Mai mult de 60 000 dintre ei trăiesc clandestin în Statele Unite. În rest, majoritatea se găsesc în Canada, unde îngroașă rîndurile șomerilor, în Suedia (aproximativ 500), unde se bucură de sprijinul material al autorităților, și în Franța. După semnarea acordului de pace privind Vietnamul, acești tineri, pe care gestul lor i-a situat sub rigorile legilor S.U.A., au reclamat o amnistie din partea guvernului american. La 31 ianuarie, președintele Nixon s-a arătat drastic în această privință. „Cei care au dezertat vor trebui să plătească" — a declarat el.

Veneția — proba viitorului

Adrian Calotescu, București. Desigur, macheta despre care am scris la această rubrică în nr. 12 (pentru studierea fenomenelor hidraulice) e numai unul din multiplele încercări de salvare, într-un fel sau altul, a Veneției. Vechiul oraș italian a intrat, în special după inundațiile din 3—4 noiembrie 1966, în atenția savanților, inginerilor și tehnicienilor, care caută soluții pentru salvarea numeroaselor edificii, tablouri, sculpturi deteriorate de natură și, în ultimă instanță, pentru salvarea orașului. Veneția a devenit, așa cum scria Shirley Guiton într-un recent număr al buletinului „Information UNESCO", „un loc de încercare pentru alte orașe, un laborator pentru societatea secolului 21". Într-adevăr, scrie Shirley Guiton, „la Veneția se află concentrate într-un singur loc (interacțiunea lor putînd fi profitabil studiată) exemple ale dificultăților cele mai mari pe care le cunosc marile aglomerări. Orașul e un laborator pentru studiul problemelor mediului înconjurător, fie că este vorba de controlul inundațiilor, epurarea aerului și a apei, prezervarea echilibrului ecologic, adoptarea de noi tehnici pentru restaurarea edificiilor, tablourilor și altor opere de artă și salvarea vieții urbane".

Petre Costache, Tg. Jiu. Ziarul columbian „Tempo" a relevat, într-un articol recent, că, în timp ce țara este nevoită să importe petrol și produse petroliere, societățile străine exportă aceste produse din Columbia. În mîinile societăților cu capital străin se află zone petrolifere care însumează suprafața de 300 000 km pătrați. Societăți ca „Mobil Oil", „Colpet" și „British Petroleum" exploatează, de fapt, toate resursele de petrol ale Columbiei. Ziarul relevă că singura posibilitate de a lichida exploatarea petrolului de către societățile străine, care revînd apoi Columbiei propriul lor petrol pe dolari, constă în trecerea întregii producții de țiței în mîinile societății naționale „Ecopetrol" și în denunțarea contractelor cu societățile străine, care exploatează de peste jumătate de secol bogățiile naturale ale Columbiei. Redăm mai jos un colaj sugestiv al companiilor străine care acționează în Columbia, țară angajată tot mai mult în lupta pentru recuperarea resurselor naționale.

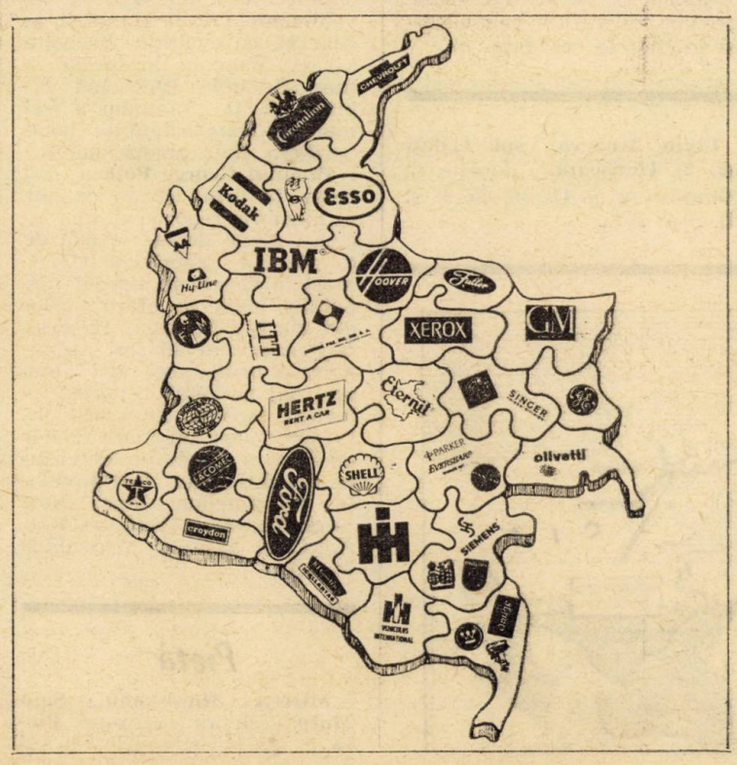

IMPORTANT!

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi, pentru a vă asigura continuitatea în primirea publicației.

Prețul unui abonament este de:

— anual	**104 lei**
— pe șase luni	**52 „**
— pe trei luni	**26 „**

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

Lippman

Miron Ștefăneasca, Cugir. Ziaristul american Walter Lippman este în vîrstă de 83 de ani și nu de 73, cum afirmați dv. El a devenit celebru prin cronicile pe care, pînă în 1967, le-a scris cu regularitate, în special în „New York Herald Tribune". În anul 1962, a primit premiul Pulitzer pentru reportajele sale internaționale. De asemenea, în trei rînduri, a fost încoronat cu premiul „Overseas Press Club" — New York, pentru „interpretarea știrilor străine". La începutul săptămînii trecute, el a fost victima unui atac de cord și internat la New York Hospital.

Gheorghe Vlăduț, Constanța. Denumirea oficială a statului la care vă referiți este Republica Malawi. Suprafața: 119 310 km², populația: 4 130 000 locuitori. Principalele sale orașe: Blantyre 110 000 locuitori; Zomba (capitala) 20 000; Lilongwe 19 000. Președintele țării este Hastings Kamuzu Banda (de la 17.V. 1966).

POSTA REDACȚIEI

Poduri

Grațian C. Mărcuș, Zalău. 1. Vă satisfacem dorința, publicînd nu numai o fotografie a podului de peste Bosfor, ci și o hartă marcînd amplasarea sa. Totodată, vă furnizăm cîteva date esențiale în legătură cu el: Podul de peste Bosfor, care va lega cele două părți ale Turciei, are 1 622 metri lungime și o lățime de 33 metri. Ca mărime, el va fi al patrulea pod suspendat din lume și primul din Europa. Prin construcția acestui pod, orașul Istanbul va realiza, pînă în anul 1995, economii în valoare de 243 milioane lire turcești. 2. La 22 martie, la Hamburg a fost inaugurat cel mai mare pod mobil din Europa. Podul „Hattwyk" are 300 metri lungime și servește traficului rutier și feroviar. El leagă partea de est de cea de vest a capitalei hanseatice și, deschis fiind, permite trecerea vapoarelor de o înălțime mergînd pînă la 54 metri. Construcția sa, care a durat doi ani, a costat 42 milioane mărci vest-germane.

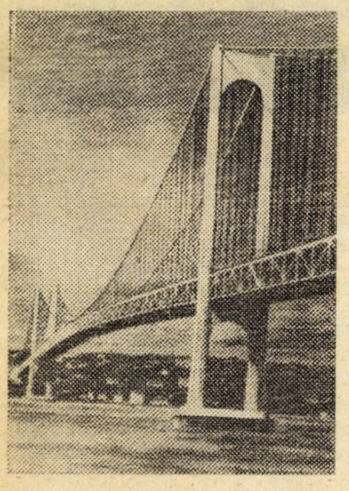

„Sho"

Elena Danielescu, București. Arta caligrafică, denumită „Sho", este în Japonia și în China o formă a artei, cultivată din vremuri foarte vechi. În mod obișnuit, „Sho" este definit ca „o artă care întrebuințează literele ca mijloc de expresie". La majoritatea popoarelor, scrierea a fost concepută ca un simbol al limbii vorbite. În Japonia și China, literele, adică ideogramele și caracterele proprii scrierii în cele două culturi, au devenit mai mult decît simboluri. Inventarea de către chinezi a pensulei din păr de animal — mohitsu — a fost în istoria scrierii „Sho", o etapă foarte importantă. Elasticitatea acestui gen de pensulă permite trasarea liberă a oricărei linii, variind grosimea pe parcursul aceleiași linii. Pot fi exprimate, astfel, printr-o singură linie, sentimente foarte diverse. În general, metodele de scriere au fost inventate în China și combinate apoi, îmbogățite de-a lungul mileniilor de ceea ce japonezii au numit „Shoho" — metoda caligrafică. În Japonia, arta caligrafică a apărut mai tîrziu și în legătură cu arta chineză, Japonia antică neavînd scriere proprie. Pentru aprecierea scrierii „Sho" trebuie acordată o atenție deosebită nu numai formelor ci și sentimentelor, pe care caligrafii le cristalizează în literele desenate.

Liviu Atnagea, spl. Galați nr. 2, Timișoara, dorește să cumpere nr. 4, 11, 22, 25, 28 și 39 din 1972.

Familia regală iraniană

Lucia Boga, Oradea. Fotografia de mai sus înfățișează pe șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi și împărăteasa Farah, împreună cu cei patru copii ai lor.

Premiul George Polk

Mioara Nicoară, Turda. Ziariștii Jean Thorval și Jean Leclerc du Sablon, care au primit **premiul George Polk** pentru cel mai bun reportaj din străinătate, aparțin agenției France Presse, ei fiind, totodată, primii ziariști francezi laureați ai acestui premiu. Primul dintre ei este corespondentul la Hanoi al agenției citate, iar celălalt a fost trimis special în Vietnam. În argumentarea decernării premiului se releva „modul viu în care Jean Thorval și Jean Leclerc du Sablon au ținut la curent lumea întreagă cu evenimentele de la Hanoi și, în general, cu evoluția războiului din Vietnam, în special în luna decembrie 1972, cînd capitala R. D. Vietnam a fost puternic bombardată de bombardiere B-52 americane".

Premiul George Polk a fost creat, în urmă cu 25 de ani, în memoria reporterului cu același nume de la rețeaua de televiziune americană C.B.S., mort în Grecia în timpul războiului civil. În afara celor doi ziariști francezi, 11 gazetari americani au fost recompensați pentru cel mai bun reportaj național, reportaj televizat, reportaj fotografic etc. De asemenea, un mare număr de ziare și canale de televiziune din S.U.A. au fost premiate (Washington Post, New York Times, N.B.C., C.B.S., A.B.C. și agenția Associated Press).

Pietà

Mircea Moroșeanu, Satu Mare. Celebra sculptură **Pietà** a lui Michelangelo va fi expusă din nou publicului în capela sa din biserica Sf. Petru din Vatican, dar cu o mică întîrziere față de data prevăzută. În vederea protejării ei, șase panouri de sticlă prin care nu pot trece nici gloanțele au fost deja transportate în bazilică. Ele au în total 5,40 m lățime și 4,50 m înălțime și cîntăresc 1 450 kilograme. Sticla este de aceeași calitate ca și cea folosită la hublourile cabinelor spațiale „Apollo". După cum vă reamintiți, Pietà fusese deteriorată la 21 mai 1972 de un dezechilibrat mintal.

LUMEA

săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor-șef
Ion Cârje

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17.60.10. Internațional 18.52.63 și 18.53.55. Telex 197. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Abonamentele pentru străinătate: prin întreprinderea „ROMPRESFILATELIA" — serv. Import-Export Presă — București, Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. — 2001.

C.P.C.S.

În magazinele de mobilă din întreaga țară –

Un bogat sortiment de garnituri și piese separate de mobilier:

CAMERE DE DORMIT: DROBETA — garnitura completă 9.547 lei; **SEMENIC** — garnitura completă 8.435 lei; **RODICA** — prețul unei garnituri convenționale 6.019—8.370; **ARMONIA** — 5.102—6.479 lei garnitura, în funcție de calitatea stofei.

SUFRAGERII: DACIA — compusă din dulap cu două uși, bufet, vitrină, masă extensibilă, masă pentru televizor, 6 scaune tapițate. Garnitura 10.010 lei. **NARCISA** — formată din bufet, vitrină, masă pentru televizor, masă extensibilă și 6 scaune tapițate — 5.813 lei.

CAMERA DE TINERET: LĂMÎIȚA — compusă din dulap modulat, divan de colț pentru o persoană, ladă pentru așternut, canapea extensibilă, birou, măsuță joasă, masă extensibilă, 4 scaune tapițate — 10.493 lei garnitura.

BIBLIOTECI: ASTORIA — 4.017 lei opt corpuri momodulate; **MILCOV** — prețul unui set complet — 4.095 lei; **DOINA** — 910 lei; **DACIA II** — un set complet 6.533 lei; **BISTRIȚA** — la prețul de 2.068 lei bucata; **CREANGĂ** — 2.376 lei bucata.

GARNITURI DE HOL: PĂLTINIȘ 3.810—4.509 lei, în funcție de stofa utilizată; **VICTORIA** — cu tapițerie din stofă și p.v.c., 3.657 lei.

BIROURI: CONCEPT — corpuri cu sertare (dreapta-stînga), cu furnir de nuc, 868 lei bucata; **BEATRIS** — cu două corpuri: 890 lei cu furnir de nuc și 750 lei cu furnir exotic.

FOTOLIUL TUDOR, prevăzut cu rotile, extensibil, bucata 1.590 lei.

BUCĂTĂRIA ALBATROS — realizată din panouri PAL melaminat, cu elemente modulate. Prețul unei garnituri, inclusiv masa și două taburete, 1.409 lei.

La vînzarea mărfurilor se asigură cumpărătorilor transportul la domiciliu, precum și montarea în apartament, operațiuni care se efectuează de către unitatea vînzătoare, cu tarifuri avantajoase.

Produsele se vînd și cu plata în rate!

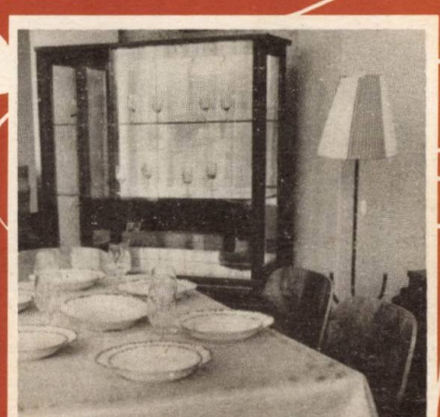

ÎNTREPRINDEREA INDUSTRIALĂ METALURGICĂ

metalul roșu

C L U J

str. Tudor Vladimirescu nr. 12-36; tel. 23230

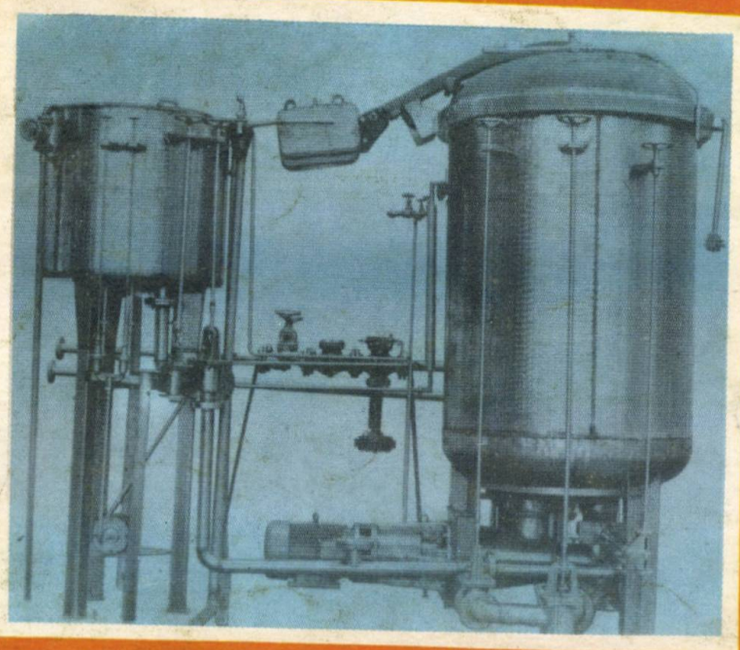

produce :

- mașini de uscat și termofixat țesături textile
- mașini de încleiat fire de urzeală
- mașini de tricotat semiautomate
- elemente pentru uzine de condiționarea aerului
- aeroterme
- instalații de vopsit, albit, pentru industria textilă

Lei 2

cabinet

LUMEA

Nr. 15 5 aprilie 1973

BUCUREŞTI

Vizita președintelui Gaafar Mohammed Nimeiri

Relațiile româno-olandeze: premise favorabile

VIETNAM

Începe o nouă etapă

Ultimele unități americane părăsind Saigonul

Profil mexican

Nimic nou la Dallas?

VIZITA OFICIALĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ A PREȘEDINTELUI REPUBLICII DEMOCRATICE SUDAN, GAAFAR MOHAMMED NIMEIRI

La sosire, pe aeroportul internațional Otopeni

Populația Capitalei salută cu căldură pe cei doi șefi de state

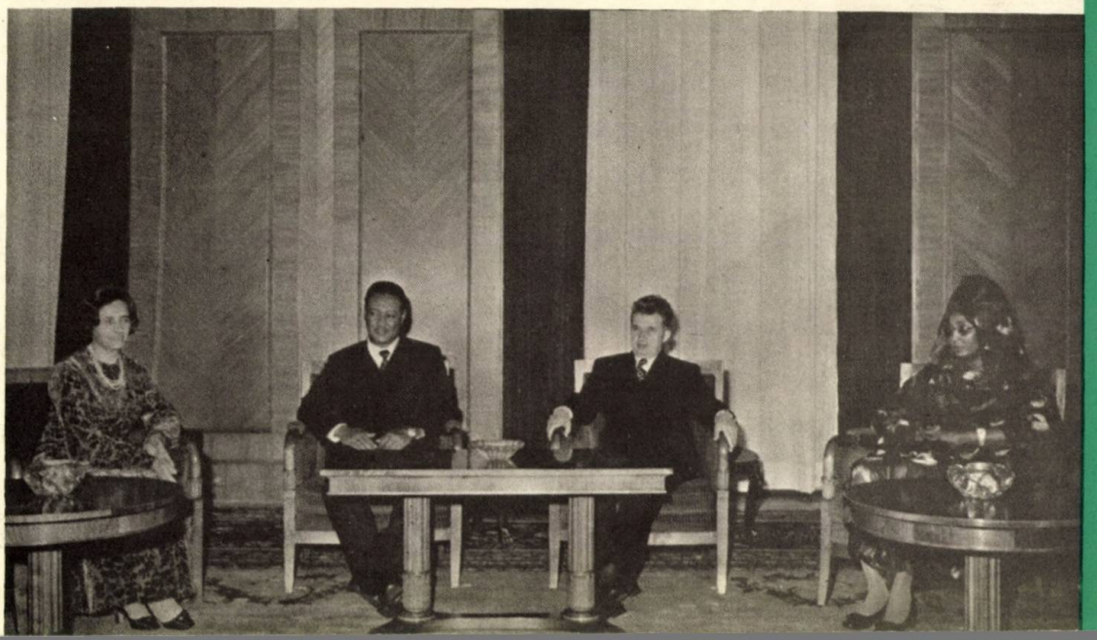

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a primit în vizită protocolară pe președintele Republicii Democratice Sudan

LUMEA

15 (493)

5 aprilie 1973

ARTICOLE ȘI CORESPONDENȚE

Relațiile dintre partidul nostru și partidele progresiste africane. Prietenie, colaborare, solidaritate. Ștefan Munteanu 2

Vizita președintelui Republicii Democratice Sudan în România. Dumitru Constantin 3

Helsinki. Bilanț rodnic la capătul celei de-a treia etape. Dumitru Tinu 4

Haga. Premise favorabile dezvoltării relațiilor româno-olandeze. Radu Pascal 6

Vietnam. Începe etapa politică. Liana Enescu 8

Paris. Sesiunea noii Adunări Naționale. Paul Diaconescu 9

Belgrad. Turneul asiatic al premierului iugoslav. Simion Morcovescu 12

Praga. În ajunul convorbirilor cehoslovaco–vest-germane. Constantin Prisăcaru 13

Mexicul în mișcare. Anca Voican 14

Boicotul antizambian are efecte contrarii. Ion Madoșa 15

În fața comitetului senatorial I.T.T. recunoaște. Constantin Alexandroaie 24

INTERVIUL NOSTRU

Norbert Schmelzer, ministrul de externe al Olandei 7

Sabit Osman Avci, președintele Medjilisului turc 10

Dr. Nicolas Sarkis, directorul Centrului arab de studii petroliere 10

REPORTAJ PE GLOB

Szazhalombata. Luminile orașului. Al. Pintea 16

PE URMELE ISTORIEI

Tradiții comune româno-sîrbești. Conf. univ. dr. Nicolae Ciachir 18

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Cursuri valutare. Ilie Șerbănescu 19

Nimic nou la Dallas ? (II). Mircea Grigorescu 22

1000+1 20–21

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

Le Nouvel Observateur, Le Monde, Borba, The Observer, International Herald Tribune, Le Monde Diplomatique 26-29

PROFIL

Ludvik Svoboda, președintele Republicii Socialiste Cehoslovace 29

POȘTA REDACȚIEI 30–32

TURNEUL întreprins, acum un an, de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în opt țări africane, a avut o importanță capitală pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre partidul nostru și partidele care îndeplinesc rolul conducător în aceste state, mișcările de eliberare națională, alte organizații și forțe politice de pe continentul african (pag. 2)

VIZITA în țara noastră a președintelui Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohammed Nimeiri, constituie un nou eveniment de cea mai mare importanță în evoluția relațiilor româno-sudaneze, demonstrînd, încă o dată, utilitatea contactelor și întîlnirilor la cel mai înalt nivel pentru dezvoltarea colaborării și cooperării (pag. 3)

DINTRE subiectele săptămînii : la Helsinki s-a încheiat a treia etapă a reuniunii pregătitoare privind convocarea Conferinței general-europene (pag. 4) ; în Vietnam — după retragerea trupelor americane și încheierea schimburilor de prizonieri (pag. 8) ; prima sesiune a noii Adunări Naționale franceze (pag. 9) ; turneul asiatic al premierului iugoslav (pag. 12); în preajma reluării convorbirilor cehoslovaco — vest-germane privind normalizarea relațiilor dintre cele două state (pag. 13)

IN PREAJMA vizitei, în Olanda, a președintelui Nicolae Ceaușescu — o trecere în revistă a stadiului și perspectivelor de evoluție a colaborării româno-olandeze ; pe această temă — o convorbire cu ministrul de externe Norbert Schmelzer (pag. 6)

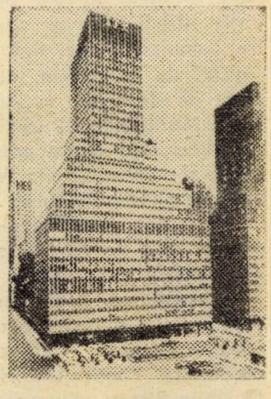

O ȚARĂ care și-a pus geografia pe muzică : Mexic (pag. 14). „Afacerea I.T.T." : societatea monopolistă americană, implicată într-un complot antiguvernamental în Chile — în discuția senatului S.U.A. (pag. 24)

„CLANUL Kennedy" (II) — o evocare a tristelor evenimente de acum zece ani. Un martor ocular, președintele Johnson, își amintește (pag. 22).

Prietenie, colaborare, solidaritate

Vizita întreprinsă, acum un an, de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în opt țări africane, a avut o importanță capitală pentru stimularea, intensificarea și dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare dintre partidul nostru și partidele care îndeplinesc rolul conducător în aceste state, mișcările de eliberare națională, alte organizații și forțe politice de pe continentul african.

În primul rînd, în acest răstimp a avut loc o creștere fără precedent a numărului de delegații ale partidelor, organizațiilor de masă și forțelor politice din cele opt țări vizitate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, venite în România pentru contacte, schimb de păreri și experiență, acționîndu-se în spiritul celor convenite în Declarațiile comune semnate anul trecut de secretarul general al P.C.R. și și conducătorii țărilor africane. În al doilea rînd, în această perioadă au avut loc o lărgire și intensificare a bunelor relații de prietenie și colaborare statornicite de mulți ani între Partidul Comunist Român și forțe politice din alte țări africane. În al treilea rînd, au fost stabilite, pentru prima dată, contacte și s-au inițiat legături ale partidului nostru cu alte mișcări, partide și organizații antiimperialiste din diferite state ale Africii. Trecînd în revistă întregul arc al relațiilor româno-africane, se poate aprecia, pe bună dreptate, că niciodată pînă acum partidul nostru nu a avut un evantai atît de larg de raporturi directe, trainice cu forțe politice și sociale din țările Africii care au scuturat jugul dominației coloniale în perioada postbelică.

Este, de asemenea, de remarcat, ca element de deosebită importanță, că în această perioadă relațiile tradiționale de prietenie și solidaritate dintre partidul nostru și mișcările de eliberare din Africa, celelalte forțe care se ridică împotriva politicii de discriminare rasială și apartheid, au crescut în amploare și s-au ridicat la un nivel superior. Acest lucru și-a găsit o reflectare grăitoare și în semnarea, pentru prima dată, la București a unor comunicate comune de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și conducătorii mișcărilor anticolonialiste din Angola și Guineea-Bissau, recunoscute, de altfel, de către O.N.U. ca singure reprezentante autentice ale popoarelor lor. În același timp, a crescut sprijinul politic, diplomatic și material acordat popoarelor care se ridică la luptă pentru libertate și independență națională, împotriva anacronicului jug colonial portughez, pentru dreptul imprescriptibil de a folosi toate formele de luptă — inclusiv calea armată, pentru a deveni stăpînul propriilor destine.

Întreaga activitate internațională a partidului nostru în direcția intensificării și adîncirii relațiilor cu partidele și celelalte forțe politice din țările recent eliberate se înscrează în orientarea dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la mitingul organizat la București la sosirea din vizita în Africa, de raportul ținut la Conferința Națională a partidului de anul trecut, ține seama de rolul de mare însemnătate pe care-l are dezvoltarea, pe diverse planuri, a relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești și forțele politice de guvernămînt din țările care au pășit pe calea unei dezvoltări independente, în vederea întăririi unității de luptă a tuturor forțelor antiimperialiste.

Din filmul bogat al manifestărilor de anul trecut, este de menționat că au vizitat țara noastră și au fost primite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prima delegație a Mișcării pentru Evoluție Socială din Republica Africa Centrală, condusă de Elisabeth Domitien, vicepreședinta mișcării, o delegație comună a Uniunii Naționale Africane din Tanganica și a Partidului Afro-Shirazi din Zanzibar, o delegație a Uniunii Progresiste Senegaleze, condusă de Kabirou M'Bodje, vicepreședintele Adunării Naționale, o delegație a Uniunii Socialiste Sudaneze, în frunte cu Izz Din El Sayed, membru al Biroului Politic, o delegație a Uniunii Socialiste Arabe din Egipt, o delegație a Partidului Socialist Desturian. Pe linia relațiilor în continuă dezvoltare dintre România și Guineea, anul trecut a vizitat țara noastră o delegație a Partidului Democrat din Guineea. Au vizitat, de asemenea, țara noastră delegații ale Partidului Poporului din Mauritania și, respectiv, o delegație a Partidului Congresului pentru Independența Madagascarului, alcătuită din doi membri ai Biroului Politic.

Ca un semn elocvent al relațiilor tot mai apropiate dintre partidul nostru și partidele care conduc țările recent eliberate, la seminarul internațional organizat, la sfîrșitul anului trecut, de Academia „Ștefan Gheorghiu" au fost prezente delegații ale Mișcării Populare a Revoluției din Zair, condusă de directorul Biroului Politic, și a Partidului Congolez al Muncii, ambele fiind primite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și reprezentanți ai Frontului de Eliberare din Algeria, ai Uniunii Socialiste Arabe din Egipt, ai Partidului Democrat din Guineea.

În cadrul bunelor relații care se dezvoltă între țara noastră și Republica Zair, în cursul anului trecut, o delegație a Partidului Comunist Român a participat la primul Congres al Mișcării Populare a Revoluției din Zair ; de asemenea, o delegație a P.C.R. a fost prezentă la al VIII-lea Congres al Uniunii Socialiste Senegaleze și a fost primită de președintele Republicii Senegal, Leopold Senghor. În spiritul raporturilor de prietenie și colaborare dintre P.C.R. și Partidul Congolez al Muncii, dintre cele două țări, o delegație a partidului nostru a participat la manifestările organizate la Brazzaville cu prilejul zilei naționale. De asemenea, o delegație a P.C.R. a luat parte la a IX-a aniversare a zilei independenței naționale a Zanzibarului.

În răstimpul ultimului an, au făcut vizite în România și au avut convorbiri cu tovarășul Nicolae Ceaușescu o delegație a Partidului African al Independenței din Guineea și Insulele Capului Verde, condusă de prietenul țării noastre și al poporului român, regretatul Amilcar Cabral, o delegație a Mișcării Populare pentru Eliberarea Angolei, condusă de președintele Agostinho Neto. De fiecare dată au fost subliniate puternicele relații de prietenie și solidaritate dintre P.C.R. și P.A.I.G.C., respectiv M.P.L.A., care, prin reprezentanții lor cei mai autorizați, au exprimat partidului și poporului nostru vii mulțumiri pentru solidaritatea și sprijinul multilateral acordat popoarelor angajate în lupta pentru zdrobirea rușinosului jug colonial. În cursul anului trecut, o delegație a Congresului Național African din Africa de Sud, condusă de secretarul general, a efectuat o vizită în România, s-a întîlnit cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, prilej de înfierare a politicii rasiste, de reafirmare a hotăririi de a întări pe mai departe legăturile dintre P.C.R. și mișcările antirasiste. Pe aceeași linie, la invitația Ligii române de solidaritate cu popoarele afro-asiatice, a efectuat o vizită în țara noastră secretarul Uniunii Naționale Africane Zimbabwe din Rhodesia.

Așa cum s-a subliniat cu fiecare prilej de ambele părți, contactele, relațiile dintre partidul nostru și toate aceste forțe au dus la o mai bună cunoaștere reciprocă prin intermediul unui larg și fructuos schimb de informații, de păreri și de experiență, au favorizat o mai bună cunoaștere reciprocă, au contribuit la cimentarea relațiilor de prietenie și solidaritate. Totodată, ele s-au înscris în politica generală a P.C.R. de întărire a solidarității cu țările care au scuturat jugul colonial, cu mișcările de eliberare națională, cu toate popoarele în lupta pentru apărarea și consolidarea independenței naționale, împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru progres, securitate și pace în lume.

Ținînd seama de rolul partidelor respective în viața națională a fiecărui stat, în mod firesc dezvoltarea relațiilor dintre forțele politice a contribuit la aprofundarea relațiilor politice, economice, tehnice și în alte domenii dintre țările noastre. Aceasta corespunde în cel mai înalt grad intereselor și aspirațiilor fundamentale ale popoarelor noastre, luptei generale împotriva imperialismului, pentru pace și colaborare internațională. Totodată, dezvoltarea acestor raporturi constituie un aport concret, eficace la lupta dusă de frontul mondial antiimperialist, la triumful în întreaga lume a cauzei păcii, libertății, independenței naționale și progresului, a înțelegerii și securității internaționale.

Ștefan Munteanu

Urări de bun venit pentru oaspeții sudanezi

VIZITA PREȘEDINTELUI REPUBLICII DEMOCRATICE SUDAN ÎN ROMÂNIA

În aceste zile, cînd s-a împlinit un an de la încheierea vizitei efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în opt state africane — printre care și Republica Democratică Sudan — un nou eveniment dimensionează reprezentativ rezultatele fructuoase cu care s-a încheiat turneul african al șefului statului român. Este vorba de vizita oficială în România, începută luni, a președintelui Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohammed Nimeiri, împreună cu soția, Buseina Nimeiri. Înscriindu-se firesc, deci, în continuarea unor asemenea contacte la nivelul cel mai înalt, contribuind la ridicarea conținutului raporturilor bilaterale pe noi trepte, prezența în România a șefului statului sudanez constituie, deopotrivă, un nou moment marcant, ce dovedește nu numai dorința de colaborare multilaterală și reciproc avantajoasă, de intensificare a acestei colaborări, ci și atașamentul profund și constant al României față de lupta tinerelor state din Africa pentru apărarea și consolidarea independenței naționale, pentru dezvoltare economică și socială de sine stătătoare.

Din această perspectivă, este neîndoios că, în continuarea dialogului fructuos de la Khartum de acum un an, cei doi președinți vor înregistra noi progrese în găsirea altor căi și modalități de dezvoltare a cooperării dintre cele două state și popoare, de întărire a colaborării, corespunzător atît intereselor României și Sudanului, cît și cauzei generale a prieteniei și cooperării dintre popoarele lumii. De altfel, în perioada care s-a scurs de la restabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări, dar, mai ales după vizita în Sudan a șefului statului român, relațiile româno-sudaneze au cunoscut o dezvoltare continuă, s-au diversificat și aprofundat. În spiritul Declarației comune româno-sudaneze, semnate anul trecut, s-au întreprins noi acțiuni în vederea transpunerii în practică a măsurilor cuprinse în acest document de bază, au avut loc vizite și contacte la diferite niveluri, care au demonstrat de fiecare dată dorința comună de promovare în continuare a relațiilor între România și Sudan.

În acest sens — după cum se știe — în cursul vizitei în Sudan au fost semnate un acord de colaborare economică și tehnică, un acord comercial pe termen lung, precum și protocolul privind schimburile de mărfuri pe anul 1972. Cele două părți au convenit să diversifice pe mai departe formele de cooperare dintre ele, pe baze reciproc avantajoase, inclusiv prin înființarea de societăți mixte în domeniile prospecțiunilor geologice, minier, industrial, agricol și forestier.

Totodată, cele două părți au hotărît să constituie o comisie mixtă care va stabili măsuri și soluții pentru traducerea în viață a prevederilor acordului de cooperare economică și tehnică și a acordului comercial, încheiate între cele două țări.

S-a convenit, de asemenea, să se elaboreze un program pentru aplicarea acordului de colaborare culturală, în vederea lărgirii colaborării dintre cele două țări în domeniile învățămîntului, sportului, presei, radioului, televiziunii, cinematografiei și pregătirii profesionale a cadrelor în diferite specialități.

Cele două părți au subliniat necesitatea colaborării dintre organizațiile politice și de masă din cele două țări, și, în acest scop, au căzut de acord să intensifice schimburile de delegații, experiență și informații.

Sub asemenea auspicii, prielnice continuării dialogului româno-sudanez, înregistrării de progrese definitorii, a debutat vizita în România a șefului statului sudanez, Gaafar Mohammed Nimeiri. Salutați cu cordialitate de președintele Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, de alte oficialități române, președintele Gaafar Mohammed Nimeiri și soția, Buseina Nimeiri, ceilalți însoțitori ai săi, s-au bucurat de o primire la fel de călduroasă din partea numeroșilor bucureșteni aflați pe aeroport, care și-au manifestat bucuria de a avea ca oaspete pe conducătorul statului sudanez. Aceeași primire călduroasă a fost rezervată înalților oaspeți sudanezi pe traseul parcurs de la aeroport pînă în Capitală, pe străzile orașului, precum și în cursul zilei de marți, în timpul vizitării cartierului Balta Albă-Titan și a Uzinelor „23 August".

Plecînd de la aeroportul Otopeni, din mașina deschisă în care au luat loc, șefii celor două state au răspuns cu cordialitate manifestărilor de stimă și prietenie ale populației Bucureștiului, aclamațiilor locuitorilor Capitalei noastre, bucuroși de a întîmpina, cu o autentică ospitalitate românească, pe șeful statului sudanez — personalitate marcantă a vieții politice din Africa — exprimîndu-și și în acest mod simpatia și solidaritatea de care lupta poporului sudanez pentru consolidarea independenței și suveranității sale naționale, pentru dezvoltarea sa economică și socială se bucură în rîndurile poporului român.

De altfel, dînd expresie sentimentelor de considerație și stimă cu care poporul român i-a întîmpinat pe solii poporului sudanez, în toastul rostit la dineul oficial oferit luni în onoarea președintelui Republicii Democratice Sudan, Gaafar Mohammed Nimeiri, și a soției sale, Buseina Nimeiri, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: **„Primirea caldă pe care v-a făcut-o astăzi populația Bucureștiului constituie o vie ilustrare a acestor sentimente, a dorinței de a dezvolta prietenia și colaborarea dintre țările noastre".** Evocînd cu plăcere vizita efectuată în Sudan în primăvara anului trecut, primirea ospitalieră pe care harnicul și entuziastul popor sudanez i-a rezervat-o, convorbirile fructuoase pe care le-a purtat la Khartum și înțelegerile la care cele două părți au ajuns, tovarășul

Aspect de la solemnitatea depunerii unei coroane de flori la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism

Nicolae Ceaușescu arăta în continuarea toastului său : **„Am convingerea că vizita pe care o faceți astăzi în România se va înscrie ca o nouă și importantă contribuție la promovarea relațiilor româno-sudaneze, la adîncirea cunoașterii reciproce.**

Vizita dumneavoastră în Republica Socialistă România vă va da posibilitatea să cunoașteți nemijlocit unele aspecte din munca și preocupările poporului român pentru înflorirea multilaterală a patriei și ridicarea nivelului său de viață".

Reamintind principiile care stau la baza relațiilor noastre cu celelalte state — respectiv principiile respectării independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajul reciproc, ale nerecurgerii la forță sau amenințarea cu folosirea forței în relațiile interstatale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus : **„Ne bucurăm, domnule președinte, că în spiritul acestor principii se desfășoară și relațiile dintre România și Sudan. Întemeiate pe respect și stimă reciprocă, pe egalitate deplină în drepturi, relațiile economice, politice și cultural-științifice dintre țările noastre cunosc o evoluție pozitivă. Încep să prindă viață unele înțelegeri la care am ajuns, privind dezvoltarea cooperării în producție și extinderea schimburilor economice, deși, după convingerea noastră, prin eforturi comune, putem realiza mult mai mult în această direcție. Îmi exprim convingerea că în cadrul convorbirilor pe care le vom avea se vor evidenția noi căi și mijloace de a extinde aria relațiilor bilaterale. Aceasta va contribui la întărirea prieteniei dintre țările și popoarele noastre, va servi cauza generală a păcii și colaborării".**

Aprecieri la fel de reprezentative și călduroase atît față de perspectivele relațiilor dintre cele două țări cît și față de cadrul deosebit de favorabil în care a debutat vizita sa se desprind și din toastul rostit de președintele Gaafar Mohammed Nimeiri : **„Vizita dumneavoastră din primăvara trecută în țara noastră a lăsat o frumoasă impresie în inimile noastre. Încă și acum, Excelență, puternice și vii ne sînt impresiile pe care le-a lăsat acea vizită. Eforturile noastre comune au realizat importante succese în toate domeniile. Am făcut schimb de delegații oficiale cu diverse ocazii naționale și patriotice, am extins relațiile noastre economice, comerciale, culturale și tehnice, am făcut schimb de experiență în domenii ale construcției politice. Zi după zi, se deschid în fața noastră mari posibilități de colaborare fructuoasă, fapt ce ne dă o mare siguranță și încredere în îndeplinirea acestor țeluri nobile. De aceea, am urgentat deschiderea ambasadei Sudanului în țara dumneavoastră prietenă, urmărind dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări și descoperirea de noi posibilități de cooperare fructuoasă între noi".**

Circumscrise cadrului favorabil sub care a debutat vizita președintelui Sudanului, convorbirile oficiale începute marți de șefii celor două state la care au luat parte și membrii delegațiilor română și sudaneză se înscriu ca un nou moment deosebit. Prin caracterul lor rodnic, de lucru, vor evidenția cu siguranță utilitatea unor asemenea contacte și întîlniri dintre conducătorii și oficialitățile celor două țări, vor permite o amplă trecere în revistă a modului în care ambele părți au acționat în vederea aplicării prevederilor Declarației comune semnate la Khartum și a altor documente încheiate tot atunci.

Dînd expresie dorinței legitime a poporului român de a-și aduce contribuția la realizarea deziderateloor de pace și progres ale omenirii contemporane, țara noastră promovează consecvent o politică de prietenie și colaborare cu țările socialiste, cu statele care au pășit pe calea dezvoltării independente, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială, aducîndu-și în acest fel o contribuție activă la cauza păcii și colaborării internaționale.

Profund solidar cu lupta popoarelor care se ridică pentru eliberarea de sub domnia colonialistă și neocolonialistă, poporul român sprijină cu căldură mișcările de eliberare națională, eforturile tinerelor state din Africa, Asia și de pe alte continente, pentru apărarea și consolidarea independenței naționale, pentru dezvoltarea lor economică și socială, de sine stătătoare. De aceea, țara noastră a condamnat întotdeauna politica imperialistă de forță și dictat, de dominație asupra altor state, de jefuire a avuțiilor naționale, politica de discriminări rasiale, care împiedică afirmarea liberă și nestingherită a popoarelor. Țara noastră apreciază că lichidarea marilor decalaje care despart statele în curs de dezvoltare de cele avansate ale lumii constituie o cerință imperioasă a progresului general, a însăși asigurării păcii pe planeta noastră.

La ora închiderii ediției, vizita oficială în România a șefului statului sudanez continuă.

Dumitru Constantin

HELSINKI

Bilanț rodnic la capătul celei de-a treia etape

Corespondență de la Dumitru Tinu

În această săptămînă, se încheie cea de-a treia etapă a consultărilor multilaterale de la Helsinki în vederea pregătirii conferinței pentru securitate și cooperare în Europa. În ansamblu, se poate aprecia că această etapă, care s-a prelungit cu două săptămîni peste termenul prevăzut inițial, a fost și cea mai productivă. Într-adevăr, negocierile au avansat într-o asemenea măsură, încît, în mod logic, ele încep să se concretizeze. De altfel, participanții au hotărît nu numai să continue lucrările cu mult peste timpul planificat, ci și să sporească numărul de ședințe zilnice, astfel ca, la încheierea etapei, să poată dispune de primele texte scrise referitoare la unele din aspectele problematicii ordinii de zi a viitoarei conferințe general-europene și, în orice caz, să aibă o imagine cît mai clară asupra a ceea ce mai rămîne de făcut. Aceasta va permite ca, în pauza pînă la 25 aprilie, guvernele statelor participante să poată cunoaște cît mai exact stadiul la care s-a ajuns, problemele ce mai trebuie soluționate, iar delegațiile să poată reveni cu noi instrucțiuni la Dipoli pentru cea de-a patra etapă, care se dorește a fi ultima.

O succintă trecere în revistă a rezultatelor înregistrate pînă în prezent oferă imaginea concludentă a eforturilor depuse în vederea apropierii punctelor de vedere exprimate pe parcursul celor trei luni și jumătate de negocieri. Așa cum se știe, ideile și propunerile formulate în diversele proiecte supuse atenției reuniunii au fost sistematizate corespunzător celor patru mari capitole ale ordinii de zi, acceptate în principiu de participanți : problemele securității ; ale cooperării economice, tehnico-științifice și în domeniul mediului înconjurător ; ale cooperării culturale ; urmările instituționale ale conferinței general-europene. Propunerile grupate în cele patru capitole au fost unanim apreciate ca oferind o bază adecvată pentru elaborarea unei ordini de zi care să poată întruni consensul participanților. Tocmai în scopul trecerii la activitatea practică de armonizare a diferitelor propuneri, de redactare a punctelor ordinii de zi propriu-zise, reuniunea a ajuns la consensul ca, în continuare, lucrările să se desfășoare în principal în cadrul unui grup de lucru mai restrîns, format din reprezentanții tuturor statelor participante.

Atît în faza dezbaterilor grupului de lucru pe marginea acestor probleme, ca și în grupurile de experți, delegația României, alături de cele ale altor țări, și-a adus

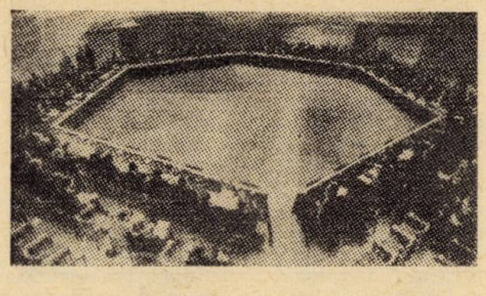

și de această dată o importantă contribuție, luînd parte activă la negocieri, venind cu propuneri constructive. Sînt cunoscute din relatările cotidiene ale presei intervențiile reprezentanților români, propunerile prezentate în tot cursul consultărilor. Acționînd în spiritul poziției de principiu a țării noastre — poziție de sprijin neprecupețit pentru realizarea deziderateului securității și cooperării europene, reafirmată în documente recente de partid și de stat — delegația română a depus și depune eforturi perseverente pentru progresul continuu al convorbirilor pregătitoare.

Pentru început, grupul de lucru, în urma unei laborioase analize a diverselor proiecte de propuneri pentru primul capitol al ordinii de zi, a schițat cadrul general al instrucțiunilor pentru Comisia ce se va ocupa de aceste probleme în faza a doua a conferinței. Este cunoscut că, potrivit acordului intervenit încă la debutul consultărilor, faza a doua a conferinței general-europene urmează să se desfășoare la nivelul comisiilor (și, eventual, subcomisiilor) ce vor fi create pentru fiecare grup de probleme înscrise în agendă. Comisia pentru primul capitol — securitatea europeană — va trebui să elaboreze un document cuprinzînd un ansamblu de angajamente și măsuri menite să excludă pentru totdeauna forța și amenințarea cu forța în relațiile dintre statele participante, răspunzînd țelului final al instaurării unui sistem trainic de securitate.

Lista-cadru asupra căreia s-a convenit în grupul de lucru cu privire la problemele securității are ca puncte de bază: formularea principiilor relațiilor dintre statele participante, măsuri de aplicare a lor în practică, forme și modalități de reglementare a diferendelor prin mijloace pașnice, aspectele militare ale securității. Concretizarea tuturor acestor probleme a fost transferată experților, oferind grupului de lucru posibilitatea să treacă și la schițarea cadrului general, a conținutului celorlalte capitole.

Astfel, în ultima perioadă, reuniunea și-a desfășurat lucrările pe mai multe planuri. În vreme ce grupul de lucru examinează conținutul capitolului economic, în alternanță cu cel cultural (în ultimele zile, în plenara reuniunii au fost abordate și problemele urmărilor instituționale ale conferinței), grupuri de experți, reprezentînd, de asemenea, toate statele participante, își concentrează atenția pe redactarea propriu-zisă a textelor.

În ce stadiu se află în prezent negocierile experților? În primul rînd, s-a ajuns la un acord de facto asupra unei liste provizorii a principiilor ce vor fi așezate la baza relațiilor între statele participante, listă care cuprinde, în esență, principiile independenței, suveranității, egalității în drepturi, renunțarea la folosirea forței sau amenințarea cu forța, inviolabilitatea frontierelor și integritatea teritorială, reglementarea pașnică a diferendelor, neamestecul în treburile interne, executarea cu bună credință a obligațiilor asumate, drepturile omului și libertățile fundamentale, dreptul fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta. În ce privește formularea lor, aceasta nu este definitivă. În orice caz, acordul care s-a conturat este apreciat aici ca un pas important, care deschide perspectiva armonizării punctelor de vedere și cu privire la căile de aplicare în practică a acestor principii.

Un alt grup de experți s-a ocupat, în acest timp, de aspectele militare ale securității. Dezbaterile care au avut loc pe această temă au scos în evidență faptul că problemele militare reprezintă o parte integrantă a securității europene. În acest context, s-a subliniat că unul din obiectivele esențiale ale conferinței generale îl constituie realizarea unui progres pe calea întăririi securității statelor participante, precum și a creșterii încrederii și stabilității pe continent. În ultimele zile, s-a ajuns la un acord general asupra unui proiect de text cuprinzînd unele măsuri de ordin preliminar cum ar fi notificarea marilor mișcări de trupe și manevre militare și invitarea de observatori la ele, reținerea în ceea ce privește asemenea acțiuni. În cursul discuțiilor, s-a exprimat părerea că prevederile generale referitoare la întărirea securității statelor participante, creșterea încrederii și stabilității vor trebui redactate astfel încît să ofere posibilitatea participanților la conferință să supună discuției și alte măsuri de dezangajare militară și dezarmare în Europa. De altfel, în propunerile aflate în atenția reuniunii, ca și în intervențiile reprezentanților unor state, este subliniată necesitatea ca la conferința general-europeană să fie luate în dezbateri asemenea aspecte ca: adoptarea unor principii directoare privind negocierile de ordin militar care ar urma să înceapă în viitor, inclusiv reducerea forțelor armate și armamentelor; informarea participanților la conferință în legătură cu desfășurarea și rezultatele unor asemenea negocieri; studierea posibilității adoptării în continuare a unor măsuri mai substanțiale vizînd dezangajarea militară și dezarmarea pe continentul nostru.

Dezbaterile din cadrul grupului de lucru asupra problemelor celui de-al doilea mare capitol al ordinii de zi — cooperarea economică, tehnico-științifică și în domeniul protejării și ameliorării mediului înconjurător — au pus în evidență importanța pe care o acordă statele participante cooperării economice, ca parte integrantă a securității europene. Propunerile prezentate, ideile exprimate de reprezentanții diverselor țări reflectă voința participanților ca viitoarea conferință să dea un impuls puternic dezvoltării colaborării pe multiple planuri, să adopte măsuri practice în vederea intensificării schimburilor comerciale. În ultima săptămînă, caracteristica principală a dezbaterilor cu privire la cooperarea economică o constituie cristalizarea concepțiilor generale asupra căilor și mijloacelor de dezvoltare a conlucrării pe plan european. În diversele proiecte de texte pe marginea cărora se poartă negocierile se întîlnesc numeroase puncte de contact în sublinierea necesității statornicirii trainice și în relațiile economice a normelor și principiilor dreptului internațional, creîndu-se condiții pentru dezvoltarea neîngrădită a schimburilor, înțelese ca raporturi între parteneri egali, pe baza reciprocității avantajelor. Într-o recentă intervenție, reprezentantul României subliniia că intensificarea și aprofundarea cooperării economice vor trebui să se reflecte într-o participare cît mai activă a statelor respective la diviziunea internațională a muncii. S-a bucurat de un larg sprijin propunerea delegației române de a se include în documentul ce va fi supus spre aprobare conferinței o prevedere expresă că aprofundarea și extinderea cooperării în aceste domenii sînt destinate să stimuleze dezvoltarea schimburilor de bunuri și a cooperării pe plan mondial, să sprijine eforturile de propășire economică a țărilor în curs de dezvoltare, să contribuie la întărirea păcii, securității și cooperării în lume. Apreciind că există o strînsă legătură între cadrul general al raporturilor economice și formele și mijloacele de dezvoltare practică a cooperării, delegația română a propus să se includă în proiectul de directive o serie de prevederi în vederea eliminării discriminării, a restricțiilor și obstacolelor care împiedică asupra liberei dezvoltări a raporturilor economice, în vederea liberalizării comerțului, perfecționării modalităților de comerț și cooperare pe plan european.

Se află în plină desfășurare dezbaterile pe marginea problematicii capitolului al treilea al ordinii de zi a viitoarei conferințe general-europene: cooperarea culturală. Încă din etapa precedentă, există un șir de propuneri detaliate referitoare la conținutul acestui capitol, precum și la directivele organismelor corespunzătoare ale conferinței. În cadrul grupului de lucru, o serie de delegații au revenit cu noi propuneri, ceea ce reflectă dorința țărilor respective de a găsi căile de apropiere cu alte poziții exprimate. Pentru că, trebuie remarcat că, între pozițiile formulate pînă acum pe această temă există mari deosebiri, atît în ce privește aria de cuprindere a problemelor, cît și în modul de abordare. În intervențiile lor în această etapă, o serie de vorbitori au arătat că trebuie găsit un limbaj comun, pornindu-se de la realitatea existenței pe continent a unor sisteme social-politice diferite. De un deosebit interes s-a bucurat intervenția în grupul de lucru a reprezentantului României, care, subliniind importanța pe care țara noastră o acordă cooperării culturale ca factor de seamă al securității europene, a analizat în detaliu concepția și orientarea care trebuie să stea la baza întocmirii directivelor pentru comisia ce se va ocupa în faza a doua a conferinței general-europene de aceste probleme. Astfel, el a arătat că în aceste directive trebuie să-și găsească reflectarea principiile ce vor sta la baza cooperării culturale și scopurile ce stau în fața comisiei amintite. De asemenea, trebuie observată necesitatea intensificării și diversificării schimburilor și cooperării europene în domeniul educației, culturii, al învățămîntului și informației, comunicațiilor în masă. Reprezentantul României a subliniat necesitatea ca, în formele ei cele mai variate, cooperarea culturală, să se desfășoare în conformitate cu interesele fiecărei țări, pe baza principiilor dreptului internațional și a respectului mutual, în scopul promovării înțelegerii internaționale, prieteniei și păcii între popoare.

Cel de-al patrulea capitol al ordinii de zi a viitoarei conferințe general-europene se referă la urmările instituționale ale conferinței. Țara noastră s-a declarat, după cum se știe, în favoarea creării unui organism suplu și eficace destinat menținerii legăturilor multilaterale între statele participante și pregătirii viitoarelor activități pe plan general-european.

Astfel, pentru cea de-a patra etapă a consultărilor multilaterale, în fața participanților se află misiunea definitivării directivelor pentru organismele ce se vor ocupa de cele patru capitole pe probleme și, în general, sarcina definitivării textelor ordinii de zi a viitoarei conferințe generale. În plus, rămîn de rezolvat o serie de probleme organizatorice: participanți, reguli de procedură, chestiuni financiare și tehnice (toate acestea au făcut obiectul unui schimb de opinii, urmînd acum să se finalizeze textele corespunzătoare), precum și alte aspecte, cum ar fi locul și data ținerii conferinței.

Fără îndoială, problemele ce rămîn în atenție nu sînt nici puține și nici ușor de soluționat. Progresele evidente înregistrate, ritmul intens în care se desfășoară negocierile în ultimul timp, atmosfera constructivă se s-a instaurat la Dipoli sînt, însă, tot atîția factori pozitivi, care oferă temei speranțelor că, prin eforturi comune, manifestîndu-se în continuare receptivitate și bună înțelegere, participanții la reuniune vor putea să-și îndeplinească cu bine misiunea încredințată, astfel încît conferința generală pentru securitate și cooperare în Europa să poată fi convocată cît mai curînd posibil.

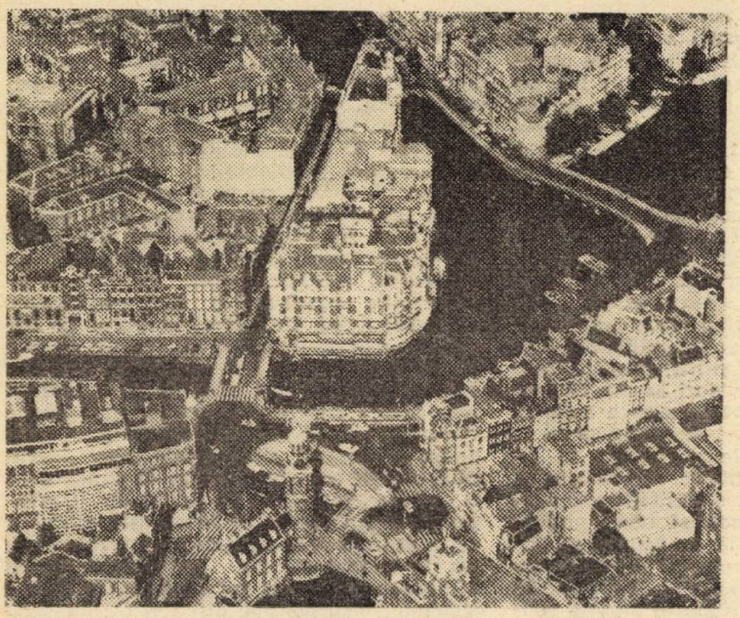

Vedere din Amsterdam

HAGA

Premise favorabile dezvoltării relațiilor româno-olandeze

De la trimisul nostru special, Radu Pascal

Zilele viitoare, președintele Consiliului de Stat al României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, va face o vizită oficială în Olanda. Este expresia cea mai elocventă a bunului mers al relațiilor dintre România și Olanda și a perspectivelor lor de dezvoltare. Semnificația deosebită a acestui eveniment politic reiese și din faptul că el se înscrie — ca momentul cel mai înalt din istoria relațiilor româno-olandeze — în sfera unor constante eforturi, depuse și de o parte și de alta, pentru aprofundarea contactelor dintre cele două țări, pentru exploatarea posibilităților de dezvoltare a cooperării bilaterale.

Existența, între cele două țări, a unor afinități, exprimate de tradiționale legături economice și culturale, a oferit premise autentice pentru actuala dezvoltare a relațiilor reciproce. Mi-a apărut, astfel, convingătoare observația interlocutorilor mei că, în relațiile româno-olandeze, se pot distinge puncte comune de plecare, de contact și convergențe, generate de aspirațiile de pace și progres ale celor două popoare.

Poate nu e de prisos ca, vorbind despre caracterul tradițional al legăturilor dintre România și Olanda, să rememorăm, aici, că relații oficiale între cele două țări au fost stabilite încă în secolul trecut : la 24 ianuarie 1880, se instala la București primul reprezentant diplomatic olandez, iar peste doi ani, în 1882, postul era ridicat la rangul de ministru rezident. Reluate, în 1947, la nivel de legație, relațiile diplomatice dintre România și Olanda cunosc un sesizabil impuls astfel încît, în 1966, ele sînt ridicate la rang de ambasadă.

De-a lungul anilor, între România și Olanda s-a dezvoltat un dialog constructiv pe diferite planuri și la diferite niveluri, corespunzător convingerii, exprimate de ambele părți, că aceasta corespunde intereselor celor două state și, deopotrivă, cauzei securității internaționale pe continent.

Amintim, cu acest prilej, că, în iulie 1967, președintele Consiliului de Miniștri, tovarășul Ion Gheorghe Maurer, a vizitat Olanda, iar, în octombrie 1969, premierul olandez, Piet de Jong, era oaspetele guvernului român. Notăm, totodată, vizitele reciproce ale miniștrilor de externe ai celor două state, schimburile de delegații de parlamentari. O mențiune deosebită pentru vizita făcută, la București, în noiembrie 1971, de către Alteța Sa Regală, prințul Bernhard von Lippe-Biesterfeld al Olandei.

Cu ocazia diferitelor contacte la nivelul factorilor politici de răspundere români și olandezi s-a lărgit, în chip substanțial, cadrul juridic, contractual al relațiilor dintre cele două state. Exemple grăitoare ale dezvoltării dinamice a legăturilor bilaterale, acordul comercial pe termen lung (1970—74), acordul de cooperare economică, industrială și tehnică, cel în domeniul cultural, precum și aranjamentele în domeniul transporturilor rutiere și aeriene — în fine, toate aceste instrumente ale cooperării sînt de natură să ofere un conținut bogat și reale premise de evoluție viitoare relațiilor reciproc avantajoase dintre România și Olanda.

Totodată, în spiritul vocației lor europene, cele două țări — indiferent de apartenența lor la alianțe diferite, la orînduiri social-politice diferite — au găsit, în multe ocazii, un limbaj comun de expresie politică. Este aceasta o dovadă clară a convingerii celor două țări că, numai prin contribuția activă a tuturor statelor — mari sau mici — în toate fazele procesului de realizare a securității europene, se vor putea găsi soluțiile cele mai bune pentru progresul păcii și înțelegerii pe continent.

În preajma vizitei, în Olanda, a președintelui Nicolae Ceaușescu, realitatea acestor constatări — enunțate pe scurt — mi-a apărut potențată de convingerea în realele posibilități de dezvoltare a raporturilor dintre România și Olanda, exprimată de factorii politici și economici de răspundere cu care, prin intermediul Ministerului de externe olandez, am avut ocazia să iau contact. Într-un articol viitor, ne propunem o mai amplă trecere în revistă a diversității problemelor legate de sfera relațiilor româno-olandeze. În acest număr, vom transcrie convorbirea avută cu dl W. K. Norbert Schmelzer, ministrul de externe al Olandei, care a avut deosebita amabilitate să primească delegația de ziariști români aflați, săptămîna trecută, la Haga și, în acest cadru, să facă și cîteva precizări suplimentare, prin intermediul semnatarului acestor rînduri, dedicate în mod special revistei „Lumea".

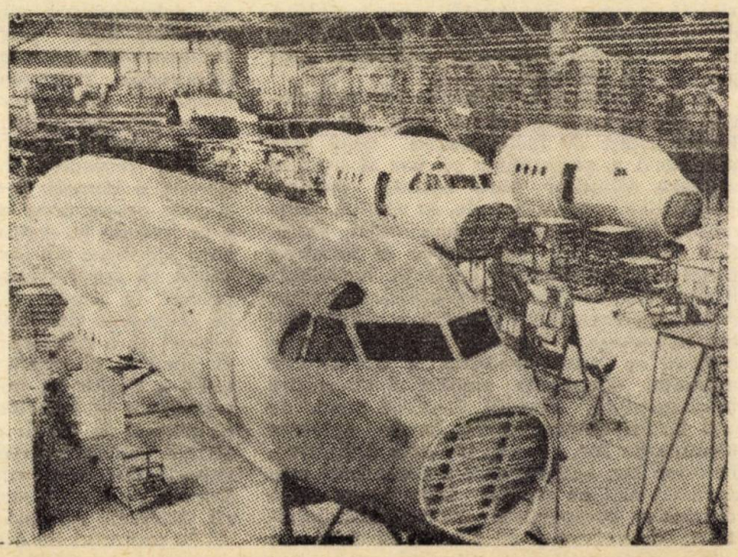

La fabrica de avioane Fokker

Norbert Schmelzer

ministrul de externe al Olandei

„Respect reciproc, realism şi voinţă de pace"

„Ca fost preşedinte al Comisiei de politică externă a parlamentului — **îşi aminteşte ministrul de externe Norbert Schmelzer** — am fost, în 1970, invitat în România de către Institutul pentru Relaţii Culturale cu Străinătatea. Cu acel prilej, m-am întîlnit şi cu ziarişti şi reprezentanţi ai ziarelor româneşti ; păstrez o plăcută amintire".

Solicitat să facă o prezentare de ansamblu a principiilor şi priorităţilor de politică externă olandeză, ministrul de externe ne declara : „Pentru început, aş dori să vorbesc despre liniile fundamentale ale politicii externe olandeze. Acordăm o mare importanţă Naţiunilor Unite şi acţionăm în intenţia de a le da un conţinut mai activ în toate direcţiile, cu convingerea că O.N.U. este cel mai bun instrument pentru a contribui la o ordine de justiţie internaţională, pentru a determina strategia politicii mondiale în ce priveşte raporturile dintre ţările dezvoltate şi cele subdezvoltate. Fără îndoială, trebuie să fim pragmatici, trebuie să fim practici şi lucizi ; nu ne facem iluzii, dar, în acelaşi timp, păstrăm vie perspectiva.

Trăim, înainte de toate, pe continentul european şi vorbesc ca olandez; noi, olandezii, am suferit de pe urma tragicelor pierderi umane ale războiului şi nu vrem ca acest lucru să se mai repete.

În ce priveşte relaţiile bilaterale ale Olandei şi, în acest cadru, cele cu România, precum şi raporturile multilaterale întreţinute de noi pe diferite planuri — de pildă, în cadrul reuniunilor de la Helsinki şi Viena — la baza politicii promovate de Olanda stă ideea de pace ; în lumina atingerii acestui obiectiv, încercăm să dezvoltăm o cale caracterizată printr-o combinaţie de respect reciproc, realism şi voinţă de pace. Cît despre relaţiile noastre cu ţările slab dezvoltate, Olanda îşi aduce contribuţia sa în cadrul O.N.U. şi, totodată, încearcă să depună în acest sens eforturi coordonate prin intermediul C.E.E. ca şi în cadrul diverselor organizaţii regionale".

Domnul Schmelzer s-a referit, în continuare, la domeniul colaborării româno-olandeze. „Relaţiile olandezo-române nu se află în contradicţie cu linia noastră politică structural multilaterală. Constat cu satisfacţie că, în mod constant, au loc vizite reciproce între oamenii de stat români şi olandezi, şi mă gîndesc la cele ale domnilor Maurer şi Piet de Jong ; este, în acelaşi timp, un fapt demn de relevat că ţările noastre au cultivat acorduri economice şi culturale, iar între funcţionarii superiori ai ambelor ministere de externe se efectuează regulat consultări bilaterale. Prin toate aceste instrumente, s-a creat o bază de încredere între cele două ţări. Ţin, în mod special, să-mi exprim respectul pentru contribuţia originală a României la Helsinki. Vreau să menţionez, totodată, că relaţiile comerciale dintre România şi Olanda se dezvoltă bine, dar, fără îndoială, există premise pentru a se face progrese şi mai mari ; acelaşi lucru aş putea să-l afirm şi despre schimburile în domeniile cultural sau turistic".

„În ce priveşte cooperarea industrială româno-olandeză, sînt convins — **ne declara dl Schmelzer în continuare** — că există o serie de domenii în care se poate face mai mult. Desigur, diferenţa dintre sistemele social-politice ale celor două ţări impune găsirea unor forme specifice de cooperare. Nu aş vrea să numesc, în mod concret, domeniile de cooperare — aceasta ar putea-o face mai bine ministrul economiei — dar consider că există posibilităţi interesante".

În timpul convorbirii, ministrul olandez s-a referit, între altele, şi la problema relaţiilor României cu ţările membre ale Pieţei comune. Se ştie că România, ca ţară în curs de dezvoltare, se consideră îndreptăţită să beneficieze de sistemul generalizat de preferinţe, solicitînd pe lîngă ţările dezvoltate, inclusiv pe lîngă Piaţa comună, de a fi înscrisă pe lista beneficiarilor de preferinţe. Cu referire specială la această chestiune, dl ministru Schmelzer a ţinut să facă o precizare : „Aş dori — **a declarat d-sa** — să subliniez că asemenea decizii se iau în Consiliul Ministerial al C.E.E. şi se iau în unanimitate ; pînă în prezent, nu a survenit nici o hotărîre".

În încheierea acestei părţi a convorbirii, dl Schmelzer a subliniat semnificaţia deosebită a apropiatei vizite în Olanda a conducătorului statului român, Nicolae Ceauşescu : „Cred, îndeobşte — **a spus el** — că, de la o vizită de stat este de aşteptat ca atmosfera generală de respect şi încredere reciprocă, de colaborare pe diferite planuri — politic, economic, cultural, turistic — să se consolideze. O asemenea vizită trebuie să fie un «motor» care să impulsioneze extinderea relaţiilor. Această calitate a unei vizite eu o consider ca foarte importantă, chiar mult mai importantă decît aspectele strict concrete, pentru că, în ultima instanţă, acestea din urmă sînt. ele însele, o consecinţă a condiţiilor politice. Baza relaţiilor trebuie să fie încrederea reciprocă. Între România şi Olanda există, pe toate planurile, contacte. Actuala vizită a preşedintelui statului român e menită să adîncească aceste legături".

Ministrul de externe a acordat, apoi, un spaţiu larg problemelor legate de edificarea securităţii europene. A debutat, în abordarea acestei tematici, printr-o referire directă la reuniunea de la Helsinki : „Dv. ştiţi că guvernul olandez a avut, dintotdeauna, o bună părere despre mandatul conferinţei general-europene. Stadiul discuţiilor actuale arată că partea pregătitoare are un caracter serios. În general, dorim să ajungem la ceva serios, concret. Noi nu vorbim despre o legătură directă între reuniunea de la Helsinki şi cea de la Viena privind «M.B.F.R.» (reducerea trupelor în Europa — n.n.). Dar, o anume legătură tot există. La Helsinki, este posibil să se ajungă la un rezultat. Aş dori să subliniez că, la o conferinţă general-europeană nu ar trebui să fie vorba despre o întîlnire numai a guvernelor, dar şi a popoarelor. Progresele în edificarea unor noi relaţii intereuropene nu se pot realiza decît pas cu pas. Cred, în acest sens, că este important să se traducă în viaţă principiile dreptului internaţional al renunţării la forţă, principiul suveranităţii naţionale, toate acestea în relaţie directă cu consolidarea contactelor pe diverse planuri între state. Filozofia mea personală mă îndeamnă să cred că, dacă, în general, politica nu poate determina schimbări spectaculoase, ea este însă în măsură să contribuie la edificarea unei baze de încredere internaţională, la consolidarea destinderii. În Europa există, în prezent, mai multe forme de contacte multilaterale, care, toate, sînt menite să contribuie la realizarea acestui ţel. Mă refer, în afară de reuniunea de la Helsinki, la lucrările Comitetului O.N.U. pentru dezarmare de la Geneva, la reuniunea de la Viena. De fapt, există o multitudine de eforturi pentru a crea şi consolida pacea în lume. În acest context, reuniunea de la Helsinki nu trebuie concepută ca beneficiind de un monopol în această direcţie, ci ca o contribuţie importantă, alături de altele".

În încheierea convorbirii, ministrul de externe al Olandei a făcut următoarele precizări : „Aşa cum am mai subliniat, securitatea europeană este, înainte de toate, o problemă a creării unei baze de încredere interstatală. Ea trebuie, în mod esenţial, concepută defensiv şi constructiv. Orice rezultat pozitiv la Helsinki, Viena sau Geneva poate contribui la consolidarea atmosferei de destindere. La Helsinki, de pildă, un rol deosebit l-ar avea reafirmarea principiilor fundamentale care trebuie să guverneze relaţiile interstatale ; în acest sens, cred că este posibilă şi realizarea unei declaraţii generale asupra principiilor. Totodată, e necesar să se ţină seamă de faptul că între aspectele juridice, politice şi militare ale securităţii europene există o legătură indisolubilă, că nu se poate concepe separat nici unul dintre aceşti factori.

De asemenea, în ce priveşte, de exemplu, problema dezarmării, cred că sînt posibile progrese ; astfel, am în vedere, între altele, propunerea unei conferinţe generale pentru dezarmare la care să participe toate statele interesate, conferinţă care, chiar dacă, momentan, nu e realizabilă, în principiu ea este posibilă, desigur, cu condiţia de a fi bine pregătită. Repet, important este să se consolideze un spirit de încredere între state, iar aceasta se poate înfăptui prin diferite căi, prin discuţii în diverse forumuri internaţionale, prin realizarea unor măsuri concrete în diferite domenii, inclusiv al unor măsuri parţiale".

VIETNAM

Începe etapa politică

La 29 martie, un avion american decola de la baza Tan Son Nhut cu ultimii 56 din cei 2.500.000 americani angajaţi în acţiunile militare din ultimii 12 ani în Vietnam

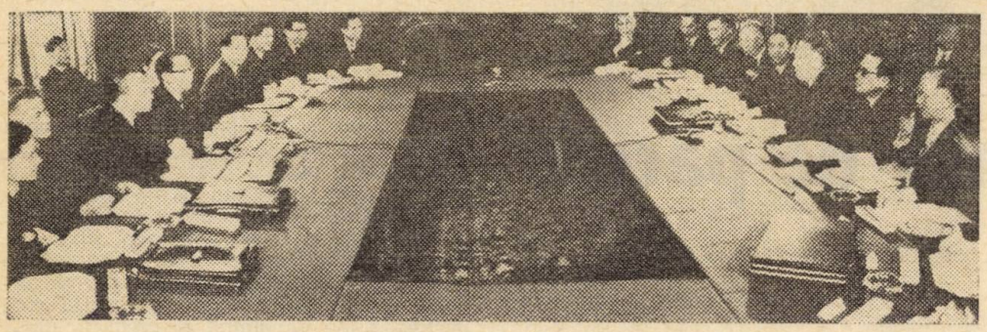

Suburbia pariziană Saint-Cloud. Aspect de la convorbirile politice între cele două părţi sud-vietnameze. În stînga, delegaţia Guvernului Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, condusă de Nguyen Van Hieu ; în dreapta, delegaţia Administraţiei de la Saigon, condusă de Nguyen Luu Vien

Marcînd retragerea finală a trupelor americane din Vietnam şi sfîrşitul schimbului de prizonieri de război, 29 martie 1973 a căpătat semnificaţia unei date istorice pentru evoluţia evenimentelor din Vietnamul postbelic. Pentru prima oară după un secol, naţiunea vietnameză obţine posibilitatea de a încerca să-şi rezolve singură, fără vreun amestec străin, afacerile interne. În acelaşi timp, problemele de ordin militar cedează prioritatea preocupărilor de natură politică.

Sfîrşitul angajamentului militar american. În după-amiaza zilei de 29 martie, la ora 15, drapelul comandamentului militar american la Saigon a fost coborît. După ce a rostit o scurtă cuvîntare, generalul Frederick Weyand, comandantul şef al forţelor americane în Vietnamul de Sud, a urcat în avionul ce urma să-l ducă la Washington. Două ore mai tîrziu, un alt avion american decola de la baza aeriană Tan Son Nhut, cu ultimii 56 din cei 2 500 000 americani angajaţi în acţiunile militare din ultimii 12 ani în Vietnam. Cu aceasta, prezenţa militară a Statelor Unite în Vietnam lua sfîrşit. „Cea mai puternică dintre armatele imperialiste — nota, într-un editorial, cotidianul francez «Le Figaro» — a trebuit să se reîmbarce fără să fi învins. Victoria repurtată astfel de vietnamezi va avea, fără nici o îndoială, un imens răsunet". Retragerea finală s-a desfăşurat într-o atmosferă sobră, contrastînd, observa un ziarist francez, aflat pe aeroport, cu entuziasmul cu care au întîmpinat oficialităţile saigoneze debarcarea primelor contingente de „marini", în 1965.

Încheierea schimbului de prizonieri. Tot la 29 martie, a avut loc remiterea de către R. D. Vietnam autorităţilor S.U.A. a ultimilor 67 de prizonieri de război americani. „Cei 67 — relatează Jean Jacques Cazaux de la agenţia France Presse — au părăsit lagărul de prizonieri Nga Tu So şi s-au urcat în maşinile ce şi-au croit cu greu drum prin mareea de capete ridicate. Au traversat cartiere în ruină încă, altele deja în reconstrucţie, căci Hanoiul nu mai este decît un vast şantier. Bărbaţi şi femei şi-au oprit pentru un moment lucrul, în timpul trecerii lor, i-au privit şi apoi şi-au continuat munca".

Cu o întîrziere de numai 24 ore, se încheia, în acest fel, schimbul de prizonieri între părţile ce s-au aflat în conflict în Vietnam. A fost un prilej pentru comentatori să sublinieze seriozitatea cu care guvernul R. D. Vietnam şi-a îndeplinit îndatoririle decurgînd din acordul de la 27 ianuarie. Între 12 ianuarie şi 28 martie, eliberarea de către R. D. Vietnam şi Guvernul Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud a prizonierilor americani deţinuţi s-a succedat urmînd îndeaproape clauzele acordului.

Comisia militară mixtă cvadripartită şi-a încetat activitatea, tot în săptămîna care a trecut, îndată după expirarea celor 60 de zile stabilite prin acord. Lucrările sale, care s-au desfăşurat în condiţii dificile, au înregistrat o serie de succese mai ales în partea lor finală. Astfel, în ultima săptămînă, conducătorii celor patru delegaţii componente, reprezentînd R. D. Vietnam, Guvernul Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud, Statele Unite şi Saigonul au căzut de acord asupra unor puncte de procedură, care se referă la transporturile sanitare, la legăturile dintre comisiile centrale şi regionale şi la cele dintre Hanoi, Loc Ninh (cartierul general al G.R.P.) şi Saigon. Problemele rămase în suspensie urmează a fi rezolvate de comisia militară mixtă bipartită, la care participă delegaţii ale Guvernului Revoluţionar Provizoriu al Republicii Vietnamului de Sud şi Saigonului. Prima şedinţă a acestei comisii s-a ţinut tot la 29 martie.

Se poate observa deci, ca un fapt îmbucurător, că prevederi esenţiale ale acordului de la Paris şi-au găsit, în aceste două luni cîte s-au scurs de la semnare şi mai ales în termenele fixate de acord, transpunerea în fapt. Trasînd un bilanţ al acestei prime faze în aplicarea documentelor din 27 ianuarie, „Nhan Dan", cotidianul Partidului celor ce muncesc din Vietnam, menţionează printre rezultatele pozitive : încetarea activităţilor militare ale forţelor terestre, aeriene şi navale ale Statelor Unite în cele două zone ale Vietnamului ; retragerea S.U.A. şi a aliaţilor lor din Vietnamul de Sud ; predarea personalului militar capturat de părţi ; Comisia militară mixtă cvadripartită şi Comisia internaţională de supraveghere şi control au putut acţiona printr-o mare parte a organismelor lor şi şi-au îndeplinit o seamă de sarcini ; a fost constituită Comisia militară mixtă bipartită centrală ; S.U.A. au început deminarea apelor teritoriale ale R. D. Vietnam ; rezultatele Conferinţei internaţionale cu privire la Vietnam ; demararea discuţiilor dintre cele două părţi sud-vietnameze, la Paris ; Comisia economică mixtă R. D. Vietnam — S.U.A. a fost constituită şi şi-a început lucrările. „Nhan Dan" consemnează însă şi încălcări, nerespectări ale acordului. Cele mai grave privesc nerespectarea încetării focului de către Saigon. Administraţia saigoneză a lansat numeroase operaţiuni poliţieneşti, operînd arestări arbitrare şi internînd zeci de mii de persoane în lagăre de concentrare. Apoi, Statele Unite şi-au retras trupele, dar nu şi armamentul. Bazele militare americane nu au fost desfiinţate, ci predate administraţiei saigoneze. Oricît ar fi de dificilă şi de complexă — conchide „Nhan Dan" — aplicarea acordului de la Paris în decursul acestor două luni este, prin ea însăşi, o nouă mărturie a victoriei poporului vietnamez.

Etapa următoare. În acest climat, în care, pe de o parte, s-au înregistrat certe succese pe drumul transpunerii în viaţă a prevederilor acordului de pace, iar, pe de altă parte, se produc încă anumite întîrzieri şi încălcări ale sale, se deschide o nouă fază, în care accentul se deplasează, în mod vizibil, spre rezolvarea problematicii de ordin politic. Astfel, atenţia observatorilor se îndreaptă acum, în primul rînd, spre dialogul angajat la castelul La Celle Saint-Cloud de părţile sud-vietnameze (Guvernul Revoluţionar